

Statistikk over kommuneplan og faktisk arealbruk i sjøområder

Hva er mulig å utvikle av statistikk på kort og lang sikt?

TALL

SOM FORTELLER

NOTATER / DOCUMENTS

2021/25

Anne Rørholt og Trine Haagenen

I serien Notater publiseres dokumentasjon, metodebeskrivelser, modellbeskrivelser og standarder.

© Statistisk sentralbyrå

Ved bruk av materiale fra denne publikasjonen skal Statistisk sentralbyrå oppgis som kilde.

Publisert: 20. august 2021

ISBN 978-82-587-1361-3 (elektronisk)

ISSN 2535-7271 (elektronisk)

Standardtegn i tabeller	Symbol
Ikke mulig å oppgi tall Tall finnes ikke på dette tidspunktet fordi kategorien ikke var i bruk da tallene ble samlet inn.	.
Tallgrunnlag mangler Tall er ikke kommet inn i våre databaser eller er for usikre til å publiseres.	..
Vises ikke av konfidensialitetshensyn Tall publiseres ikke for å unngå å identifisere personer eller virksomheter.	:
Desimaltegn	,

Forord

Det er behov for plan- og arealbruksstatistikk i sjøområdene som er virkeområde til plan- og bygningsloven ut til 1 nautisk mil (NM) utenfor grunnlinja.

Bakgrunn for arbeidet er rapport fra Nofima 2017, Planpraksis i sjø. I denne rapporten ble det konkludert med at det ikke foreligger noen samlet oversikt over status for kystsoneplaner (Sørdahl m. fl, 2017).

Det finnes heller ingen felles oversikt over kommuner med digital arealplan i sjøområder eller aktuelle statistikker over bruk av de ulike arealformålene.

Det er derfor et behov for å kartlegge plandata i sjø sammen med andre mulige datakilder over digitale kartdata på faktisk arealbruk i sjø, som på kort og lang sikt vil egne seg som grunnlag til utvikling av nødvendig offisiell statistikk på området.

Oppdraget omfatter tilrettelegging av plandata for hele landet. Sammenstillingen mellom planlagt- og faktisk arealbruk gjelder kun for Nordland fylke som caseområde. Arbeidet er et forprosjekt, og resultatene fra arbeidet vil danne grunnlag for videre arbeid med temaet. Prosjektet er finansiert av Kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD) Statistisk sentralbyrå,

Statistisk sentralbyrå, 29. juni 2021

Per Morten Holt

Sammendrag

I dette arbeidet ser vi nærmere på hva som finnes av tilgjengelig plandata for sjøområdet ut til 1 nautisk mil (NM) utenfor grunnlinja, som er plan- og bygningslovens virkeområde. Hensikten er å finne fram til data som kan danne grunnlaget for framtidige analyse- eller statistikkprodukter.

Alle kommuner har etter Kart- og planforskriften forpliktelse til årlige leveranser av sine digitale plandata til Kartverket som legger disse inn i felles databasen Norge digitalt (ND). Det er imidlertid ikke alle kystkommuner som har digitale kommuneplaner eller -delplaner med arealformål for sjøområder.

I alt 225 av kommunene i Norge har sjøareal, og 185 av disse har arealformål for kommuneplan i sjø tilgjengelig gjennom ND. Sjøområdet ut til 1 NM utenfor grunnlinja utgjør til sammen 93 931 km². Av dette er 57 234 km², eller om lag 61 prosent, dekket av arealformål. For områdene med arealformål, har om lag 85 prosent arealformål etter plan- og bygningsloven fra 2008 (pbl 2008).

Områdene som er dekket av arealformål kan deles inn i flerbruks- og enbruksområder. I flerbruksområdene åpnes det for ulike kombinasjoner av underformål, mens det i enbruksområdene kun er en type arealbruk som er tillatt. Flerbruksområdene utgjør om lag 69 prosent av disse områdene. Arealformålet «Bruk og vern av sjø og vassdrag med tilhørende strandsone» er mest brukt, og utgjør alene nesten halvparten av det totale arealet. «Fiske» og «Fiskeområde» er eksempler på enbruksformål, og utgjør til sammen om lag 16 prosent av det totale arealet.

Etter nåværende metoder kan det kjøres årlige beregninger av et utvalg statistikker fra kommune- og kommunedelplaner. Resultatene kan gis på nasjonalt, fylke- og kommunenivå.

Informasjon om dispensasjonspraksis i sjø og dispensasjonssaker er per i dag ikke tilgjengelig gjennom ND. Dette gjelder også regionale og interkommunale kystsoneplaner, og det er ingen krav til rapportering av slike planer.

Tilrettelagt plandata muliggjør overlay mot andre kilder med digitale kartdata som viser faktisk arealbruk i sjøområder. En slik sammenstilling er gjort for case-området Nordland på temaene naturområder i sjø, akvakultur-lokaliteter og farleder. I analysen av faktisk bruk versus planlagt bruk, finner vi at kommuner praktiserer ulike arealformål og arealavgrensninger til samme type formål.

Totalt sett i Nordland, er det i tilknytning til akvakultur mest utbredt bruk av arealformål til enbruk som «Akvakultur». For farled og vernet areal sjø er det flerbruksområde «Bruk og vern av sjø og vassdrag med tilhørende strandsone» som dominerer. Tett fulgt av enbruksområde «Fiske» i farled, og «Naturområde/ Båndlegging etter lov om naturvern» i naturvernområder i sjø. Praktisering og bruk av hensynssoner og restriksjonsområder i tilknytning til faktisk arealbruk varierer likeledes mellom kommuner.

Sammenstillingen som er gjort for caseområdet Nordland viser at det kan utarbeides statistikk fra et utvalg digitale kartdata over faktisk arealbruk, enten uavhengig av plandata eller i kombinasjon med plan og arealformål. Eksempler på slik statistikk foreligger på akvakultur, farled og naturvern-områder i sjø. På lengre sikt vil det også kunne gis arealbruksstatistikk i sjø på andre tema og datasett.

Innhold

Forord	3
Sammendrag	4
1. Innledning	6
1.1. Bakgrunn.....	6
1.2. Formål	6
1.3. Tidligere arbeid	7
2. Begreper og definisjoner	9
2.1. Arealformål.....	9
3. Kilder til plandata i sjø	11
3.1. Plandata fra Norge digitalt	11
3.2. Dispensasjoner	11
3.3. Interkommunale og regionale Kystsoneplaner	13
4. Kommuneplandata for sjøområder	16
4.1. Digitale kommuneplaner fra Norge digitalt arealplankartløsning (NAP).....	16
4.2. Tilrettelegging av kommuneplaner	18
4.3. Områder dekket med arealformål	19
4.4. Variasjon i dekningsgrad mellom kommunene.....	20
4.5. Bruk av arealformål i sjøområder	21
4.6. Spesielle forhold vedrørende planlegging i sjø	23
4.7. Flerbruks- versus enbruksområder i sjø	24
4.8. Oppdatering av kommuneplaner	29
5. Andre kilder til arealbruksdata i sjø	30
5.1. Geonorge og DOK-datasett	31
5.2. Kystverket	32
5.3. Fiskeridirektoratet (FDIR).....	32
5.4. Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE).....	34
5.5. Miljødirektoratet (Mdir).....	35
5.6. Forsvarsbygg	36
5.7. Landbruksdirektoratet	36
5.8. Havforskningsinstituttet	37
5.9. Statistikk over arealbruk i sjøområder	38
6. Casestudie over vedtatt plan i sjøområdene versus faktisk arealbruk for Nordland	38
6.1. Oversikt over kommuneplaner og dekningsgrad i Nordland	39
6.2. Eksempler på naturvernområder i sjø.....	40
6.3. Eksempel over akvakultur-lokaliteter i sjø	46
6.4. Eksempler over farled i sjø	54
7. Oppsummering og videre arbeid	62
7.1. Mulighet for statistikk i sjøområder fra kommuneplandata	62
7.2. Mulighet for digitale kartdata og statistikk over faktisk arealbruk i sjøområder.....	63
Vedlegg A: Tabeller – eksempler på mulig utforming av statistikkbanktabeller	63
Referanser	74
Figurliste	76

1. Innledning

1.1. Bakgrunn

Statistikk om arealer og samfunn er en del av kunnskapsgrunnlaget i all planlegging. Arealstatistikk er data som for eksempel beskriver faktisk arealbruk, planlagt arealbruk, arealdekke og andre arealegenskaper (KMD, 2020).

Det er behov for en felles nasjonal oversikt over kommuner som har vedtatte kommune-/kommunedelplaner som dekker sjøområdene innen virkeområdet til plan- og bygningsloven. Tidligere kartla Fiskeridirektoratet planstatus i sjø. Kartleggingen omfattet informasjon om både kommunale og interkommunale planer for sjøareal, og data kunne hentes fra direktoratets kartdatabase (Sørdahl m. fl, 2017).

Det er også et behov for planstatistikk som viser dekningsgraden for kommuneplanene i sjøområder, sammen med en oversikt over bruken av ulike arealformål. Det er særskilt behov for å kartlegge bruk av arealformål for «enbruk» vs «flerbruk». I oversikten vil det også være av interesse om det fremkommer hvorvidt planer er vedtatt etter pbl 1985 eller pbl 2008.

Det må vurderes hvorvidt også reguleringsplaner, dispensasjonspraksis i sjø og kystsoneplaner (regionale- og interkommunale planer) kan inngå i planstatistikken.

Likeledes er det på sikt behov for arealstatistikk over faktisk bruk av arealer i sjøområdene, basert på andre datakilder enn plandata. Det skal derfor tas en gjennomgang av aktuelle datasett fra andre kilder og kartlegge tilgjengelighet, kvalitet og egnethet til statistikkformål.

I forbindelse med faktisk arealbruk på utvalgte temaer; naturområder, akvakultur og farleder, skal det kartlegges praktisering av arealformål også fordelt på enbruk- eller flerbruksområder i tilknytning til denne arealbruken.

Kunnskapsgrunnlaget og muligheten for å planlegge bedre og mer presist i sjøområdene er under rask utvikling. Dette innebærer at i områder der det er godt kunnskapsgrunnlag kan mer avklares i plan, enn i områder der kunnskapsgrunnlaget er dårligere. Samtidig er det krav om at der det er stor aktivitet med flere ulike interesser og aktører, bør flere forhold avklares i plan.

Det er derfor viktig å ha gode prosesser for å sikre at planene er oppdaterte og har riktig detaljeringsnivå i forhold til det som foreligger av tilgjengelig kunnskap (Regjeringen, 2018b).

1.2. Formål

Hovedformålet er å undersøke hvorvidt det lar seg gjøre å gi en status over følgende plandata i sjø på nasjonalt nivå:

- Regionale og interkommunale planer
- Kommuneplanens arealdel
- Reguleringsplaner
- Dispensasjonspraksis

I denne forbindelsen må det undersøkes om Fiskeridirektoratet fremdeles kartlegger planstatus i sjø, og om dette i så fall kan brukes til utarbeidelse av statistikk.

Det skal gjennomføres en kommuneplananalyse basert på digitale kommuneplandata. Hensikten er i første rekke å finne fram til metoder for å kartlegge dekningsgrad for arealformål fra kommuneplan, bruken av ulike arealformål og fordeling mellom enbruks- og flerbruksområder for sjøområdene innenfor plan- og bygningslovens virkeområde.

En viktig forutsetning er at metodene skal være automatiske og mulig å kjøre for alle kommuner som har digitale kommuneplaner tilgjengelig. Analysene skal kunne gjennomføres uten at det gjøres tilpasninger for enkeltkommuner.

Resultatene vil i all hovedsak bli gitt på nasjonalt nivå. Det blir her lagt vekt på å framstille sentral informasjon om kommunenes arealplanlegging for sjøområdene på en måte som også vil kunne presenteres gjennom SSBs statistikkbank. Dette vil dermed danne grunnlag for forslag til mulige planstatistikker som vil kunne utarbeides på kort eller lang sikt.

Det er et mål å kartlegge andre kilder til digitale kartdata over faktisk arealbruk i sjøområder, og gjøre en vurdering av hvilke av disse som på kort eller lengre sikt vil egne seg til statistikkformål på nasjonalt nivå.

I denne forbindelse skal bruk av arealformål, også etter enbruks- versus flerbruksområder i kombinasjon med kartdata over faktisk arealbruk kartlegges for å se om kommuner praktiserer ulikt. Dette gjøres på tre temaer, valg av tema er gjort etter ønske fra oppdragsgiver:

- Naturområder
- Akvakultur
- Farleder

Nye statistikker over faktisk arealbruk i sjøområder kan være uavhengig av plandata, men det undersøkes om det kan utarbeides statistikk i kombinasjon med plandata for å se sammenhenger og/eller avvik mellom faktisk bruk og planlagt bruk.

1.3. Tidligere arbeid

Det har tidligere vært utført flere statistikkrelaterte arbeider innen planer for sjøområde. Disse gir et solid innblikk og forståelse av kompleksiteten i kommunale planer. I møte med Stein Arne Rånes som er sentral i Fylkeskommunenes Akvakultursamarbeid – FAKS (personlig kommunikasjon 19. august 2020) fremkommer det et entydig behov for statistikk og forvaltningsverktøy for at kommunene skal kunne utarbeide og vedta gode planer.

Det er særlig tidligere arbeid som omhandler arealbruk og plandata i sjø som er av betydning i utarbeidelsen av denne rapporten, dette er følgende arbeid;

- Rapport, *Planpraksis i sjø* (Sørdahl et al., 2017)
- Fylkeskommunenes akvakultursamarbeid, FAKS (Stein Arne Rånes, personlig kommunikasjon, 19. august 2020).
 - Gjennom interkommunale kystsoneprosjekter har det blitt utarbeidet statistikk over arealbruk i sjø i forhold til ulike brukere og arealkategorier.
 - Nasjonale analyser over arealbruken i sjø i forbindelse med utvikling av bærekraftsbarometeret på oppdrag fra Nofima. Løsningen er i ArcGis og Tableau, men ikke åpent tilgjengelig.

Så langt har tidligere arbeid av ulike årsaker ikke ført frem til nasjonal statistikk, felles forvaltningsverktøy eller tilgang til nødvendig geografisk data. Men vi håper at dra nytte av det arbeidet som allerede er utført og med dette som bakgrunn finne nye forslag til mulige løsninger.

Kommuneplananalysen for sjøområdene tar utgangspunkt i samme metodikk for tilrettelegging av arealformål fra kommuneplaner som i notatet «Statistikk basert på kommuneplaner» (Steinnes, 2018). En viktig del av dette arbeidet var å undersøke hvilke utfordringer det gir å bruke kommuneplandata hentet direkte ut fra arealplankartløsningen i Norge digitalt som grunnlag for en landsomfattende analyse for landområdene, prøve ut ulike løsninger og diskutere fordeler og ulemper ved disse.

2. Begreper og definisjoner

2.1. Arealformål

Arealformål er et hovedelement i kommuneplanens arealdel. Arealformålene angir med rettslig bindende virkning hva arealet kan nyttes til.

Med arealformål menes her formålene som det er planlagt for i kommuneplanen, uavhengig av om planen er vedtatt etter pbl 1985 eller pbl 2008, selv om det egentlig er betegnelsen «arealbruk» som benyttes i pbl 1985.

Arealformålene deles inn i hovedformål, som igjen kan deles i underformål. De ulike arealformålene angis ved bruk av farger og koder. Arealformålene fra 1985 har en 3-sifret kode, fra 2008 har de en 4-sifret kode. Denne koden oppgis i de fleste tilfeller sammen med navnet på arealformålet.

Det offentlige kartgrunnlaget (DOK)

DOK er offentlige geografiske data som er tilrettelagt for kommunenes plan- og byggesaksarbeid. Formålet med DOK er å sikre en kunnskapsbasert og effektiv planlegging og saksbehandling. Godkjente DOK-data gjennomgås og revideres årlig, og distribueres via Geonorge.

Enbruksområder

I enbruksområdene er det kun en type arealbruk som er tillatt.

Flerbruksområder

I flerbruksområdene åpnes det for ulike kombinasjoner av arealformål. Utdyping av arealbruk kan legges inn som tekstlig informasjon som en egenskap knyttet til formålsflaten, eller det kan angis i planbestemmelsene.

Hensynssoner

Hensynssoner i kommuneplanen angir hvilke spesielle hensyn som skal ivaretas når den arealbruk som framgår av plankartet skal gjennomføres. Virkningen av den enkelte sone fremgår av loven og kan utfylles av bestemmelser og retningslinjer (Regjeringen, 2021).

Kommunedelplan

Kommunedelplaner er arealplaner for et avgrenset geografisk område av kommunen, eller for et avgrenset tema, for eksempel friluftsliv eller sjø og strandsone.

Kommuneplanens arealdel

Kommuneplanens arealdel er en overordnet plan som bestemmer hva arealene i kommunen skal brukes til. Planen bestemmer hvilke områder som kan bygges ut, og hvilke som ikke skal. Planen inneholder bestemmelser om hvilke prinsipper og forutsetninger som skal legges til grunn for den mer detaljerte planleggingen som skjer i etterkant av vedtak av arealdelen.

Nautisk mil (NM)

1 nautisk mil (NM) tilsvarer 1 852 meter.

Overlay/overlagsanalyse

En generell betegnelse for en metode i geografiske informasjonssystemer (GIS) der flere kartlag sammenstilles.

Pbl 1985 og pbl 2008

Plan- og bygningsloven, henholdsvis fra 1985 og 2008.

Sjøområder

Med sjøområder menes her kystnære sjøområder, som omfatter områdene fra der salt sjø møter land ved alminnelig høyvannstand og ut til 1 nautisk mil (NM) utenfor grunnlinja. Dette samsvarer med plan- og bygningslovens virkeområde til sjøs.

3. Kilder til plandata i sjø

I dette avsnittet tar vi for oss ulike typer plandata i sjøområder ut til 1 NM utenfor grunnlinja, som er virkeområdet til plan- og bygningsloven til sjøs. Det vil først og fremst bli sett på kilder til plandata for å sjekke tilgjengelighet. I tillegg er format, innhold og dekningsgrad vesentlig for vurdering av hvorvidt de ulike typer plandata kan inngå i et nasjonalt plandatasett som skal lede til nasjonal statistikk over plandata i sjø.

I rapport «Hvordan planlegges kystsonen? Kartlegging av gjeldende planpraksis etter plan- og bygningsloven i sjøområdene» (Sørdahl et al., 2017, s 6), er planstatus i sjø basert på Fiskeridirektoratet kartdata. Disse filene inneholdt informasjon om både kommunale- og interkommunale planer for sjøareal. I forbindelse med ny kartløsning i Fiskeridirektoratet er det blitt gjort en del endringer siden den gang, blant annet innhenter Fiskeridirektoratet nå alle plandata fra Norge digitalt.

3.1. Plandata fra Norge digitalt

Statistisk sentralbyrå har som medlem av Norge digitalt og geodatasamarbeidet tilgang til og avtale om årlige leveranser av samtlige vedtatte plandata. Kart- og planforskriften krever at plandata som kommuneplaner, kommunedelplaner og reguleringsplaner skal være nedlastbare via den nasjonale geografiske infrastrukturen (Norge digitalt), der plandata inngår som et obligatorisk datasett (Lovdata, 2009).

Kommune- og kommunedelplaner

Vedtatte kommune- og kommunedelplaner finnes tilgjengelig i Norge digitalt arealplankartløsning (NAP) for kommuner som har digitale plandata og inneholder blant annet planomriss, hensyns-soner, juridiske tema og arealformål. Plandata er tilgjengelig på vektorform som er godt egnet for videre analyser. I dette arbeidet benyttes opplysninger om arealformål til beregning av dekningsgrad og utbredelse.

Planene i NAP kan være vedtatt etter ulike lover (pbl 1985 og pbl 2008), og dette medfører utfordringer med noe ulik bruk av arealformål. Dekningsgraden varierer også mellom kommunene, og medfører i noen tilfeller at kun deler av kommunens sjøareal inneholder arealformål.

Samlet sett vurderes imidlertid datasettene for kommune- og kommunedelplaner å være det beste og mest fullstendige som finnes tilgjengelig for vårt analyseformål.

Det er plandatasettet for 2020 som danner grunnlaget for analysene i dette notatet. Dette blir ytterligere omtalt i kapittel 4.

3.2. Dispensasjoner

Hovedregelen er at all utbygging skal skje i samsvar med en vedtatt plan. Tiltak må altså både være i samsvar med gjeldende arealplaner og regler gitt i plan- og bygningsloven med tilhørende forskrifter. Ved dispensasjon kan plan- og bygningsmyndighetene under visse forutsetninger gi godkjenning til et tiltak eller et regelavvik som ellers ikke hadde vært lovlig.

Mange kommuner kan ha utdaterte planer for sjøområdene. Dette kan blant annet forekomme i områder der det er vedtatt ny regional plan, men hvor gammel kommuneplan fortsatt gjelder, i påvente av rullering. I slike tilfeller kan det være nødvendig å bruke dispensasjoner til for eksempel flytting eller utvidelse av et område avsatt til akvakultur i kommuneplanen. Det kan for eksempel

være behov for mer areal til fortøyningene. Samtidig kan utvidet areal til akvakultur komme i konflikt med andre viktige hensyn.

I en del kommuner registreres dispensasjoner og mindre endringer av plan med geografisk plassering, og det er mulig å legge på dette som et eget kartlag i kommunens innsynskart. Det er per i dag ikke noen leveranse av disse til Norge digitalt. Når dette en gang i framtida kommer på plass, bør det kunne være mulig å ta inn som en del av en GIS-analyse.

Opplysninger om antall dispensasjoner fra plan er i dag en del av KOSTRA-rapporteringen. Per i dag opplyses det imidlertid bare om det gjelder dispensasjon fra vedtatt plan eller fra byggebestemmelser i pbl og forskrift. Etter at innføring av eKOSTRA er gjennomført, vil data hentes direkte fra kommunens sak- og arkivsystemer. Da vil det åpne seg muligheter for å kunne innhente flere detaljer, blant annet opplysninger om geografisk plassering, for dispensasjoner.

Reguleringsplaner

I tilfeller der reguleringsplan overlapper med kommuneplan, vil en reguleringsplan gjelde foran kommuneplanens arealdel eller kommunedelplan når:

- reguleringsplanen er nyere enn kommuneplanens arealdel eller kommunedelplanen
- det er gitt en bestemmelse til kommuneplanens arealdel eller kommunedelplanen om at eldre reguleringsplan skal gjelde uendret foran arealdelen eller kommunedelplan.

Disse opplysningene finnes imidlertid ikke i vektorformat. For å avklare dette må man inn i bestemmelsene til hver enkelt plan, og dette kan ikke gjøres ved bruk av automatisert metode i et GIS. Dette gjør det komplisert å benytte reguleringsplaner i kombinasjon med kommuneplaner i våre analyser. Reguleringsplaner fra Norge digitalt er per i dag derfor ikke egnet for bruk i denne sammenheng. En annen viktig grunn er at flere reguleringsplaner bare ligger inne med planomriss i arealplankartløsningen, og mangler opplysninger om arealformål.

Hensynssoner

Hensynssonene skal vise hensyn og restriksjoner som har betydning for bruken av arealet. Hensikten med å skille ut hensynssoner på denne måten, er å vise hvilke viktige hensyn som må iakttas innenfor sonen, uavhengig av hvilken arealbruk det planlegges for. Hensynssonene vil også være et grunnlag for å vurdere nye planinnspill eller gi veiledning ved behandlingen av dispensasjonssøknader (Regjeringen, 2020).

I pbl 1985 inngikk båndleggingssoner som en del av arealbruksformålene (§20-4). Båndleggingssonene omfattet blant annet sikringssoner, områder som var vernet eller skulle vernes, områder som skulle avsettes til bevaring gjennom utarbeiding av reguleringsplan, sikrings- og restriksjonsområder og fareområder.

En viktig endring ved overgang til ny plan- og bygningslov var at bestemmelser om båndlegging etter pbl 2008 skal knyttes til hensynssoner. Det vil si at nødvendige hensyn og restriksjoner som har betydning for arealbruken kan angis i form av hensynssoner etter § 11-8 med tilhørende bestemmelser og retningslinjer.

Hensynssoner fra kommuneplan finnes som egne kartlag i NAP, men bruken av hensynssoner løses ulikt i kommunene. Derfor vil det i praksis være vanskelig å bruke hensynssoner til analyse- og statistikkformål.

Enkelte kommuner velger bevisst ikke å bruke hensynssoner til tema som allerede er ivaretatt i annet lovverk. I stedet velger kommunen å bruke «levende» DOK-data som oppdateres kontinuerlig

i saksbehandlingen. Argumentet er at det bør være de til enhver tid tilgjengelige DOK-data som legges til grunn i saksbehandlingen, og ikke en fastsatt hensynssone som er vedtatt i forbindelse med en arealdel på et bestemt tidspunkt (Kongsvinger kommune, 2019).

I analysene som gjelder hele landet, gjøres her kun analyser mot arealformål, men i casestudien for Nordland fylke, der vi ser nærmere på data fra ulike kilder er hensynssoner fra pbl 2008 samt båndleggingssoner og restriksjonsområder fra pbl 1985 tatt inn.

3.3. Interkommunale og regionale Kystsoneplaner

Kystsoneplaner er gjerne et fellesbegrep som blir brukt for arealplaner i sjøareal. Slike kystsoneplaner kan i tillegg til sjøarealet også omfatte kystnære områder på fastlandet samt øyer, holmer og skjær.

Bruken av sjøområdene kan være avgrenset til en kommune, men går ofte på tvers av kommune- og fylkesgrenser. Interkommunale og regionale kystsoneplaner sikrer således en mer helhetlig planlegging av bruk og vern av sjøområdene. Slike samarbeidsprosesser muliggjør å se ulike arealbehov, nærings- og samfunnsinteresser i sammenheng og gjøre vedtak om felles bruk og vern av ressursene (KMD 2020).

I kystsoneplanen for Vesterålen beskrives viktigheten av utarbeidelse av arealplaner i sjøområder på tvers av kommuner og fylkesgrenser slik; *«Verken flo, fjære eller det biologiske mangfoldet, lar seg i særlig stor grad påvirke av kommunegrensene. Sjøarealene er en felles ressurs, der kommunegrenser og fylkesgrenser heller ikke stopper effekter av tiltak og virksomhet. Tiltak i en kommune kan få vesentlige virkninger for nabokommunen. Det er derfor viktig å sikre at arealforvaltningen i sjøarealene sees i en større sammenheng basert på et felles kunnskapsgrunnlag»* (Vesterålen regionråd, 2018).

Interkommunale kystsoneplaner er der to eller flere kommuner samarbeider om planlegging av kystsonen på tvers av kommunegrenser, når det er hensiktsmessig å samordne planleggingen over kommunegrenser. Samarbeidet kan omfatte alle kommunale plantyper (KMD, 2020c). En viktig forutsetning er at kystsoneplanen implementeres i kommuneplanens arealdel eller vedtas som en egen kommunedelplan når det interkommunale planarbeidet er avsluttet.

Regional plan utarbeides på fylkesnivå og vedtas av fylkestinget (regional planmyndighet). En regional plan omfatter normalt avgrensede tema eller arealer, og skal legges til grunn i den kommunale planleggingen, planbehandlingen og behandlingen av dispensasjonssøknader. Regional plan er et strategisk virkemiddel for å se arealutviklingen i kommunene i sammenheng. Et planvedtak skal legges til grunn av alle myndigheter som er berørt, både kommunalt, regionalt og nasjonalt (KMD, 2020b).

Det foreligger per i dag ingen samlet oversikt eller felles register over kystsoneplaner. Det vil sannsynligvis kreve et større arbeid å samle inn og få fullstendig oversikt over kystsoneplaner, da interkommunale og regionale planer ligger hos hver sine eiere og er ikke alltid lett tilgjengelige. Det foreligger heller ingen krav om leveranse til Norge digitalt som for vedtatte kommuneplandata.

Kartverket har for øvrig oversikt over de tekniske samarbeider der flere kommuner samarbeidet om felles løsning for forvaltning av kommunale planer. Oversikten blir oppdatert på bakgrunn av tilbakemelding fra fylkeskartkontorene, men Kartverket har ikke selve innholdet i planene.

Godkjente og eller påbegynte regionale- og interkommunale kystsoneplaner for kommuner med kystlinje

Regionale og interkommunale planer er vi kjent med som viktige verktøy for å sikre en langsiktig, helhetlig, forutsigbar og bærekraftig forvaltning av kystsonen. Som del av prosjektet ble derfor

fylkesmennene/statsforvalterne kontaktet og forespurt en oversikt over pågående eller avsluttede kystsoneplaner i deres kommuner.

Dette avsnittet gir en kort oppstilling av kystsoneplanene til de fylkene som besvarte henvendelsen (Møre og Romsdal har ikke rapportert). Dette er sannsynligvis ikke en uttømmende liste, det kan være kystsoneplaner som ikke er kommet med i denne oversikten. Oversikten gir likevel et innblikk i omfanget av hva som er lagt ned av arbeid de siste årene, og illustrer ulik praksis i blant annet innhold, form og format av kystsoneplaner.

Med tanke på bruk av kystsoneplaner til statistikkformål, kreves det lett tilgjengelighet, felles format og innhold tilsvarende dagens løsning for kommuneplaner i Norge digitalt. Dagens kystsoneplaner tilfredsstiller ikke disse kravene og egner seg ikke til statistikkformål, og vil derfor ikke være med i det videre arbeidet i dette notatet.

Oslo og Viken

Type plan ¹	Område	Status
Kystsoneplan/Regional plan	Østfold	Vedtatt 2014
Egne kystsoneplaner ²	Sarpsborg, Fredrikstad og tidligere Røyken kommune	

¹ Informasjon mottatt mai 2020

² Fredrikstads kystsoneplan blir snart innlemmet i arealdelen. Det samme vil trolig skje med Røykens kystsoneplan

Rogaland

Type plan ^{1,2}	Område	Status
Kystsoneplan for Sunnhordland	Vindafjord og Tysvær (gamle Ølen kommune)	Ligger for godkjenning hos KMD (mai 2020)
Regional plan for friluftsliv og naturforvaltning 2017-2024		Vedtatt 2017
Regionalplan sjøareal havbruk		Vedtatt 2017
Akvakulturstrategi	Rogaland	Vedtatt 2013
Fylkesdelplan for kystsonen	Rogaland	Vedtatt 2002

¹ Informasjon mottatt mai 2020

² <https://www.rogfk.no/vare-tjenester/planlegging/gjeldende-planer-og-strategier>

Nordland

Type plan ¹	Område	Status
Kystplan Helgeland ²		Avsluttet
Interkommunal kystplan ³	Sør- og Midt-Troms samt Tjeldøya i Ofotfjorden	I avslutningsfasen
Interkommunal kystsoneplan ^{3,4}	Narvik, Ballangen, Evenes, Tysfjord og Hamarøy	Igang satt 2019
Interkommunal kystsoneplan ^{3,5}	Vesterålen	Vedtatt planprogram i 2020 Ny oppstart 2019 Igang satt 2016

¹ Informasjon mottatt juni 2020

² Prosess ikke kjørt i henhold til regelverket i plan- og bygningsloven om interkommunalt samarbeid (kap. 9). En plan som hver kommune skulle vedta separat. Gjelder ikke Rødøy. <http://www.sh-region.no/prosjekter/kystplan-helgeland/>

³ Prosess etter regelverket i plan- og bygningsloven om interkommunalt samarbeid (kap. 9)

⁴ <https://sites.google.com/narvik.kommune.no/interkommunal-kystsoneplan/start>

⁵ <https://vestreg.no/kystsoneplan>

Vestfold og Telemark¹

Type plan ²	Område	Status
Kystsoneplan for Vestfold	Kystkommunene i Vestfold	Vedtatt 2014
Kystsoneplan for Vestfold og Telemark	Kystkommunene i Vestfold og Telemark	Oppstart av planarbeid våren 2021. Planprogram på høring høsten 2021.
Regional plan for vannregion Vest-Viken for planperioden 2016-2021	Vannregion Vest-Viken	Godkjent i Klima- og miljødepartementet 04.07.2016
Regional plan for vannforvaltning i vannregion Vest-Viken 2022-2027	Vestfold og Telemark vannregion, del av Vest-Viken	Utkast til regional vannforvaltningsplan er lagt ut til høring, med høringsfrist 31.05.2021
Helhetlig plan for Oslofjorden	Regjeringens v/KLD tiltaksplan for Oslofjorden	Presentert 30. mars 2021

¹ Ellers har alle kystkommunene i fylket gjeldende kommuneplaner som også omfatter arealene i sjø innenfor virkeområdet for plan- og bygningsloven, dvs. innenfor en nautisk mil utenfor grunnlinjen.

² Informasjon mottatt mai 2020

Agder

Type plan	Område	Status
Ingen ¹		

¹ Informasjon mottatt mai 2021

Vestland

Type plan ¹	Område	Status
Interkommunal arealplan for sjøområder	Eid og Selje	Ny oppstart 2020
	2020 Sammenslått til Stad	Oppstart 2018
Interkommunal plan for sjøområda ²	Nordhordland og Gulen	Oppstartsfasen
Interkommunal plan for Fensfjorden ²	Masfjorden og gamle Lindås kommune	Ikke starta opp
Regional strategisk plan for kysten ³ (Strategidokument)	Kystkommuner i tidligere Sogn og Fjordane fylkeskommuner	Vedtatt av fylkestinget 13.6.2018
Planprogrammet for en regional kystsoneplan ⁴	Sunnhordland og ytre Hardanger	Vedtatt 24.10.2017 av Rogaland fylkesting. Vedtatt 4.10.2017 av Hordaland fylkesting. Vedtatt 24.4.2013 av Fylkesutvalget i tidligere Hordaland

¹ Informasjon mottatt mai 2020

² Fylkesmannen har gitt skjønnsmidler til to prosesser

³ <https://www.sfj.no/regional-strategisk-plan-for-kysten.467773.nn.html>

⁴ Som følge av innvendinger mot planen fra flere kommuner, ble planen sendt til KMD der planen ble stadfesta med flere endringer den 20.3.2019.

<https://www.hordaland.no/globalassets/for-hfk/plan-og-planarbeid/regionale-planar-under-arbeid/regionale-kystsoneplan/til-vedtak-fylkestinget/plankart.-til-vedtak.-25.08.2017.pdf>

Trøndelag

Type plan ¹	Område	Status
Kystsoneplan for «Namdalen» ²	Leka, Nærøysund, Høylandet, Namsos, Flatanger, Osen, Åfjord og deler av Ørland	Igangsett. Planlegges ferdigstilt i løpet av 2020
Interkommunal kystsoneplan 2013 ³	Hemne, Snillfjord, Agdenes, Frøya, Hitra, Ørland, Bjugn, Rissa, Åfjord, Roan og Osen i tidligere Sør-Trøndelag fylke.	

¹ Informasjon mottatt april 2020

² Etablere felles plankart med bestemmelser, samt beskrivelse av arealbruken.

https://namdalregionrad.no/wp-content/uploads/2018/10/endelig_planprog_kystsoneplan_namdalen.pdf

³ Plan- og prosessbeskrivelse med forslag til retningslinjer og bestemmelser som den enkelte kommune kan ta inn i sin kommune(del) plan.

<https://www.trondelagfylke.no/contentassets/718036d7bada4208a9695677f6f8024b/forslag-interkommunal-kystsoneplan-mai-2013.pdf>

Troms og Finnmark

Type plan ¹	Område	Status
Interkommunal kystsoneplan Tromsøregionen ^{2,3}	Balsfjord, Karlsøy, Lyngen (Ullsfjorden), Målselv og Tromsø	2018 revidering av kystsoneplanen for Tromsø-regionen 2015.

¹ Informasjon mottatt mai 2021

² Interkommunal kystsoneplan er utarbeidet etter reglene for interkommunal planlegging i plan- og bygningsloven (pbl) kap.9. Planen er utarbeidet som en kommunedelplan for sjøområdene.

³ <https://www.tromso-området.no/prosjekt/revisjon-av-kystsoneplan-tromsoregionen/>,

<https://img8.custompublish.com/getfile.php/3177613.1308.wbsvvpfedy/bestemmelser+og+retningslinjer.pdf?return=www.tromso.kommune.no>

4. Kommuneplandata for sjøområder

4.1. Digitale kommuneplaner fra Norge digitalt arealplankartløsning (NAP)

Kommunene skal ha planregistre som inneholder opplysninger om gjeldende arealplaner, og bestemmelser som fastlegger hvordan arealene skal utnyttes.

Oppbygging av arealplankartløsningen

NAP er bygd opp av to separate geodatabaser, en for kommuneplanens arealdel, og en for kommunedelplaner. Begge geodatabaser inneholder samme type kartlag, det vil si at begge inneholder kartlag som viser planens avgrensing, arealformål, hensynssoner, ulike juridiske tema og så videre. Dataene er på vektorformat, og slik sett velegnet til analyse.

Planene i NAP kan være vedtatt etter ulike lover, i hovedsak plan- og bygningsloven fra 1985, eller tilsvarende fra 2008 (pbl 1985 og pbl 2008). De ulike lovene har ulike kodeverk og krav til innhold. Dette gjenspeiles i plandatabasen ved at en del tema finnes i to utgaver, dette gjelder blant annet kartlagene som viser arealformål. Andre kartlag er uavhengige av lovverk, og finnes bare i en utgave, for eksempel kartlaget som viser planenes avgrensing (Steinnes, 2018).

Som i SSB-notatet «Statistikk basert på kommuneplaner» (Steinnes, 2018), bruker vi her kun plankart med tilknyttede egenskaper, ikke planbestemmelser gitt i andre dokumenter, som grunnlag for analysene.

Aktualitet

Kopi av plandatasettet leveres årlig til SSB, vanligvis i midten av februar. I denne analysen er plandatasettet for 2020 benyttet.

Planene i NAP holdes oppdatert med data fra originale plandatabaser i kommunene, enten ved periodisk kopiering, eller ved geosynkronisering (Geonorge, 2020). Det kan derfor gå noe tid fra en plan er vedtatt til den faktisk er på plass i den nasjonale basen. Dette fører også til at det vil finnes tilfeller der eldre planer fortsatt er del av basen, selv om de i kommunen er erstattet av nyere. Fra opplysninger som følger dataleveransene, skal det være kun vedtatte planer som legges inn i denne plandatabasen (Steinnes, 2018).

Nøyaktighet

Kommunene har, og skal ha, stor frihet til å velge presisjonsnivå for planleggingen. Nøyaktigheten både for egenskaper og geografisk oppløsning i plandataene varierer derfor svært mye, både innad og mellom kommunene.

Fullstendighet

I dette arbeidet tar vi for oss kommuneplandata for sjøområder ut til 1 NM utenfor grunnlinja, som er virkeområdet til plan- og bygningsloven til sjøs. Det er en forutsetning at områdene det analyseres for har arealformål fra digital kommuneplan tilgjengelig.

I alt 185 av de 225 kommunene i Norge som har sjøareal, har arealformål tilgjengelig i sjø (NAP 2020). Av disse regnes 112 kommuner som helt dekket av arealformål. Det vil si at over 90 prosent av kommunenes sjøareal har arealformål. 73 kommuner er delvis dekket, og arealformål finnes da for mellom 0 og 90 prosent av sjøarealet. For 40 kommuner finnes det ikke arealformål i sjø (tabell 4.1).

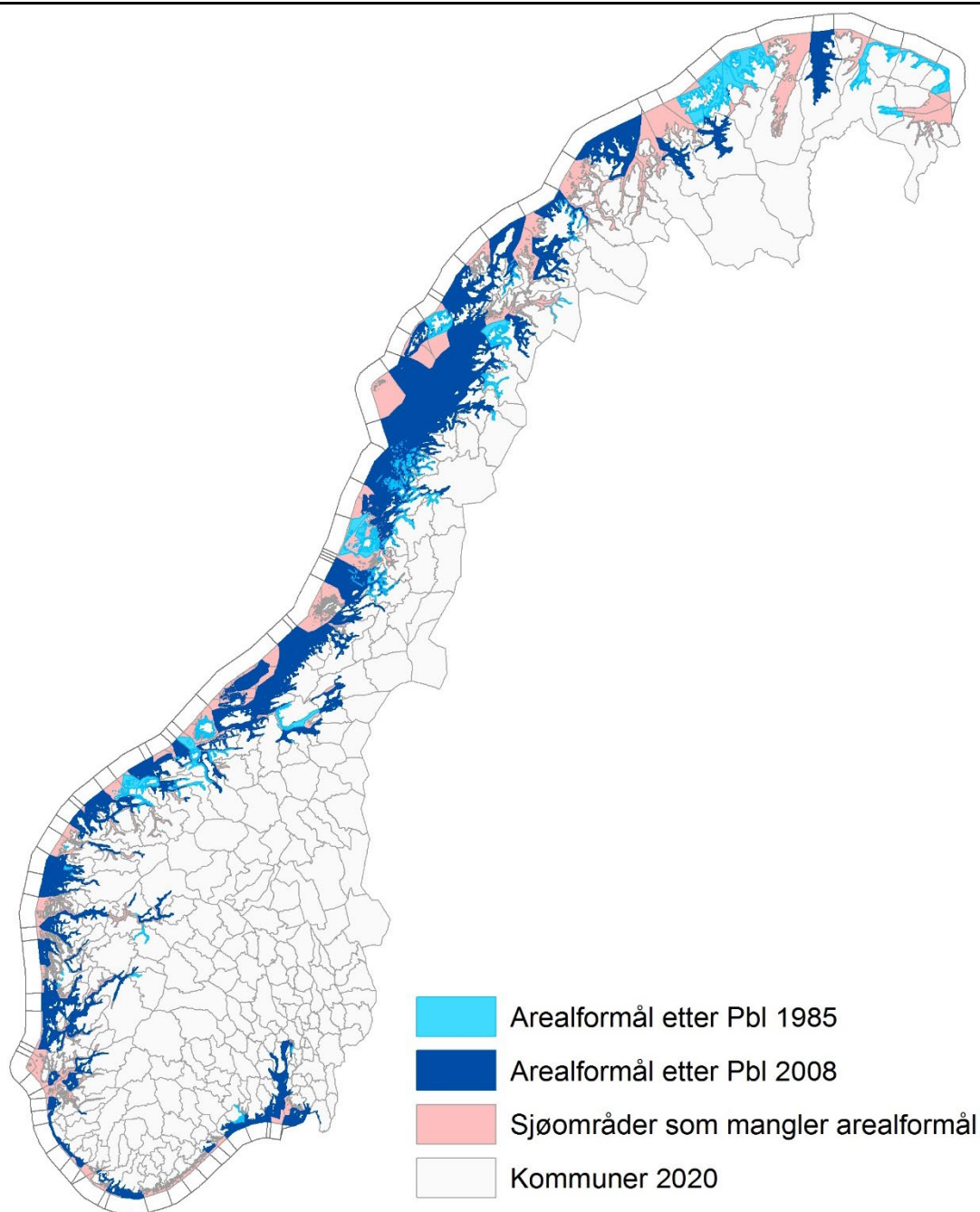
Tabell 4.1 Antall kommuner som har arealformål i sjø¹ i ulike grader. Norge digitalt arealplankartløsning 2020. Landet

Andel av kommunens sjøareal som er dekket av arealformål	Antall kommuner
Mer enn 90 prosent	112
50 – 90 prosent	29
0 – 49 prosent	44
Mangler arealformål	40

¹ Innenfor virkeområdet til pbl 2008 som er 1 NM utenfor grunnlinja.

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Sjøområder som har arealformål, og om disse er vedtatt etter pbl 1985 eller pbl 2008, er vist i figur 4.1. For tabell som viser dekningsgrad for arealformål etter pbl 2008 og pbl 1985 for alle kommunene med sjøareal, se vedlegg A.

Figur 4.1 Sjøområder¹ med arealformål, etter lovverk. Norge digitalt arealplankartløsning, 2020

¹ Innenfor virkeområdet til pbl 2008 som er 1 NM utenfor grunnlinja.

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Kartlag med arealformål

Kommuneplanene i NAP er vedtatt etter ulike lovverk, og dette gjenspeiles ved at en del tema finnes i to utgaver. For det svært sentrale temaet «arealformål» finnes for eksempel et kartlag, KpArealbrukOmrade, som viser arealformål for planer vedtatt i henhold til pbl 1985, og et annet, KpArealformalOmrade, som viser det samme for planer vedtatt etter pbl 2008.

Arealformålene som kan brukes i bindende arealplaner etter pbl 2008 er på mange punkter en videreføring av arealformålene etter tidligere lov. Det er samtidig visse endringer og noen nye formål. En viktig endring i ny lov er at båndlegging er flyttet til bestemmelsen om hensynssoner.

Rullering av kommuneplanens arealdel vil gjøre at pbl 2008 kommer i bruk for flere og flere kommuner. Kommunedelplaner kan derimot være gyldige i mange år, og gjøre at kodeverket fra pbl 1985 fortsatt vil være relevant i lang tid. Analysen bygger derfor på begge kodeverk.

Det er ikke noe en-til-en-forhold mellom arealformål fra pbl 1985 og pbl 2008. For enkeltklasser blir det derfor ikke gjort noe forsøk her på å samordne de to kodeverkene, men på mer overordnet nivå blir enkle samordninger og sammenligninger gjort.

Arealformålene har mange tilknyttede egenskaper, men den eneste vi bruker her i analysene for landet, er selve arealformålet.

4.2. Tilrettelegging av kommuneplaner

For å få et analysegrunnlag som er mest mulig entydig, og for å unngå doble flater, gjøres en tilrettelegging av arealformålene før selve analysen. Dette er også viktig for å unngå dobbelttelling av areal. Kommuneplanene renses og tilrettelegges etter de samme metodene som er beskrevet i SSB notatet «Statistikk basert på kommuneplaner» (Steinnes, 2018). Denne metoden beskrives i de neste avsnittene.

Alt areal som ligger på land eller utenfor sjøområdet ut til 1 NM utenfor grunnlinja fjernes. Det samme gjelder arealformål som går inn på nabokommunens område.

I de tilfellene der det finnes flere lag med arealformål, der det samme formålet gjentas flere ganger, slås disse lagene sammen til ett lag.

I plandatabasen finnes både kommuneplaner og kommunedelplaner. I noen kommuner er planene konstruert slik at det ikke er noen tvil om hvilken plan som skal gjelde; der det finnes en vedtatt kommunedelplan, er det et hull i kommuneplanen. Andre steder finnes områder som både har en gyldig kommuneplan og en gyldig kommunedelplan, eller det finnes flere lag med arealformål i områder der det bare er registrert en plan.

Siden 1) både nye og eldre kommunedelplaner kan gjelde foran kommuneplanen, og 2) dato kan være mangelfullt utfylt, og 3) bare vedtatte planer skal ligge i plandatabasen, bruker vi en enkel regel om at dersom det finnes en kommunedelplan i basen, så skal denne gjelde foran en eventuell kommuneplan i samme område.

Det er derfor viktig å ha oversikt over hva som er kommuneplaner og hva som er kommunedelplaner. Siden dette er automatiske analyser, utelukkende utført på grunnlag av kommuneplankartet, ikke tekstdelen, er det opplysninger fra plankartene som må brukes til å skille plantypene fra hverandre.

De ulike plantypene er i teorien sortert i hver sin geodatabase, men i virkeligheten finnes begge plantyper i begge geodatabaser. I utgangspunktet kan vi ikke vite om planene er plassert feil, eller om de er kodet feil. Vi ser derfor på plannavnene for å få en ledetråd om hvilken type plan dette er.

Etter at kommuneplaner og kommunedelplaner er sortert, kobles de til kartlagene som inneholder arealformålene ved hjelp av en planid. Denne brukes deretter til å velge gyldig arealformål i områder der det finnes mer enn ett. Der det finnes kommunedelplanområder som ikke kobler til formål via planid tas det et geografisk utvalg i stedet. Arealformål som ligger innenfor området til en kommunedelplan regnes da for å høre til den delplanen.

I områder der det finnes arealformål både fra kommunedelplaner og kommuneplaner, er det formålene fra kommunedelplaner som skal gjelde.

På denne måten plukkes arealformål ut i 4 omganger:

- KpArealformålOmrade (pbl 2008) fra kommuneplanbasen
- KpArealformålOmrade (pbl 2008) fra kommunedelplanbasen
- KpArealbrukOmrade (pbl 1985) fra kommuneplanbasen
- KpArealbrukOmrade (pbl 1985) fra kommunedelplanbasen

Resultatene fra de 4 delprosessene settes deretter sammen, og vi har fått et datasett som viser arealformål så entydig som mulig. Det er dette datasettet som brukes i de videre analysene.

4.3. Områder dekket med arealformål

Plan- og bygningsloven legger opp til at hele kommunens areal, både landområdene og sjøområdene, skal være dekket av juridisk bindende planer. Det er kommuneplanens arealdel som skal sikre dette, og kommunen er forpliktet til å ha en kommuneplan som er oppdatert og i samsvar med behovet til kommunen.

Sjøområdet ut til 1 NM utenfor grunnlinja utgjør til sammen 93 931 km². Av dette er 57 234 km², eller om lag 61 prosent, dekket av arealformål i plan (tabell 4.2).

Tabell 4.2 Sjøområder¹ og landområder² dekket av arealformål. Utvikling og status. Norge digitalt arealplankartløsning 2017, 2019 og 2020. Landet

Område	Km ²	Andel, prosent
Totalt sjøområde (1 NM utenfor grunnlinja)	93 931	
Sjøområde dekket av arealformål 2020	57 234	61
Fastlands-Norge, inkludert øyer	323 809	
Landområder dekket av arealformål 2017	177 000	55
Landområder dekket av arealformål 2019	200 345	62

¹ Innenfor virkeområdet til pbl 2008 som er 1 NM utenfor grunnlinja.

² Fastlands-Norge, inkludert øyer.

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Tabell 4.2 gir også en oversikt over endring i dekningsgrad fra 2017 til 2019 for landområder dekket av arealformål i plan. I 2017 var om lag 55 prosent av Norges landareal, det vil si 177 000 kvadratkilometer, dekket av arealformål (Steinnes, 2018). I 2019 hadde andelen med arealformål for landområder økt til om lag 62 prosent, eller 200 345 km² (Rørholt og Steinnes, 2020).

Ettersom stadig flere kommuner oppdaterer sine kommuneplaner og gjør disse tilgjengelig gjennom Norge Digitalt, må vi anta at dekningsgraden av arealformål vil fortsette å øke både for landområder og sjøområder. Dette vil gi et stadig bedre datagrunnlag for å gjøre analyser mot kommuneplaner.

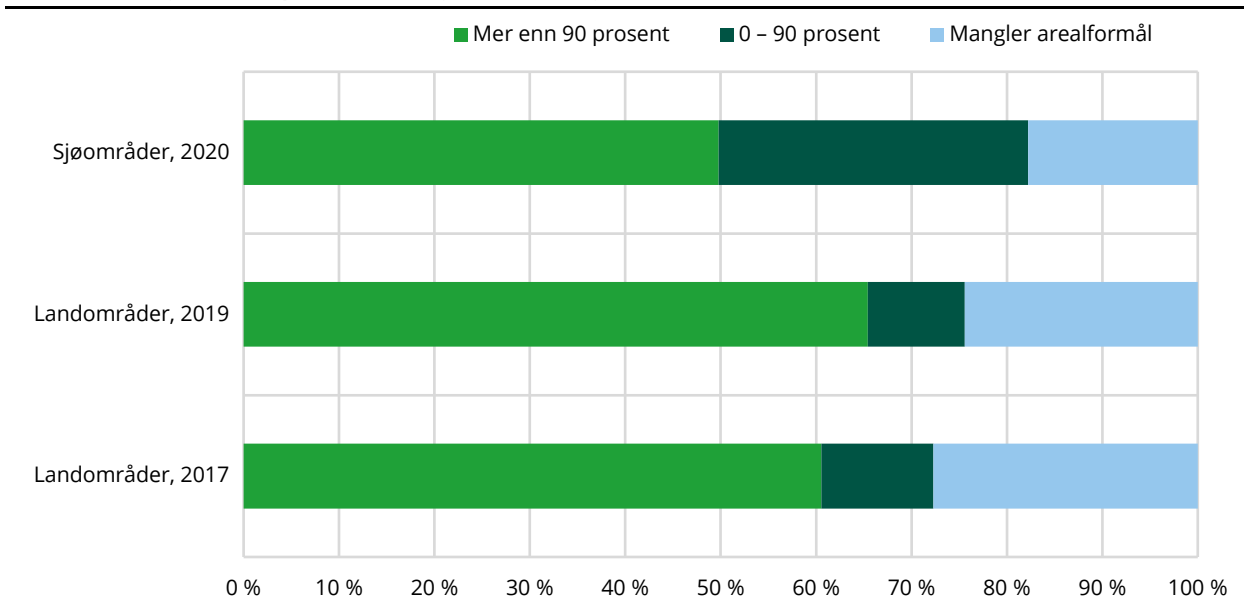
4.4. Variasjon i dekningsgrad mellom kommunene

I alt 185 av de 225 kommunene i Norge som har sjøareal, har arealformål tilgjengelig i sjø (NAP 2020). Av disse regnes om lag halvparten som helt dekket av arealformål. Det vil si at over 90 prosent av kommunens sjøareal har arealformål. Om lag en tredjedel er delvis dekket, og arealformål finnes da for mellom 0 og 90 prosent av sjøarealet. For 18 prosent av disse kommunene finnes det ikke arealformål i sjø (figur 4.2).

Figur 4.2 viser at hele 82 prosent av kommunene med sjøareal hadde arealformål tilgjengelig for sjøområdene i 2020. Til sammenligning var det 76 prosent av kommunene som hadde arealformål tilgjengelig for landområdene i 2019 (Rørholt og Steinnes, 2020), som er en liten økning fra 73 prosent i 2017 (Steinnes, 2018).

Andelen kommuner der sjøarealet bare er delvis dekket av arealformål er imidlertid vesentlig lavere det samme forholdet for landareal (figur 4.2). Noe av forklaringen på dette kan være at virkeområdet til plan- og bygningsloven ble utvidet til en NM utenfor grunnlinjen ved innføring av pbl 2008.

Figur 4.2 Andel kommuner som har arealformål tilgjengelig i ulik grad for sjøområder¹ og landområder². Norge digitalt arealplankartløsning, 2017, 2019 og 2020. Landet

¹ Innenfor virkeområdet til pbl 2008 som er 1 NM utenfor grunnlinja.

² Fastlands-Norge, inkludert øyer.

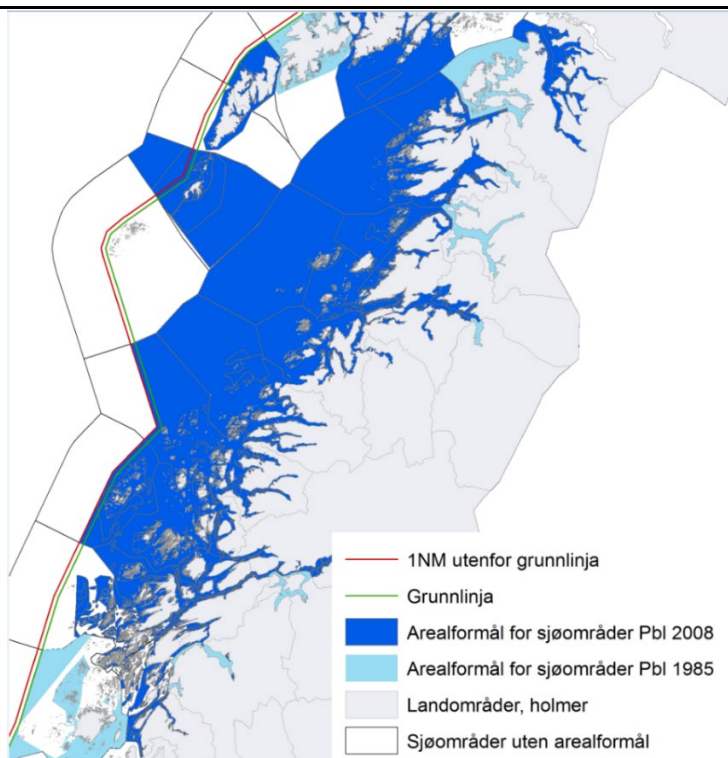
Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Figur 4.3 viser flere eksempler på ulik dekningsgrad for arealformål i sjø. Her ser vi eksempler på at sjøarealet til både kommuner med kommuneplan etter pbl 1985 og pbl 2008 kun er delvis dekket av arealformål. Mange av kommunene med kommuneplan etter pbl 2008 har imidlertid full dekning for sjøområdene.

Vi ser også her et eksempel på at en kommune har latt arealformålene dekke kommuneflata helt ut til territorialgrensa, mens noen få kommuner mangler arealformål for sjøområdene. Dette er sannsynligvis kommuner med eldre analoge kommuneplaner som ikke er tilgjengelig gjennom Norge digitalt.

Detaljert oversikt dekningsgrad for arealformål i sjøområder, fordelt etter lowerk, finnes i vedleggstabell A1.

Figur 4.3 Eksempler på kommuner med ulik dekningsgrad for arealformål i sjøområder¹. Norge digitalt arealplankartløsning, 2020

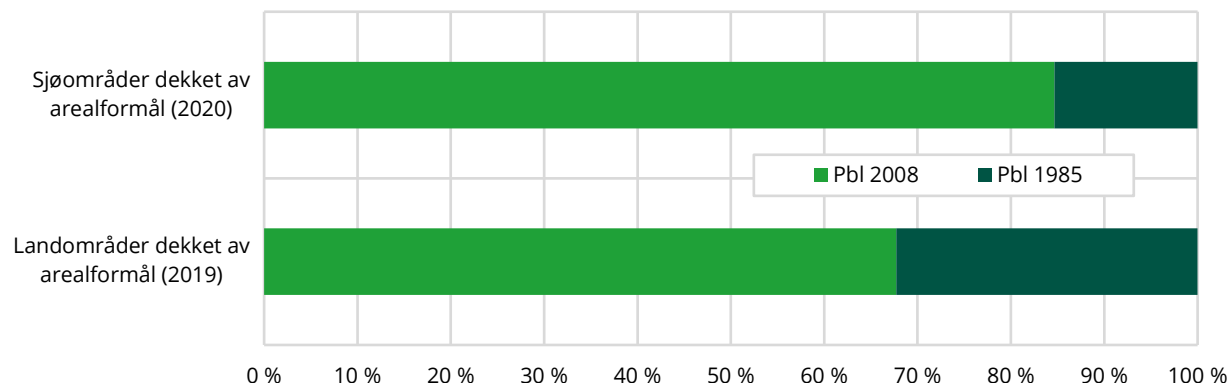
¹ Innenfor virkeområdet til pbl 2008 som er 1 NM utenfor grunnlinja.
Kilde: Statistisk sentralbyrå.

4.5. Bruk av arealformål i sjøområder

Etter hvert som stadig flere kommuner ruller kommuneplassen arealdel, vil også en stadig større andel av det totale arealet der arealformål er tilgjengelig, være dekket av arealformål etter pbl 2008.

Figur 4.4 viser at for sjøområder dekket med arealformål, hadde om lag 85 prosent arealformål etter pbl 2008 i 2020. Til sammenligning ser vi at for landområder dekket med arealformål, hadde om lag 68 prosent arealformål etter pbl 2008 i 2019 (Rørholt og Steinnes, 2020). Noe av forklaringen på denne ulikheten kan være økt aktivitet i sjøområdene de siste årene, som igjen har resultert i behov for å utarbeide nye planer.

Figur 4.4 Andel av areal dekket med arealformål i sjø¹ og på land², etter lovverk³. Norge digitalt arealplankartløsning, 2019 og 2020. Landet

¹ Innenfor virkeområdet til pbl 2008 som er 1 NM utenfor grunnlinja.

² Fastlands-Norge, inkludert øyer.

³ Pbl 2008 og pbl 1985.

Kilde: Statistisk sentralbyrå/Rørholt og Steinnes, 2020.

Tabellene 4.3 og 4.4 viser en oversikt over de mest brukte arealformålene etter hhv nytt og gammelt lovverk.

Tabell 4.3 Mest brukte arealformål¹ i sjø etter pbl 2008. Norge digitalt arealplankartløsning 2020. Landet

Arealformål		Km ²	Prosent ²
6001	Bruk og vern av sjø og vassdrag med tilhørende strandsone	27 059	47
6300	Fiske	8 107	14
6800	Kombinerte formål i sjø og vassdrag med eller uten tilhørende strandsone	7 468	13
6100	Ferdsel	1 890	3
6200	Farleder	1 322	2
6600	Naturområde	1 084	2
6400	Akvakultur	608	1
6700	Friluftsområde	589	1

¹ Arealformål som utgjør mer enn 100 km².

² Andel av det totale arealet innenfor virkeområdet til pbl 2008 som er 1 NM utenfor grunnlinja, som er dekket av arealformål.

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Tabell 4.4 Mest brukte arealformål¹ i sjø etter pbl 1985. Norge digitalt arealplankartløsning 2020. Landet

Arealformål		Km ²	Prosent ²
530	Vannareal for almen flerbruk	5 250	9
532	Fiskeområde	1 145	2
590	Annen særskilt bruk eller vern	553	1
541	Friluftsområde i sjø og vassdrag	546	1
540	LNF-område i sjø og vassdrag	361	0
410	Båndlegging etter lov om naturvern	335	0
542	Naturområde i sjø og vassdrag	270	0
533	Akvakulturområde	184	0

¹ Arealformål som utgjør mer enn 100 km².

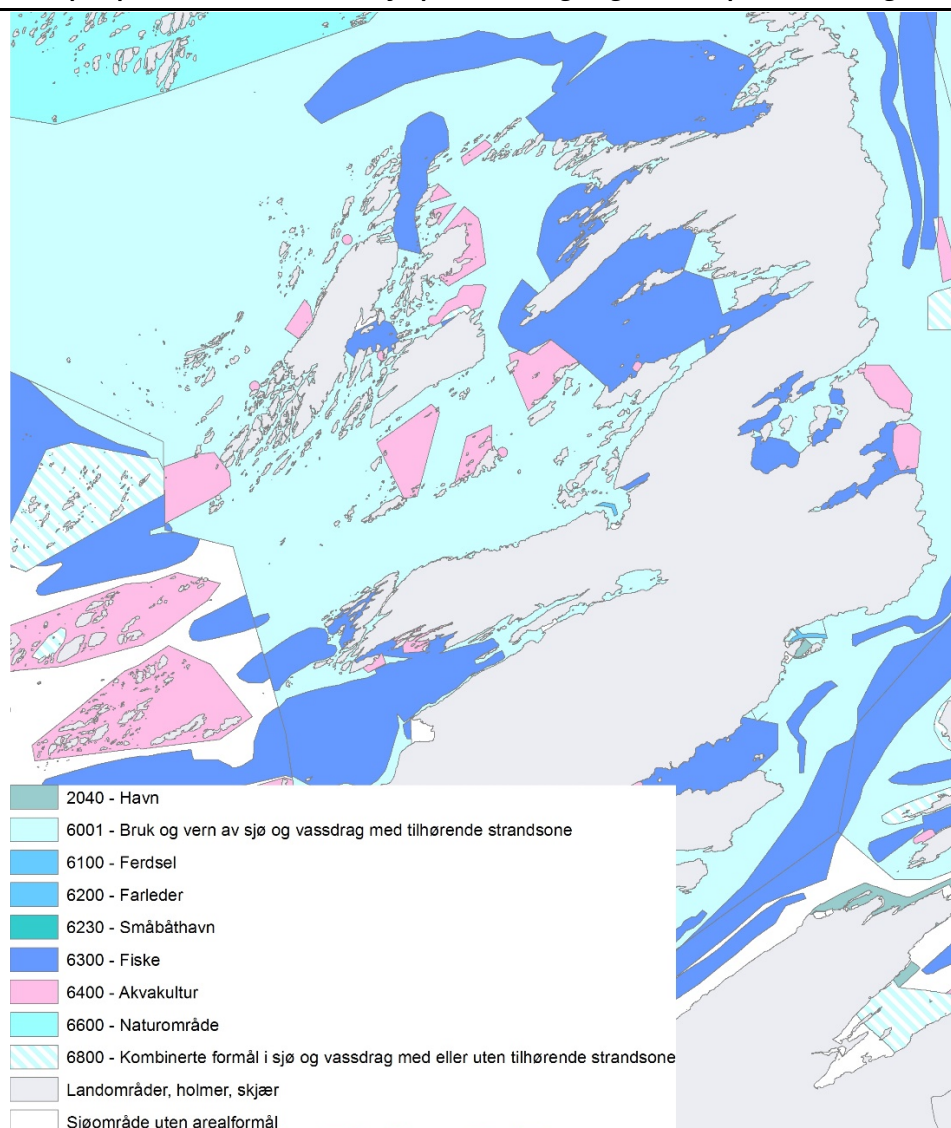
² Andel av det totale arealet innenfor virkeområdet til pbl 2008 som er 1 NM utenfor grunnlinja, som er dekket av arealformål.

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Hovedformålet «Bruk og vern av sjø og vassdrag med tilhørende strandsone» er den mest brukte enkeltkategorien, og dekker alene nær halvparten av det totale sjøarealet som er dekket av arealformål. Underformålet «Fiske» etter pbl 2008 utgjør sammen med «Fiskeområde» etter pbl 1985 til sammen om lag 16 prosent. Deretter følger «Kombinerte formål i sjø og vassdrag» etter pbl 2008 og «Vannareal for almen flerbruk» etter pbl 1985 utgjør henholdsvis 13 og 9 prosent.

Detaljert oversikt der areal for alle arealformål i sjø er gitt, fordelt etter lovverk, finnes i vedleggstabell A2.

Figur 4.5 viser eksempler på arealformål i sjø etter pbl 2008. Landområder, holmer, skjær og sjøområder uten arealformål framstår her som hvite områder. Arealformål som går på tvers av kommunegrensene gjenspeiler et interkommunalt/regionalt plansamarbeid kommunene imellom.

Figur 4.5 Eksempler på bruk av arealformål i sjø, pbl 2008. Norge digitalt arealplankartløsning, 2020.

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

4.6. Spesielle forhold vedrørende planlegging i sjø

Planleggingssystemet er det samme på sjø og land, men planlegging i kystnære sjøområdene er av nyere dato. Kommunene møter ofte andre typer planfaglige og juridiske utfordringer på sjø enn på land.

De kystnære sjøområdene preges av økt aktivitet og nye utnyttingsformer, ofte med motstridende interesser. Et eksempel på dette er oppdrettsnæringa, som på deler av kysten har stor næringsmessig betydning, samtidig som oppdrett kan ha negative virkninger på miljø og ferdsel.

Et spesielt trekk ved sjøområdene er at det er stor variasjon i dybde og strømforhold. Siden sjøområdene består av vannmasser vil tiltak ett sted kunne få konsekvenser for arealbruken i andre områder, også over kommune- og fylkesgrenser. Samtidig er muligheten for å kombinere bruks- og verneformål større i sjø enn på land, og det kan planlegges for forskjellig virksomhet på overflate, i vannsøyle og på bunnen (Regjeringen, 2018b).

Resultatet av dette er en utstrakt bruk av arealformål som tillater flerbruk. Opplysninger om hvilke underformål som kombineres, kan ikke hentes ut direkte fra geodatabasen, og blir dermed ikke en del av analysen.

4.7. Flerbruks- versus enbruksområder i sjø

Arealformål kan deles inn i flerbruks- og enbruksområder. I flerbruksområdene åpnes det for ulike kombinasjoner av underformål, mens det i enbruksområdene kun er en type arealbruk som er tillatt.

Flerbruksområder

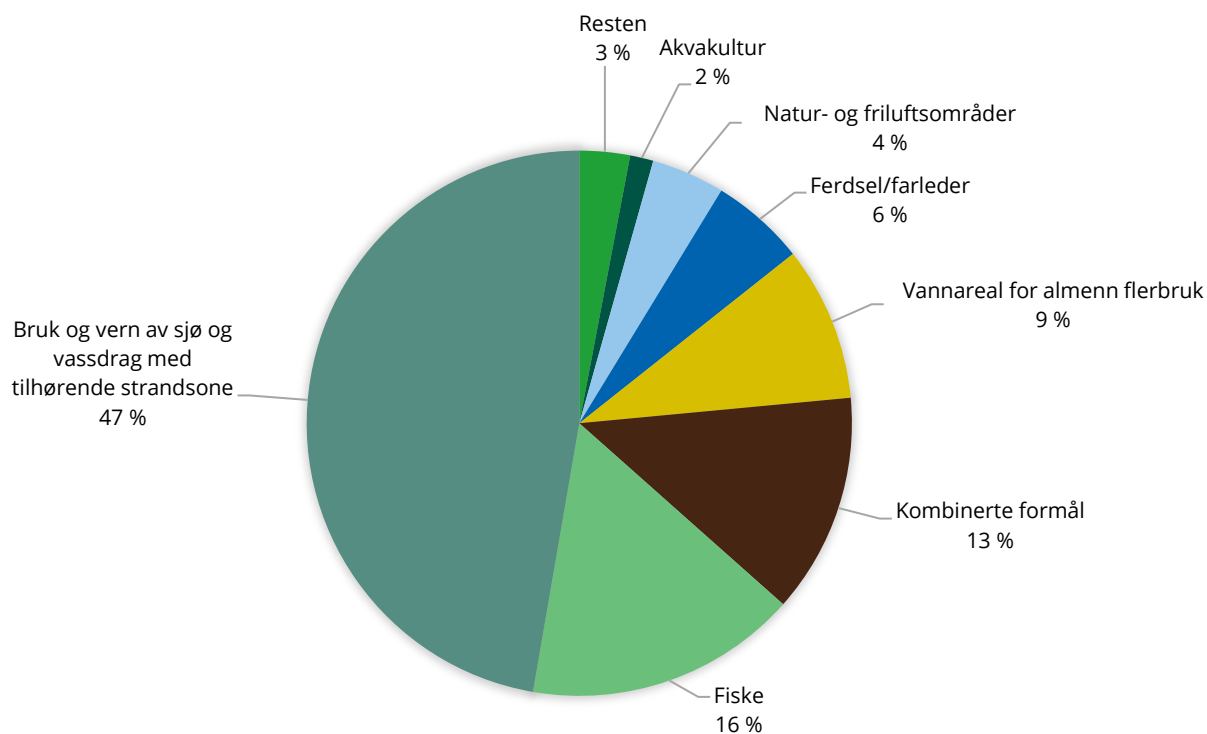
Flerbruksområdene i sjø omfatter arealformålene «Bruk og vern av sjø og vassdrag med tilhørende strandsone», «Vannareal for allmenn flerbruk» og «Kombinerte formål». Disse arealformålene dekker til sammen om lag 69 prosent av sjøarealet som er dekket med arealformål (figur 4.6).

Arealformålene «Bruk og vern av sjø og vassdrag med tilhørende strandsone» og «Vannareal for almen flerbruk» utgjør til sammen om lag 56 prosent av sjøarealet med arealformål (figur 4.6). Dette er flerbruksområder som åpner for kombinasjon av ulike underformål. Dersom ikke alle underformål er tillatt, må dette framgå i bestemmelsene til planen (KMD, 2020).

I sjøområdene er det også vanlig å kombinere ulike underformål. Ved bruk av kombinerte arealformål vil det være nødvendig med utdyping av hva området kan benyttes til. I motsatt fall vil man ha liten styring på arealbruk, tiltak og virksomheter i planområdet. Utdyping av arealbruk kan legges inn som tekstlig informasjon som en egenskap knyttet til formålsflaten, eller det kan angis i planbestemmelsene (Regjeringen, 2018b).

«Kombinerte formål i sjø og vassdrag med eller uten tilhørende strandsone» utgjør 13 prosent av alt sjøareal med arealformål, og er med dette den tredje største av enkeltkategoriene.

Figur 4.6 Fordeling av arealformål¹ i sjøområder², pbl 2008 og pbl 1985. Norge digitalt arealplankartløsning, 2020. Landet

¹ Følgende kategorier er slått sammen: Fiske er summen av «6300 Fiske» og «532 Fiskeområder», Akvakultur: summen av «6400 Akvakultur» og «533 Akvakulturområde», Natur- og friluftsområder: summen av «6600 Naturområde», «6700 Friluftsområde», «542 Naturområde i sjø og vassdrag» og «541 Friluftsområde i sjø og vassdrag».

² Omfatter det totale arealet innenfor virkeområdet til pbl som er 1 NM utenfor grunnlinja, som er dekket av arealformål.

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Kombinasjon av ulike arealformål krever kunnskap om hvilke aktiviteter som går sammen eller ikke. Et kombinert formål kan for eksempel omfatte underformålene natur, fiske, friluft, ferdsel og akvakultur. For at en kombinasjon kan la seg bruke uten konflikt, vil det være nødvendig å sette en del begrensninger – for eksempel når det gjelder plassering av fortøyninger for akvakulturanlegg slik at disse ikke skal være til hinder for ferdsel på sjø (KMD, 2020).

Dersom sjøareal legges ut til flerbruk i kombinasjon med søknadspliktige tiltak som for eksempel akvakultur eller småbåthavn, må konsekvensutredningen omfatte konsekvensene av den valgte arealbruken for hele det aktuelle området (Regjeringen, 2018b).

Enbruksområder

I tilfeller der det er behov å gi eksklusiv tilgang til arealer eller det anses som nødvendig å foreta interesseavklaringer, gjøres dette ved å avsette arealer til et konkret underformål. Småbåthavn, akvakulturanlegg og opplag er eksempler på tiltak som vanskelig kan kombineres med annen bruk (Regjeringen, 2018b).

Enbruksområdene omfatter om lag 31 prosent av sjøområdene som er dekket av arealformål. Figur 4.6 viser at områder avsatt til fiske tilsvarer om lag 16 prosent av områdene dekket av arealformål, og er dermed det mest brukte underformålet som viser enbruk eller eksklusiv bruk av område. Ferdsel/farleder utgjør om lag 6 prosent, mens områder avsatt til akvakultur bare utgjør om lag 2 prosent.

Ulik praksis for bruk av enbruks- og flerbruksformål i kommunene

Ulik praksis for bruk av arealformål i kommunene, kan gjøre det vanskelig å sammenligne. Mange kommuner velger bevisst en utstrakt bruk av flerbruksformål, for å kunne kombinere to eller flere underformål, mens andre velger å bruke underformål og avsette store deler av sjøarealet til eksklusivt bruk.

Vi har her sett nærmere på 144 kommuner som har mer enn 1 km² av sjøarealet dekket med arealformål etter pbl 2008, og hvor stor andel av sjøarealet som er dekket av arealformål enten til hovedformålet 6001 «Bruk og vern av sjø og vassdrag med tilhørende strandsone» eller underformålet 6800 «Kombinerte formål».

Tabell 4.6 viser både en ulike praksis og en ustrakt bruk av flerbruksformål blant disse kommunene. Om lag 80 prosent av de 144 kommunene har avsatt mer enn halvparten av sjøarealet som er dekket med arealformål til flerbruk. Detaljert kommunevis oversikt som viser hvor stor andel av sjøområdene dekket av arealformål som er avsatt til flerbruk finnes i vedleggstabell A3.

Tabell 4.5 Sjøareal med arealformål¹ avsatt til flerbruk². Andel av totalt sjøareal med arealformål for kommuner som har mer enn 1 km² av sjøområdet dekket med arealformål etter pbl 2008. Landet. 2020

Sjøareal dekket av arealformål avsatt til flerbruk (prosent)	Antall kommuner
95 – 100	37
50 – 94,9	77
5 – 49,9	23
0 – 4,9	9

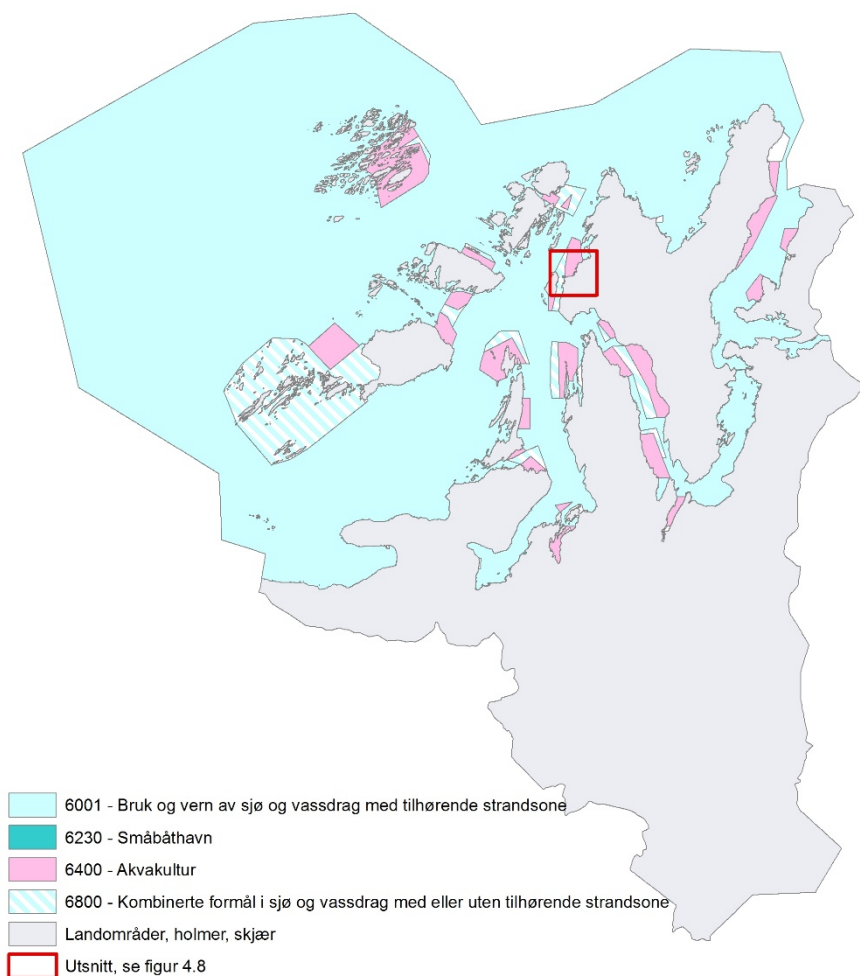
¹ Andel av kommunens sjøareal innenfor pbl 2008 sitt virkeområde ut til 1NM utenfor grunnlinja som er dekket med arealformål.

² Flerbruk omfatter her arealformålene 6001 Bruk og vern av sjø og vassdrag med tilhørende strandsone og 6800 Kombinerte formål i sjø og vassdrag med eller uten tilhørende strandsone.

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

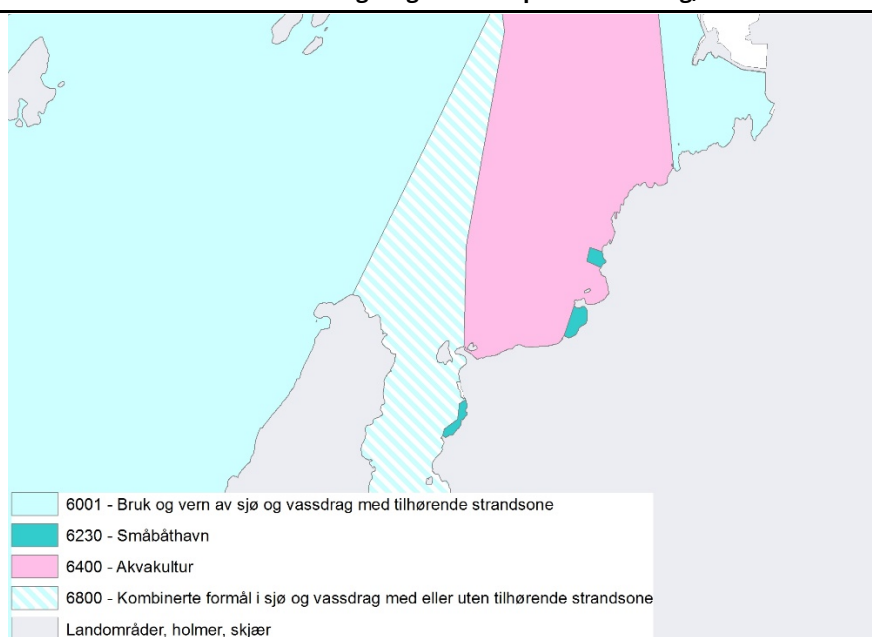
Om lag en fjerdedel av kommunene som har mer enn 1 km² av sjøarealet dekket med arealformål etter pbl 2008, har avsatt minst 95 prosent av arealet til flerbruk (tabell 4.6). Et eksempel på dette vises i figurene 4.7 og 4.8.

Figur 4.7 Eksempel på bruk av arealformål i sjø for kommune der 95 prosent av sjøarealet¹ som er dekket av arealformål er avsatt til flerbruk. Norge digitalt arealplankartløsning, 2020

¹ Innenfor virkeområdet til pbl 2008 som er 1 NM utenfor grunnlinja.
 Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Figur 4.8 Utsnitt som viser bruk av arealformål i sjø for kommune der 95 prosent av sjøarealet¹ som er dekket av arealformål er avsatt til flerbruk. Norge digitalt arealplankartløsning, 2020

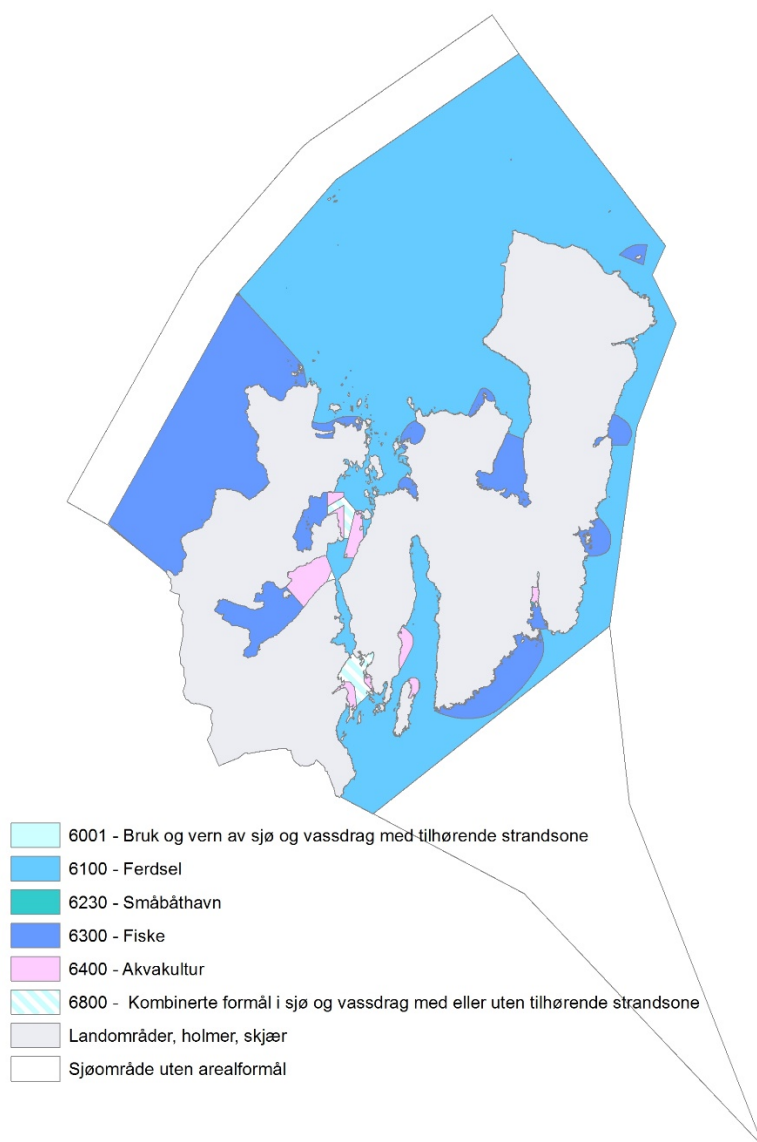
¹ Innenfor virkeområdet til pbl 2008 som er 1 NM utenfor grunnlinja.
 Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Figur 4.7 viser en kommune der hele sjøarealet er dekket med arealformål og hvor om lag 95 prosent av arealet er avsatt til flerbruk. Mesteparten av arealet, om lag 90 prosent, er avsatt til hovedformålet 6001 «Bruk og vern av sjø og vassdrag med tilhørende strandsone», mens drøyt 5 prosent er avsatt til underformålet 6800 «Kombinerte formål». Snaut 5 prosent er avsatt til «Akvakultur».

Det er også avsatt flere områder til «Småbåthavn», og i figur 4.8 ser vi nærmere på det området som er markert med et rødt rektangel i figur 4.7. I dette området finner vi 3 eksempler på arealformålet «Småbåthavn».

Om lag 6 prosent av kommunene som har mer enn 1 km² av sjøarealet dekket med arealformål etter pbl 2008, har avsatt mindre enn 5 prosent av dette arealet til flerbruksformål (tabell 4.5). Figur 4.9 viser et eksempel på hvordan en av disse kommunene har avsatt sjøarealer til ulike arealformål. I dette tilfellet er de viktigste arealformålene «Ferdtsel», «Fiske» og «Akvakultur». Mesteparten av arealet avsatt til flerbruk er fordelt på områder med arealformålet «Kombinerte formål». Denne kommunen har i tillegg større områder som ikke er dekket av arealformål i kommuneplanen.

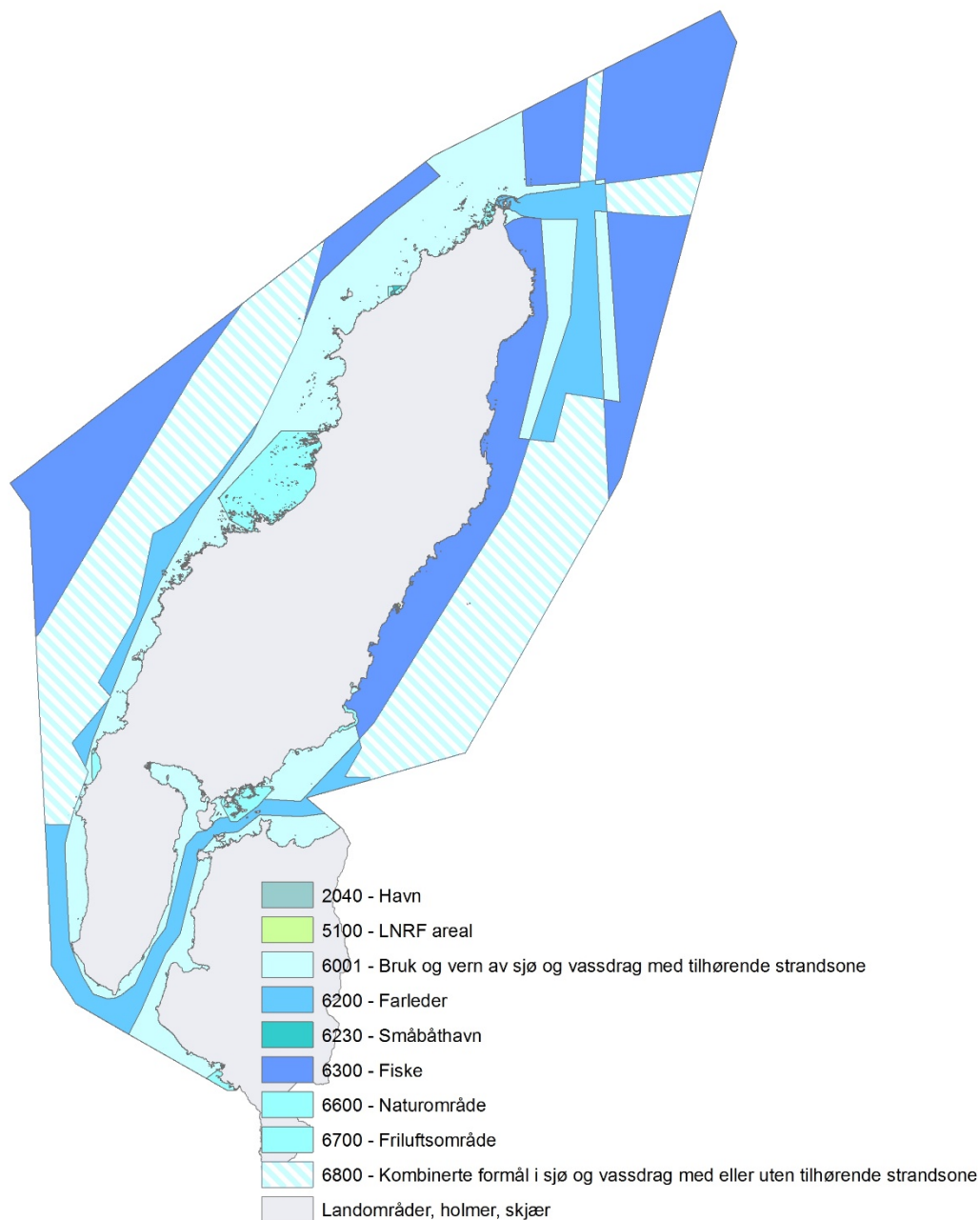
Figur 4.9 Eksempel på bruk av arealformål i kommune der 1 prosent av sjøarealet¹ som er dekket av arealformål er avsatt til flerbruk. Norge digitalt arealplankartløsning, 2020

¹ Innenfor virkeområdet til pbl 2008 som er 1 NM utenfor grunnlinja.
Kilde: Statistisk sentralbyrå.

De fleste av de 144 kommuner som har mer enn 1 km² av sjøarealet dekket med arealformål etter pbl 2008, har imidlertid avsatt mellom 50 og 95 prosent av dette arealet til flerbruksformål. Figur 4.10 viser et eksempel på bruk av ulike arealformål for en kommune har avsatt omlag 55 prosent til flerbruksformål. I dette tilfellet utgjør underformålet «Kombinert bruk» 60 prosent av flerbruksområdene, mens hovedformålet «Bruk og vern av sjø og vassdrag med tilhørende strandsone» utgjør 40 prosent. De viktigste enbruksområdene er områder avsatt til «Fiske», «Farleder» og «Naturområde».

Figur 4.10 Eksempel på bruk av arealformål i kommune der 55 prosent av sjøarealet¹ er avsatt til flerbruksformål. Norge digitalt arealplankartløsning, 2020

¹ Innenfor virkeområdet til pbl 2008 som er 1 NM utenfor grunnlinja.
Kilde: Statistisk sentralbyrå.

4.8. Oppdatering av kommuneplaner

De seinere årene har en rekke regionale og interkommunale planer blitt utarbeidet for sjøområdene. Dette er nærmere beskrevet i avsnitt 3.3. Disse planene vil imidlertid først synliggjøres ved neste rullering den enkelte kommunes kommune- eller kommunedelplan. Det er derfor viktig at de berørte kommunene sørger for at kommuneplanen oppdateres i takt med vedtak av nye kystsoneplaner.

Konsekvensen av mangel på planoppdatering kan være at kommunene reduserer sine styringsmuligheter gjennom arealplaner. I stedet for å være et viktig virkemiddel for bærekraftig og god tilrettelegging for næringslivet og andre formål, vil utdaterte planer kunne utgjøre et hinder for slik utvikling (Regjeringen 2018b).

Mange kommuner har fremdeles kommuneplaner vedtatt etter pbl 1985. Etter pbl 2008 § 34-2 fjerde ledd gjelder kommuneplanens arealdel og delplaner inntil de blir endret, men kommunen har plikt til å vurdere behovet for revisjon av sin arealdel i forbindelse med behandlingen av den kommunale planstrategien som kommunestyret er pliktig til å vedta senest innen ett år etter at kommunestyret er konstituert.

Det utvidede virkeområdet for pbl 2008, både tematisk og geografisk, gir kommunene store muligheter i planleggingen av de kystnære sjøområdene, men også ansvar for å imøtekomme nasjonale målsettinger. Oppdaterte kommuneplaner vil styrke kommunenes rolle og handlefrihet når det gjelder sjørettede næringer. Det vil også redusere konflikter lokalt og gi mindre behov for dispensasjonssaker. Det vil derfor gi større forutsigbarhet for næringen og mer effektiv saksbehandling (Regjeringen 2018b).

5. Andre kilder til arealbruksdata i sjø

I forbindelse med kartlegging av mulighet for utarbeidelse av planstatistikk i sjøområdene, sees det i tillegg nærmere på kilder til digitale kartgrunnlag over faktisk arealbruk i sjøområder til statistikkformål. Kartgrunnlag og arealbruksstatistikk i sjøområdene kan være informasjon om faktisk bruk, men også arealressurser vil være interessant og av betydning i plansammenheng.

Digitale kartdata som grunnlag til utarbeidelse av statistikk og analyse av faktisk arealbruk i sjøområder kan gjøres uavhengig av plandata for å vise status og utvikling på faktisk arealbruk på ulike temaer. Det kan også gjøres i kombinasjon med plandata for å se sammenhenger og/eller avvik mellom faktisk bruk og planlagt bruk.

Kilder til digitale kartgrunnlag over faktisk arealbruk i sjøområder er mange og de ulike kartportalene inneholder en rekke datasett fordelt på tema. Kartportalene har ulikt brukergrensesnitt og forskjellig tekniske løsninger for innsyn- og nedlastningsmulighet. Enkelte kartportaler og datasett er derimot ikke like lette å finne om en ikke kjenner til dem fra tidligere.

Det er flere kilder til og kartdatasett over faktisk arealbruk i sjøområder som er interessante til statistikkformål i plansammenheng. Etter en gjennomgang av kildene utpeker følgende kartdatabaser og datasett seg som mest sentrale over faktisk arealbruk i sjøområder.

Tabell 5.1. Mulige kilder til digitale kartdata over faktisk arealbruk i sjøområde til statistikkformål i plansammenheng. 2020

Kilde	Tema kartdata
Kystverkets kartløsning:	Hovedled-biled, Ankringsområder, Fiskerihavner (statlige fiskerihavner)
Fiskeridirektoratets kartløsning:	Fiskeriaktivitet etter redskap, Fiskeplasser - Aktive og Passive redskap, Låsettingsplasser, Akvakultur – lokaliteter, NYTEK-Plassering akvaanlegg flate-, fortøyningslinjer- og Flåte, Nasjonale laksefjorder, Gyteområder
Noregs vassdrags- og energidirektorat temakart:	Vindkraft
Forsvarsbygg:	Forsvarets skyte- og øvingsfelt i sjø
Miljødirektoratet og Naturbasen:	Naturvernområder, Marine naturtyper, Særlig verdifulle områder i havområdene (SVO)
Landbruksdirektoratet:	Reindrift – Flyttelei
Havforskningsinstituttet:	Korallrev, Artsutbredelse Fisk, Gytefelt for torsk

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Det enkelte datasett må imidlertid vurderes iht. egnethet for hvorvidt det kan inngå som grunnlag i utvikling og etablering av faktisk arealbruksstatistikk i sjøområder. Forutsetninger og kvalitet som blant annet bør oppfylles er:

- Tilgjengelighet (Tilgangsrestriksjoner)
- Filformat (sosi, shape, GML)
- Dekningsgrad/fullstendighet
- Innhold etter standardisert form
- Oppdateringsfrekvens og status
- Stedfestingsnøyaktighet

5.1. Geonorge og DOK-datasett

Geonorge er det nasjonale nettstedet for kartdata og annen stedfestet informasjon i Norge. Geonorge er en del av Norge digitalt; et samarbeid mellom offentlige virksomheter med ansvar for å etablere og forvalte kartdata og annen stedfestet informasjon (Geonorge. 2021). I kartkatalogen til Geonorge ligger flere tusen kartdatasett samlet (Geonorge. 2021b), inkludert DOK- det offentlige kartdatagrunnlag tilgjengelig for medlemmer.

Formålet med DOK er å sikre en kunnskapsbasert og effektiv planlegging og saksbehandling. DOK er geografiske data som er tilrettelagt for kommunenes plan- og byggesaksarbeid som er definert i plan- og bygningsloven § 2-1 og tilhørende kart- og planforskrift. Data som skal godkjennes som DOK-data, må oppfylle kravene satt av Kommunal- og moderniseringsdepartementet (Kartverket, 2021).

Flere av de sentrale datasettene over faktisk arealbruk i sjøområder (tabell 5.1) er DOK-datasett (tabell 5.2), og er med det viktige datasett til bruk innen offentlig og privat arealplanlegging. Fordelen med DOK-datasett er at disse foreligger på standardisert form og inneholder kvalitetssikrede data. I tillegg forenkler det innhenting av datasettene (Geonorge, 2021c).

Det er imidlertid slik at ikke alle DOK-datasett har god kvalitet eller har nødvendig dokumentasjon, noe som kan begrense egnetheten (Hoset, M. 2017). Flere datasett inneholder i tillegg informasjon i sjøområder utover 1 NM utenfor grunnlinja som er virkeområdet til pbl 2008. Dette medfører at hvert enkelt datasett må sjekkes ut i forhold til de krav og formål det er tiltenkt før bruk.

Tabell 5.2. DOK-datasett. Digitale kartdata over faktisk arealbruk i sjøområde som kan være aktuelle til statistikkformål i plansammenheng, 2021

Tema kartata	Eier	Status Dok-datasett
Akvakultur – lokaliteter	Fiskeridirektoratet	Godkjent
Ankringsområder	Kystverket	DOK-status i prosess
Fiskeplasser – redskap	Fiskeridirektoratet	DOK-status i prosess
Forsvarets skyte- og øvingsfelt i sjø	Forsvarsbygg	DOK-status i prosess
Hovedled- biled	Kystverket	Godkjent
Korallrev	Havforskningsinstituttet	Godkjent
Låsettingsplasser	Fiskeridirektoratet	Godkjent
Marine naturtyper – DN 19	Miljødirektoratet	DOK-status i prosess
Nasjonale laksefjorder	Fiskeridirektoratet	DOK-status i prosess
Naturvernområder	Miljødirektoratet	Godkjent
Reindrift - flyttlei	Landbruksdirektoratet	Godkjent
Vindkraft	Norges vassdrags- og energidirektorat	DOK-status i prosess

Kilde: Geonorge

Det vil i de neste underkapitlene sees nærmere på hvert enkelt datasett som er listet opp i tabell 5.1 etter kilde, og gjøres en foreløpig vurdering av hvilke som best egner seg til statistikkformål i forbindelse med planarbeid. Informasjon om det enkelte kartdatasettet er hentet fra tilhørende dokumentasjon om ikke annet er oppgitt.

5.2. Kystverket

Kystverket er en nasjonal etat for kystforvaltning, sjøsikkerhet og beredskap mot akutt forurensing. Hovedformålet er å sørge for sikker og effektiv ferdsel i farleder langs kysten og inn til havner, og sørge for en nasjonal beredskap mot akutt forurensing (Kystverket, 2021)

Geodata er viktig for Kystverket og kartportalen Kystinfo (<https://kart.kystverket.no/>) inneholder en mengde informasjon over fagområdet fordelt på ulike temalag.

- **Hoved- og biled (linje)**
- **Farledsareal (polygon)**

DOK- leveranse.

Farledene er vegsystemet til sjøs, og hele norskekysten er i dag dekket av et nettverk av ulike farledskategorier. Farledsstrukturen er et nasjonalt geografisk referansesystem for tiltak innen forvaltning, planlegging, utbygging og operativ virksomhet i kystsonen. Farledsdatasettet beskriver hvor Kystverket har sine hovedinteresseområder på kysten, og det er viktig for Kystverket at det blir tatt hensyn til farledsnettets ved planlegging og forvaltning i kystområdene.

Datasettet er sentralt og egnet til statistikkformål i plansammenheng. Farled er et av tre datasett som er med i kapittel 6, der data over faktisk arealbruk sammenstilles med planlagt bruk i kommuneplanens arealdel.

- **Ankringsområder**

I prosess til å bli DOK- leveranse.

Ankringsområde omfatter selve området som beslaglegges av skip til ankers, og anker/fortøyninger for skip i opplag. Arealene omfatter ikke nødvendig sikkerhetsavstand til ulike tiltak som for eksempel sjøledninger eller havbruksanlegg.

En visuell sjekk over dekningsgrad i kystinfo viser imidlertid at ankringsområder i all hovedsak dekker kysten på Vestlandet og deler av Trøndelag. Datasettet er dermed ikke sammenlignbar mellom kystkommuner og vil ikke være aktuelt til statistikkformål i denne omgang.

- **Fiskerihavner (statlige fiskerihavner)**

Datasettet gir en oversikt over statlige fiskerihavner. Stortinget bevilger midler over statsbudsjettet til at Kystverket skal gjøre investeringer i statlige fiskerihavner.

Havnedatasettet er interessante i arealbrukssammenhenger. Datasettet over fiskerihavner er for øvrig et punktdatasett uten arealavgrensinger og det finnes flere ulike typer havner som foreligger som egne datasett. I forhold til de tre utvalgte temaer som vies ekstra oppmerksomhet i dette notatet, er ikke slike datasette sentrale og vil derfor ikke bli med i det videre arbeidet. Havnedatasettet vil eksempelvis være særskilt interessante i statistikk og analyser over arealbruk i overgangssonen til hav og land langt kystlinjen.

5.3. Fiskeridirektoratet (FDIR)

Fiskeridirektoratet er myndighetenes rådgivende og utøvende organ innen fiskeri- og havbruksforvaltning i Norge (Fiskeridirektoratet, 2021).

Fiskeridirektoratet har en rekke geodata over fagområdet og i kartportalen Yggdrasil kan en se på innhold i Fiskeridirektoratets egen datasett, samt en rekke andre kartdata over arealbruk-arealressurs i sjøområdene fordelt på temaer

(<https://portal.fiskeridir.no/portal/apps/webappviewer/index.html?id=9aeb8c0425c3478ea021771a22d43476>)

- **Fiskeriaktivitet etter redskap**

Temalaget viser fiskeriaktivitet for flere ulike fiskeredskap som bunntål, garn, teiner etc. For å vise fiskeriaktivitet er det brukt posisjonssignaler fra norske fiskefartøy i perioden 2011 til i dag, og gjelder for fiske- og fangstfartøy på eller over 15 meter.

Type fiskeredskap vil være aktuelt til statistikkformål i plansammenheng, og særlig i kombinasjon med vernet areal i sjøområder, gyte og beiteområder til fisk og øvrige naturressurser.

- **Fiskeplasser – Aktive redskap**

- **Fiskeplasser – Passive redskap**

I prosess til å bli DOK- leveranse.

Områder hvor det drives eller har vært drevet yrkes-, fritids- og eller turistfiske og som kan påregnes brukt i fremtiden. Eksempler på aktive redskap er snurrevad, snurpenot eller reketål, og på passive redskap er det garn og line. Datasettene fiskeplasser – aktive og passive redskap blir samlet inn av Fiskeridirektoratets regionkontorer basert på intervju med i hovedsak fiskere.

En visuell sjekk i kartprogram viser en jevn dekning langs hele norskekysten av både fiskeplasser – aktive og passive redskap, og er som for Fiskeriaktivitet etter redskap å ansees som viktige i statistikk og analysesammenheng.

- **Låssettingsplasser**

DOK- leveranse.

En låssettingsplass er et arealavgrenset område nær strandlinjen hvor fisk oppbevares i not/notinnhengning til den er klar for levering. Låssettingsplasser er ofte lokalisert der den er godt skjermet for vær og vind, ikke har for mye strøm og har tilstrekkelig dybde, oksygen og saltholdighet.

Informasjon om låssettingsplasser gjelder hele landet og data blir samlet inn av Fiskeridirektoratets regionkontorer basert på intervju med i hovedsak fiskere. Datasettet antas å være både aktuelt og egnet til statistikk og analyseformål i plansammenheng.

- **Akvakultur - lokaliteter (Punkt og Flate)**

DOK- leveranse.

Akvakultur-lokaliteter er definerte områder hvor det er gitt tillatelse til å drive en spesifisert akvakulturvirksomhet med ulike arter og formål. Akvakultur-lokaliteter viser ca midtpunkt på alle akvakultur-lokaliteter i Norge, men også som flater i sjø hvor det er gitt tillatelse til å drive med akvakulturvirksomhet. Flatene er basert på lokalitetenes klarerte ytterpunkt registrert i Fiskeridirektoratets akvakulturregister.

Akvakultur-lokalitet er viktig i plansammenheng, det er landsdekkende og egner seg derfor godt til statistikkformål. Datasettet er et av tre datasett som er med i kapittel 6, der datasett over faktisk arealbruk sammenstilles med planlagt bruk i kommuneplanens arealdel.

- **NYTEK_plassering_akvaanlegg_flate**
- **NYTEK_fortøyningslinjer**
- **NYTEK Flåte (senterpunkt)**

Akkrediterte inspeksjonsorganer utsteder anleggssertifikat for akvakulturanlegg med opplysninger om blant annet faktisk plassering av anlegg.

NYTEK-koordinatdataene blir registrert i Altinn, de er ikke kvalitetskontrollert og kan ha uregelmessigheter i forhold til plassering. Kartdatasettene er derfor lite egnet per dags dato til statistikkformål og arealanalyser med mindre de blir underlagt en grundig vasking og kvalitetssikring.

- **Nasjonale laksefjorder**

I prosess til å bli DOK- leveranse.

Datasettet viser nasjonale laksefjorder opprettet etter vedtak i stortinget 25. februar 2003 og 15. mai 2007. Nasjonale laksefjorder skal gi et utvalg av de viktigste laksebestandene i Norge en særlig beskyttelse mot inngrep og aktiviteter i vassdragene og mot oppdrettsvirksomhet i de nærliggende fjord- og kystområdene.

Nasjonale laksefjorder er således et viktig datasett over naturområder, og egner seg til statistikkformål i forbindelse med planarbeid.

- **Gyteområder**

Godkjent DOK- leveranse.

Datasettet viser områder hvor det blir fanget gytefisk, hvilken art og gyteperiode. Opplysningene er basert på intervju av fiskere, og inneholder derfor bare opplysninger om de kommersielle arter.

Gyteområder for fisk blir kartlagt for å ta vare på ressursgrunnlag og fiskeriinteresser, og et viktig temakartlag i forbindelse med arealavveining av interesser ved søknadsbehandling av tiltak i sjø.

Datasettet dekker hele Norgeskysten men noen kommuner er likevel bedre kartlagt enn andre og det finnes områder Fiskeridirektoratet ikke har fått kunnskap om og registrert ennå. Dette gjelder særlig øst i Agder hvor det ikke er observasjoner for på kartlaget. Stedfestingsnøyaktigheten og avgrensningen av gyteområder er i tillegg utfordrende fordi fiskeriene fluktuierer. Kartgrunnlaget vil derfor ikke umiddelbart anbefales som grunnlag til statistikk i plansammenheng, men heller som en mulighet på lengre sikt.

5.4. Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE)

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) har ansvar for å forvalte vass- og energiresursene i landet. Utbyggingen av ny kraft er i dag på det høyeste nivået siden slutten av 70-tallet. Vannkraft dominerer som viktigste kilde til elektrisitet, mens vindkraft er den nest største (Norges vassdrags- og energidirektorat 2021).

I NVEs kartkatalog finnes kart og geografisk fagdata med nedlastningsmuligheter (<https://www.nve.no/karttjenester/?ref=mainmenu>). Det er i første omgang datasett over vindkraft vi skal se nærmere på i denne forbindelse.

- **Vindkraft**

I prosess til å bli DOK- leveranse.

Database som inneholder vindmøller/vindkraftparker og gir en samlet oversikt over konsesjonspliktige vindkraftverk som NVE har ferdigbehandlet, under behandling og helt eller delvis bygget og i drift.

Vindkraft til havs er det foreløpig lite av langs Norskekysten, kun en flytende havvindturbin. I tillegg har Regjeringen åpnet opp for søknad om konsesjon for bygging av vindkraftverk i to sjøområder (NVE, 2021b).

Vindkraft er for øvrig et tema som vies mye oppmerksomhet og fører med seg betydelige arealkonflikter, og datasettet over offshore vindkraftverk er svært viktig i forbindelse med bærekraftig arealbruk til sjøs. Grunnet få objekter per dags dato vil av like vel ikke dette kartgrunnlaget bli med i det videre arbeidet i dette notatet, men vil sannsynligvis bli et vesentlig statistikkgrunnlag i plansammenheng på sikt.

5.5. Miljødirektoratet (Mdir)

Miljødirektoratet arbeider for et rent og rikt miljø. Hovedoppgavene er å redusere klimagassutslipp, forvalte norsk natur og hindre forurensing (Miljødirektoratet, 2021).

Kartportalen Naturbasen, er en nasjonal database for natur- og friluftlivsinformasjon som eies av Miljødirektoratet. Naturbase inneholder en rekke datasett fordelt etter tema som lagres og forvaltes i Naturbasen (<https://geocortex01.miljodirektoratet.no/Html5Viewer/?viewer=naturbase>). Miljødirektoratet har i tillegg en kartkatalog hvor det finnes informasjon om datasett og karttjenester innenfor natur og miljø (<https://kartkatalog.miljodirektoratet.no/>).

- **Naturvernområder (alle)**

DOK- leveranse.

Datasettet inneholder naturvernområder etter verneform og er sentralt for å ta vare på arter, naturtyper og landskap, både ved å beskytte dem mot uønskete inngrep og å fremme ønsket aktivitet. I dag opprettes verneområder etter naturmangfoldloven som kom i 2009, men også andre lover har bestemmelser om vern og annen beskyttelse av natur.

Datasettet er heldekkende og både land og sjøareal er med. Naturvernområder er således viktig som kunnskapsgrunnlag i plansammenheng, og er egentlig til statistikkformål så vel som i annet analysearbeid i forbindelse med planlagt bruk. Datasettet er et av tre datasett som er med i kapittel 6, der datasett over faktisk arealbruk sammenstilles med planlagt bruk i kommuneplanens arealdel.

- **Naturtyper (marine) - etter DN håndbok 19**

I prosess til å bli DOK-leveranse.

Datasettet viser naturtype-lokaliteter som kartlagt etter DN-håndbok 19 Kartlegging av marint biologisk mangfold og som er publisert av Miljødirektoratet. Lokalitetene har en områdebeskrivelse med vekt på å forklare verdisetningen. Datasettet kan imidlertid inneholde objekter med omtrentlig presisjon i avgrensing, slik at stedfestingsnøyaktighet for det enkelte objektet bør sjekkes i egenskapen Nøyaktighetsklasse.

Marine naturtyper er et vesentlig datasett innunder temaet naturområder, og er egnet til bruk i alle typer plan- og arealforvaltningsoppgaver. Men grunnet noe usikker stedfesting og ikke nedlastbart som landsdatasett i Geonorge, vurderes kartlaget til å trenge ytterligere tilrettelegging og kvalitetsgjennomgang før det egner seg til statistikkformål.

- **Særlig verdifulle områder i havområdene (SVO)**

Særlig verdifulle områder inkluderer sårbare naturtyper, viktige gyte og oppvekstområder for fisk, viktige områder for sjøfugl, Eggakanten, polarfronten, iskanten og kystsonen.

Datasettet inneholder informasjon langs hele norskekysten og er med dette et datasett som er viktig som arealressurskart i plansammenheng, og er egnet til statistikkformål.

5.6. Forsvarsbygg

Det viktigste arbeidet til Forsvaret er å forsvare landet vårt. En oppgave er å sørge for å ha effektive og fleksible fasiliteter for å øve, lære og bo. Forsvaret har også ansvar for miljøutfordringene i forsvarssektoren som ved påvirkning fra militær aktivitet og øvinger (Forsvarsbygg, 2021).

- **Forsvarets skyte- og øvingsfelt i sjø**

I prosess til å bli DOK-leveranse.

Datasettet Skyte- og øvingsfelt i sjø (SØF i sjø) viser Forsvarets øvingsområder til sjøs i dimensjonene: luft, overflate, under vann og under alle værforhold. Datasettet inneholder den geografiske avgrensningen av feltene, inkludert nødvendige sikkerhetssoner.

I planlegging etter plan- og bygningsloven er det viktig å foreta interesseavveininger som sikrer SØF i sjø de rette forutsetninger for videreføring og drift. Men SØF er eksempelvis ikke forenlig med faste anlegg og installasjoner (akvakulturanlegg), men kan være forenlig med Naturvernområder i sjø etter naturmangfoldloven. Flere av skyte- og øvingsfelte overlapper eksempelvis med marine verneområde. Der dette er tilfelle blir miljøverdier tatt hensyn til med blant annet å ta inn reglene som gjelder i verneområdet i skytefeltinstruksene (Meld. St. 29 (2020–2021b)).

Kartlaget har stor innvirkning på både planlagt og faktisk arealbruk, og for naturområder eller artsutbredelse for fisk der dette sammenfaller. Datasettet anses derfor å være aktuelt til statistikkformål i plansammenheng.

5.7. Landbruksdirektoratet

Landbruksdirektoratet gir faglige råd, iverksetter landbrukspolitikken og legger til rette for landbruket og matindustrien. Avdeling reindrift er under Landbruksdirektoratets ansvarsområde.

- **Reindrift – Flyttlei**

DOK- leveranse.

Datasettet inneholder reindriften arealbruk i form av flyttlei og beskriver lengre leier eller traséer i terrenget der reinen enten drives eller trekker selv mellom årstidsbeitene. I følge reindriftslovens § 22 må ikke reindriften flyttleier stenges.

Områdeavgrensningene i datasettet er veiledende som informasjonsmateriale for reindriftnæringen, offentlig forvaltning, planmyndigheter og utbyggere. Områdene er vesentlige i forbindelse med planarbeid, men ettersom denne arealbruksformen kun gjelder enkelte fylker/kommuner ser vi i denne omgang ikke på dette som et av de mest sentrale datasettene i statistikkssammenheng.

5.8. Havforskningsinstituttet

Havforskningsinstituttet (HI) er et av de største marine forskningsinstituttene i Europa. Hovedaktivitetene er forskning, rådgivning og overvåkning. Instituttet skal være en ledende kunnskapsleverandør for en bærekraftig forvaltning av ressursene i de marine økosystemene, og for hele kjeden fra hav til bord (Havforskningsinstituttet, 2021).

- **Korallrev**

DOK- leveranse.

Kartet viser dokumenterte og stedfestede korallrev av steinkorallen *Lophelia pertusa*. Korallrevene vokser langsomt og kan bli flere tusen år gamle. De eldste korallrevene i Norge er rundt 9000 år gamle. De har et stort mangfold av andre dyrearter som finner mat og skjulesteder blant korallgrenene.

Bunntåling og rørlegging har vært trusselfaktorer for koraller ute på sokkelen, men også korallrev i fjorder kan komme i konflikt med en rekke menneskeskapte aktiviteter. Datagrunnlaget utgjør derfor verdifull informasjon som beslutningsgrunnlag for ulike aktiviteter i områdene, inkl. regulering av fiskeriaktivitet.

Rundt 600 korallrev er dokumentert og stedfestet på kart, men det er kjent at det finnes langt flere som enda ikke er dokumentert. Store områder i norske havområder er for øvrig ikke kartlagt. Grunnet manglende dekningsgrad vil ikke dette kartgrunnlaget bli tatt med videre i dette arbeidet, men det er et viktig datasett for temaet naturområder i statistikk- og plansammenheng og vil nok på sikt være aktuelt som statistikkformål.

- **Artsutbredelse Fisk**

Inneholder generaliserte utbredelseskart av marine arter i norske områder for fisk er gyteområder, beiteområder, overvintringsområder og er således viktige kartgrunnlaget i tilknytning til planlegging og forvaltning av kystområdene.

Kartene består imidlertid av en rekke temalag for de forskjellige artene, og kan kun hentes fra egen nedlastningsside. Datasettene kan heller ikke hentes ut på geoformat og er således ikke egnet til statistikkformål.

- **Gytefelt for torsk**

Datasettet inneholder områder av gytefelt som er nøkkelområde for reproduksjon hos fisk.

Kartlegging av gytefelt for torsk skjer gjennom en kombinasjon av intervjuundersøkelser og verifisering i felt gjennom blant annet eggteillinger og undersøkelser av havstrømmer og oseanografi. Det er ikke informasjon om dekningsgrad, men etter en visuell sjekk er det observasjoner langs hele norskekysten slik at det tilsynelatende ser ut til å være landsdekkende.

Kysttorsk har gytefelt i kystnære strøk der presset er stort fra forskjellige menneskelige aktiviteter og utbygging og tiltak kan redusere verdien av et gytefelt.

For å forvalte bestander av fisk på en bærekraftig måte er det ikke bare viktig å regulere uttaket, men også beskytte bestandens gytefelt. Datasettet er dermed et vesentlig datasett i plansammenheng og kan egne seg til statistikkformål.

5.9. Statistikk over arealbruk i sjøområder

I forbindelse med behov for arealbruksstatistikk i planarbeidet, er det gjort et søk på hva som allerede foreligger av offentlig tilgjengelig statistikk på området.

Det finnes statistikk over arealbruk i sjøområde som egner seg i plansammenheng men det er lite statistikk som er både heldekkende og nede på kommunenivå. Eksempelvis inneholder Fiskeridirektoratets statistikkbank statistikk over temaer akvakultur, fiskeri og yrkesfiskere på fylkes og landsnivå. Kystverket henviser til Barents Watch, der er det statistikk knyttet til havområdene men denne er primært for forhold lengre ut enn en nautisk mil utenfor grunnlinjen (Plan og bygningsloven sitt virkeområde er innen 1 NM utenfor grunnlinja). I Statistisk sentralbyrås statistikkbank finnes heldekkende statistikk over vernede områder etter naturmangfoldloven (Naturvernområder) i hav, også på kommunenivå.

For en fullstendig oversikt over allerede foreliggende arealbruksstatistikker i sjø, og egnethet av slike statistikker i forbindelse med planarbeid må det påberegnes ytterligere arbeid. Også hvordan det best mulig kan tilrettelegges for en samlet oversikt over nyttige statistikker i plansammenheng må det arbeides videre med.

6. Casestudie over vedtatt plan i sjøområdene versus faktisk arealbruk for Nordland

Det er i dette kapittelet utført en sammenstilling mellom kommunens gjeldende plandata med arealformål innenfor Plan og bygningsloven sitt virkeområde (innen 1 NM utenfor grunnlinja) i Nordland fylke, og utvalgte datasett over faktisk arealbruk i sjøområder fra andre kilder.

Det er flere store og viktige interesseaktører når det kommer til bruk av arealer i sjøområder. Datasettene over faktisk arealbruk som er tatt med i denne analysen er akvakulturlokalitet, farleder og naturvernområder i sjø. Valg av tema er gjort ut fra oppdragsgivers behov for å kartlegge bruk av arealformål etter enbruks- versus flerbruksområder med akvakultur, farled og naturområde.

Det vil bli gitt statistikk over bruk av arealformål, og i kombinasjon med bruk av kartfigurer fra caseområde vil praktisering av enbruks- versus flerbruksområder på disse tre temaene fremkomme. Eventuelle mangler eller hvorvidt kommuneplanene er tilfredsstillende oppdatert og samsvarer med den faktiske arealbruken vil også illustreres. Kartfigurene vil i tillegg gi eksempler på hvilke arealformål i plan som blir brukt i forbindelse med de tre utvalgte temaene og hvorvidt kommunene har lik planpraksis.

Ved overgang til ny plan- og bygningslov ble bestemmelser om båndlegging knyttet til hensyns-soner. For å klargjøre vilkårene for bruk og vern av arealene dersom ikke alle underformål er tillatt, kan restriksjonsområder (der plan etter gammelt lovverk fortsatt gjelder) og hensyns-soner legges på som egne kartlag. Disse er derfor tatt med i denne analysen og vil fremkomme i kartfigurene, men vil ikke inngå i tabellene med statistikk i kapittel 6.

På lang sikt vil en slik sammenstilling mellom vedtatte planer og andre datagrunnlag kunne brukes til å kartlegge og lage statistikk over status og endringer over tid for ulike næringer.

6.1. Oversikt over kommuneplaner og dekningsgrad i Nordland

Oversikt over kommuner som har interkommunale eller regionale kystsoneplaner i kapittel 3.3 viser at flere kystkommuner i Nordland har slike planer for arealbruken i sjøarealene. Samtidig ser vi fra tabell 6.1 at enkelte kommuner fortsatt har kommuneplaner vedtatte etter pbl 1985 eller ikke har arealformål for sjøområdene. Det kan tyde på at disse felles kystsoneplanene tar tid å implementere. Innkommende søknader som er i tråd med kystsoneplanen må da behandles som en dispensasjon fra gjeldende kommuneplan. De aller fleste kommuner i Nordland fylke har for øvrig kommuneplan etter ny pbl 2008, og over halvparten av kommunen har en dekningsgrad med arealformål fra 90 - 100 prosent av sjøområdet sitt.

Tabell 6.1. Kommuner med kommuneplan arealformål i sjøområder etter pbl 2008 og 1985. Kommuner i fylke 18, Nordland. 2020

Kommunenr	Navn	Sjøområde km2	Sjøområde inneholder planformål	Sjøområde med planformål totalt km2	Dekningsgrad planformål totalt	Planformål pbl1985 km2	Dekningsgrad planformål pbl1985	Planformål pbl2008 km2	Dekningsgrad planformål pbl2008
1804	Bodø	3429	Ja	3429	100	0	0	3429	100
1806	Narvik	659	Ja	197	30	1	0	197	30
1811	Bindal	559	Ja	559	100	0	0	559	100
1812	Sømna	510	Ja	510	100	0	0	509	100
1813	Brønnøy	968	Ja	4	0	4	0	0	0
1815	Vega	1782	Ja	910	51	910	51	0	0
1816	Vevelstad	122	Ja	122	100	0	0	122	100
1818	Herøy	1196	Ja	426	36	0	0	426	36
1820	Alstahaug	397	Ja	186	47	0	0	186	47
1822	Leirfjord	131	Ja	131	100	0	0	131	100
1824	Vefsn	101	Ja	100	99	95	94	5	5
1827	Dønna	567	Ja	565	100	0	0	565	100
1828	Nesna	219	Ja	218	99	1	1	217	99
1832	Hemnes	64	Ja	64	100	64	99	0	1
1833	Rana	128	Ja	128	100	0	0	128	100
1834	Lurøy	1073	Ja	1075	100	2	0	1073	100
1835	Træna	705	Ja	705	100	0	0	705	100
1836	Rødøy	1718	Ja	1718	100	1	0	1717	100
1837	Meløy	1872	Ja	1869	100	0	0	1869	100
1838	Gildeskål	837	Ja	834	100	0	0	834	100
1839	Beiam	18	Ja	18	100	0	0	18	100
1840	Saltødal	30	Ja	30	99	30	99	0	0
1841	Fauske	84	Ja	84	100	0	0	84	100
1845	Sørfold	192	Ja	192	100	192	100	0	0
1848	Steigen	2473	Ja	2473	100	0	0	2473	100
1851	Lødingen	516	Nei	0	0	0	0	0	0
1853	Evenes	137	Nei	0	0	0	0	0	0
1856	Røst	1587	Nei	0	0	0	0	0	0
1857	Værøy	1407	Ja	1371	97	0	0	1371	97
1859	Flakstad	369	Ja	231	63	0	0	231	63
1860	Vestvågøy	1124	Ja	354	32	342	30	12	1
1865	Vågan	1438	Ja	1435	100	0	0	1435	100
1866	Hadsel	617	Ja	613	99	0	0	613	99
1867	Bø	543	Ja	543	100	0	0	543	100
1868	Øksnes	552	Nei	0	0	0	0	0	0
1870	Sortland	371	Ja	371	100	0	0	371	100
1871	Andøy	986	Ja	986	100	0	0	986	100
1874	Moskenes	814	Ja	141	17	0	0	141	17
1875	Hamarøy	795	Ja	795	100	529	67	266	33

6.2. Eksempler på naturvernområder i sjø

Naturvernområder i sjø er det vi skal se på i dette kapittelet, disse skal bidra til at vi tar vare på representative, særegne, sårbare og truede undersjøiske naturtyper langs kysten og i territorialfarvannet. De viktigste verneformene er nasjonalpark, naturreservat, landskapsvern og marine verneområder som kan omfatte skjærgårdsområder med mye sjøareal. Sistnevnte kan gjelde enten sjøbunnen, vannsøylen eller overflaten, eller en kombinasjon av disse (Miljødirektoratet, 2019).

Sammenstilling mellom kommuneplanens arealformål og naturvernområder i sjø som er basert på kartgrunnlaget i Naturbasen til Miljødirektoratet (kapittel 5.5), og viser følgende resultater i Nordland.

Tabell 6.2. Naturvernområde i sjø^{1,2} som dekkes av kommuneplanens arealdel etter pbl 2008 og 1985. Areal og andel. Nordland. 2020

	Km ²	Andel
Totalt naturvernområder i sjø	1 188	100
Naturvernområder i sjø med kommuneplan	913	77
Herav etter pbl 2008	674	74
Herav etter pbl 1985	239	26
Naturvernområder i sjø uten kommuneplan	275	23

¹ Naturvernområder i sjø er basert på datagrunnlag fra Miljødirektoratet per 31.12.2019

² Innenfor virkeområdet til pbl 2008 som er 1NM utenfor grunnlinja

Kilde: Miljødirektoratet og Kommuneplaner i Norge digitalt arealplankartløsning

I tabell 6.2 ser vi at store deler av naturvernområder i sjø dekkes av kommuneplanens arealdel, til sammen 77 prosent. Kun 23 prosent av naturvernområde i sjø er uten arealformål i Nordland fylke 2020.

Tabell 6.3. Naturvernområde i sjø^{1,2} som dekkes av arealformål i kommuneplan. Etter størrelse på området. Areal og andel. Nordland. 2020

Naturvernområder i sjø. Km ²	Andel	Kommuneplan arealformål etter pbl 2008 og 1985
322,5	27 6001	Bruk og vern av sjø og vassdrag med tilhørende strandsone
256,5	22 6600	Naturområde
222,8	19 410	Båndlegging etter lov om naturvern
72,7	6 6300	Fiske
15,7	1 532	Fiskeområde
13,4	1 6100	Ferdsel
5,0	0 6800	Kombinert formål i sjø og vassdrag med eller uten tilhørende strandsone
1,7	0 6700	Friluftsområde
1,4	0 5100	LNRF areal for nødvendige tiltak for landbruk og reindrift og gårdstilknyttet næringsvirksomhet basert på gårdens ressursgrunnlag
0,6	0 6400	Akvakultur
0,3	0 5001	Landbruks-, natur- og friluftformål samt reindrift (LNFR)
0,2	0 210	LNF-område

¹ Naturvernområde i sjø er basert på datagrunnlag fra Miljødirektoratet per 31.12.2019

² Innenfor virkeområdet til pbl 2008 som er 1 NM utenfor grunnlinja

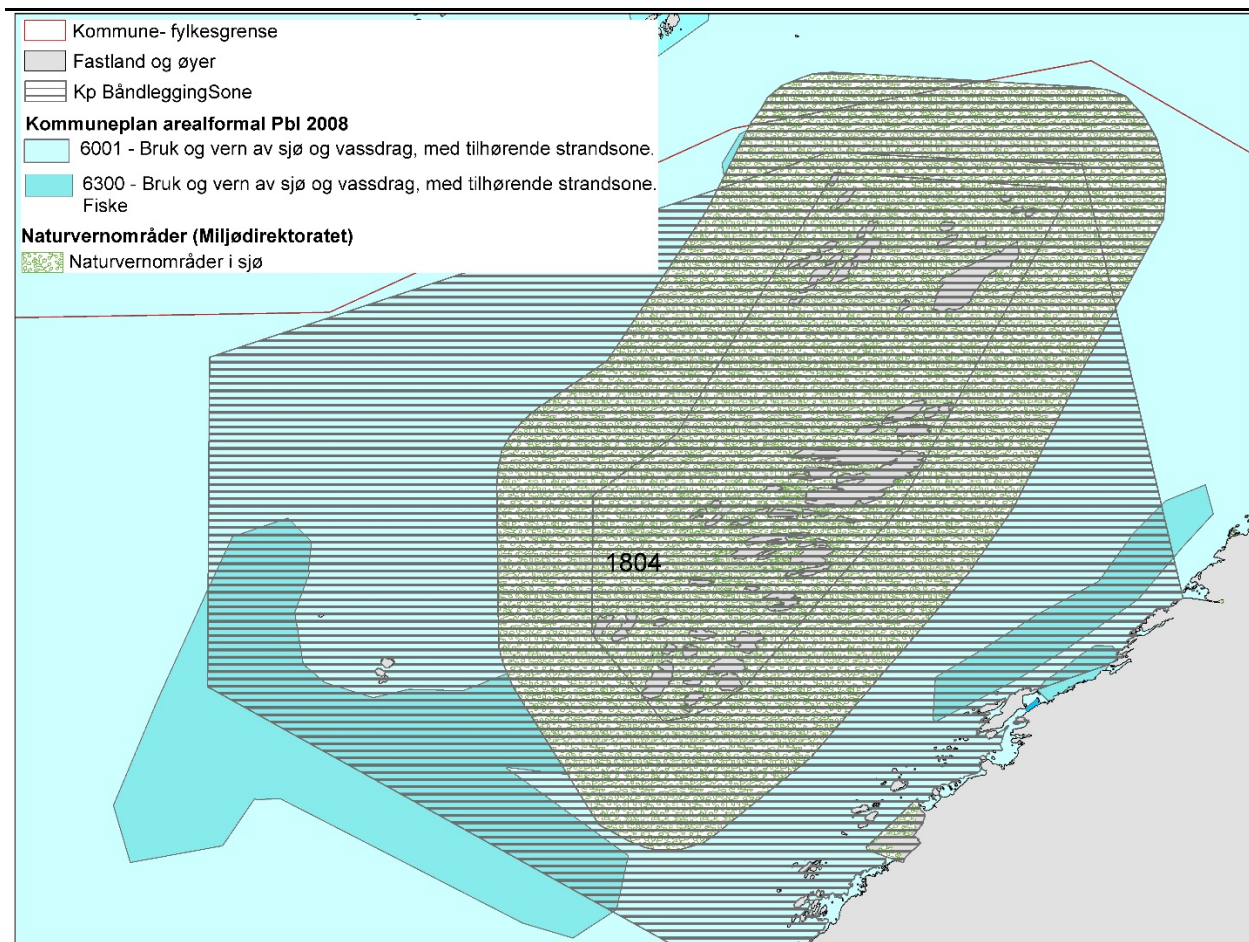
Kilde: Miljødirektoratet og Kommuneplaner i Norge digitalt arealplankartløsning

Naturvernområde i sjø og bruk av arealformål fremkommer i tabell 6.3, det er særlig tre arealformål som utpeker seg med stort areal og tilsvarende høy andel. Mest brukt arealformål i kombinasjon med naturvernområde er 6001 «Bruk og vern av sjø og vassdrag med tilhørende strandsone», denne dekker 27 prosent av alle naturvernområdene i fylket. Deretter følger arealformålene 6600 «Naturområder» og 410 «Båndlegging etter lov om naturvern» med respektive 22 og 10 prosent.

Ser vi arealformål fordelt på flerbruks- og enbruksområder, er det totalt sett mest areal avsatt til enbruksområder i forbindelse med naturvernområde i sjøområder. Dette er blant annet «Naturområde», «Fiske» og «Friluftsområde». Flerbruksområde som er hyppigst brukt til naturvernområde i sjø er «Bruk og vern av sjø og vassdrag med tilhørende strandsone».

Det vil nedenfor bli presentert flere kartfigurer på ulik bruk av arealformål til naturvernområde i sjø. Arealformål etter pbl 2008 og 1985 er begge tatt med, og der restriksjonsområder eller hensynsyns- soner overlapper med naturvernområde i sjø vil også disse være del av illustrasjonen.

Figur 6.1 Naturvernområde i sjø¹ og kommuneplandata arealformål etter pbl 2008. Eksempelfigur fra kommune 1804. Nordland. 2020

¹ Naturvernområde i sjø er basert på datagrunnlag fra Miljødirektoratet per 31.12.2019

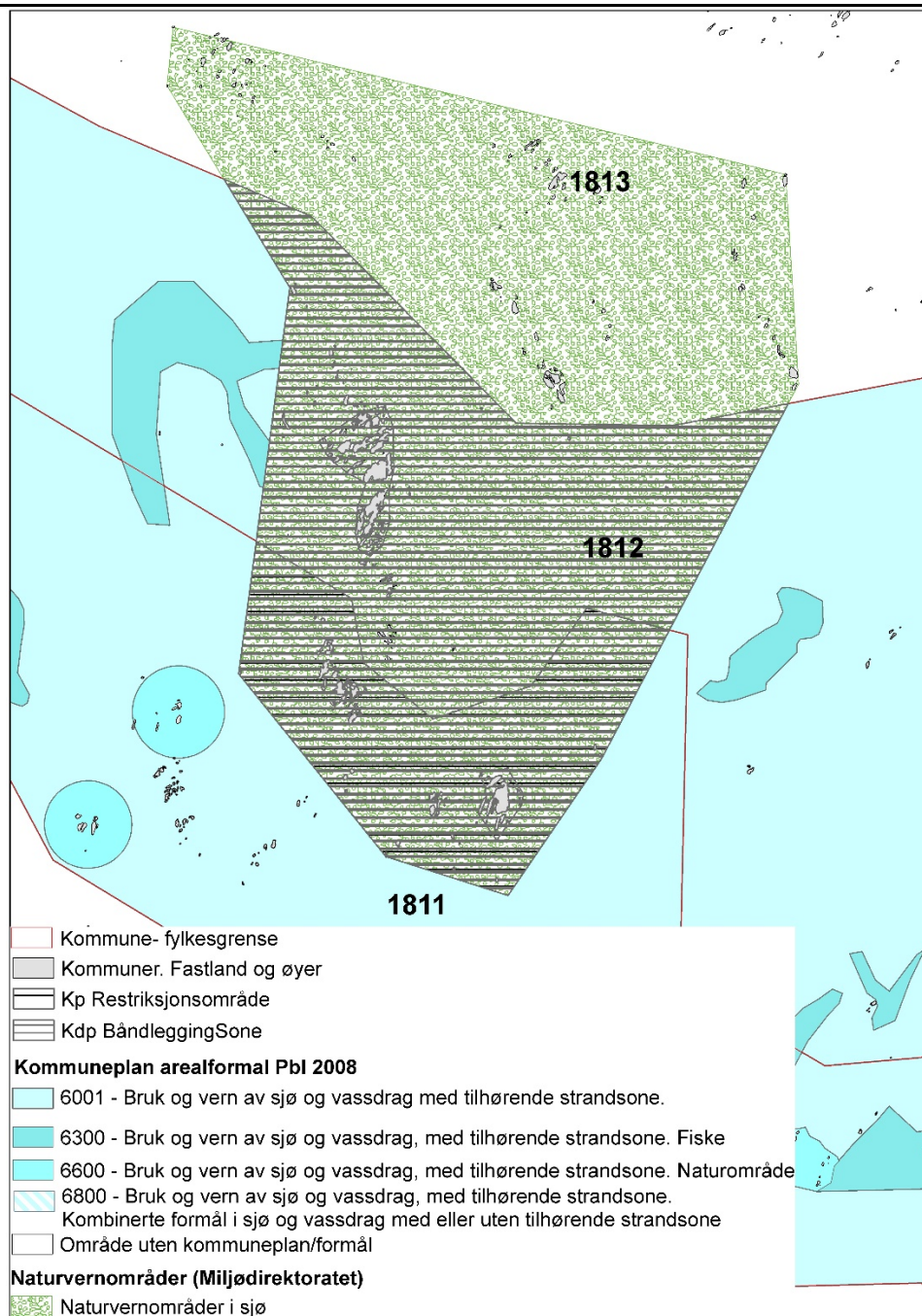
Kilde: Miljødirektoratet og Kommuneplaner i Norge digitalt arealplankartløsning

I figur 6.1 dekkes naturvernområde i sjø av hovedformål 6001 «Bruk og vern av sjø og vassdrag med tilhørende strandsone» sammen med underformål 6300 «Fiske».

I tillegg er det lagt inn en båndleggingssone «H730 N Areal fredet etter lov om kulturminner» i kommuneplanens arealdel, denne dekker naturvernområde samt et større område rundt.

Det kan være interessant å merke seg at denne båndleggingssonen i sin helhet nå er et naturvernområde med verneform marint verneområde datert 23.06.2020. Ettersom kartgrunnlaget til naturvernområder som er med i denne analysen har status per 31.12.2019, er dette marine verneområdet ikke med i kartutsnittet til figur 6.1.

Figur 6.2 Naturvernområde i sjø¹ og kommuneplandata pbl 2008. Eksempelfigur fra kommune 1811, 1812 og 1813. Nordland. 2020

¹ Naturvernområde i sjø er basert på datagrunnlag fra Miljødirektoratet per 31.12.2019

Kilde: Miljødirektoratet og Kommuneplaner i Norge digitalt arealplankartløsning

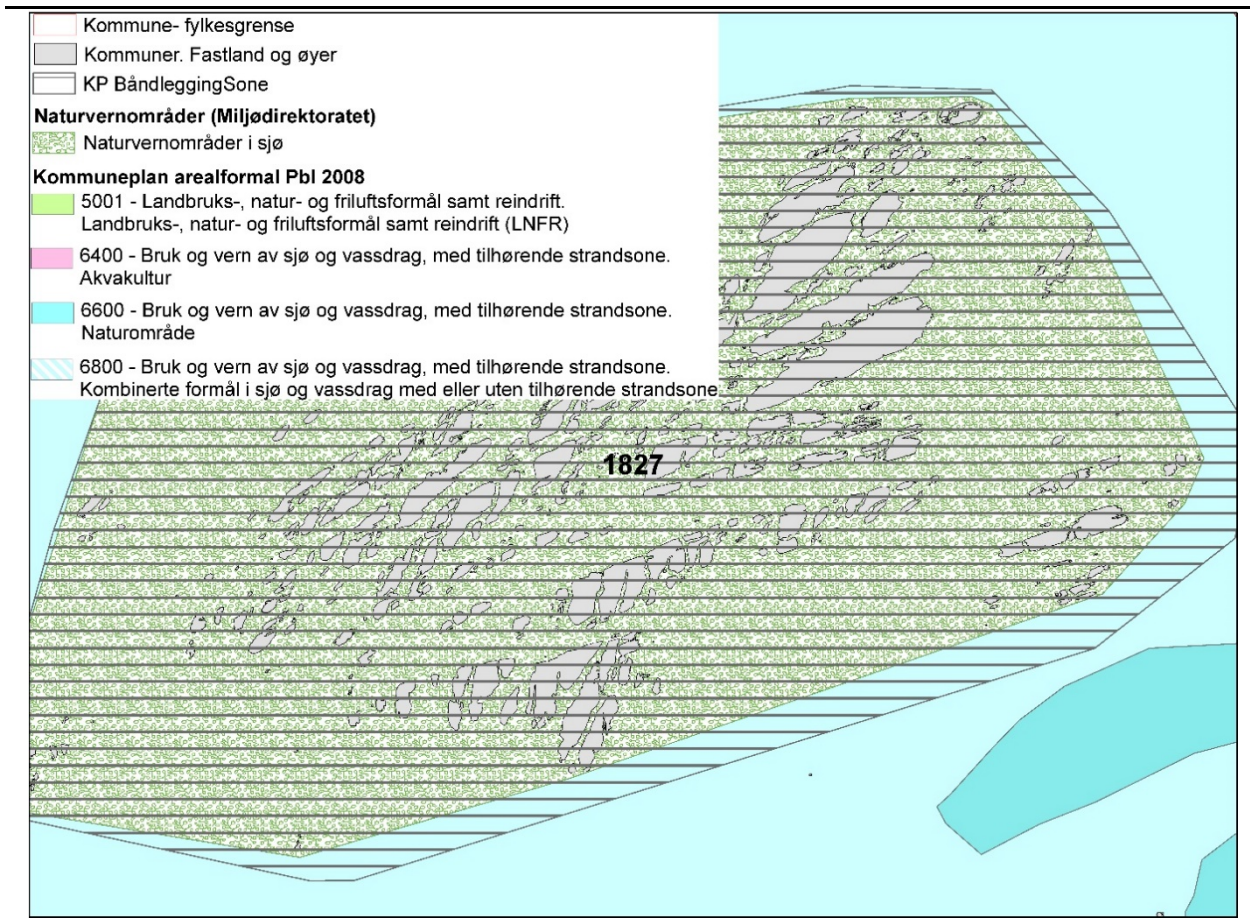
Figur 6.2 illustrerer eksempel på samsvar mellom naturvernområder i sjø og kommuneplanens underformål 6600 «Naturområde» i kommune 1811 og 1812.

I begge kommuner dekkes naturvernområdet i tillegg av en båndleggingssone «730 - Båndlegging etter lov om kulturminner i en kommunedelplan».

I kommune 1811 er naturvernområdet også markert som restriksjonsområde i kommuneplanen.

Når det kommer til kommune 1813 har denne ikke tilgjengelige digitale vedtatte planer i sjøområde. Om kommunen har analoge vedtatte planer i sjøområde er uvisst da det ikke ligger innenfor dette arbeidet å sjekke ut.

Figur 6.3 Naturvernområde i sjø¹ og kommuneplandata pbl 2008. Eksempelfigur fra kommune 1827. Nordland. 2020

¹ Naturvernområde i sjø er basert på datagrunnlag fra Miljødirektoratet per 31.12.2019

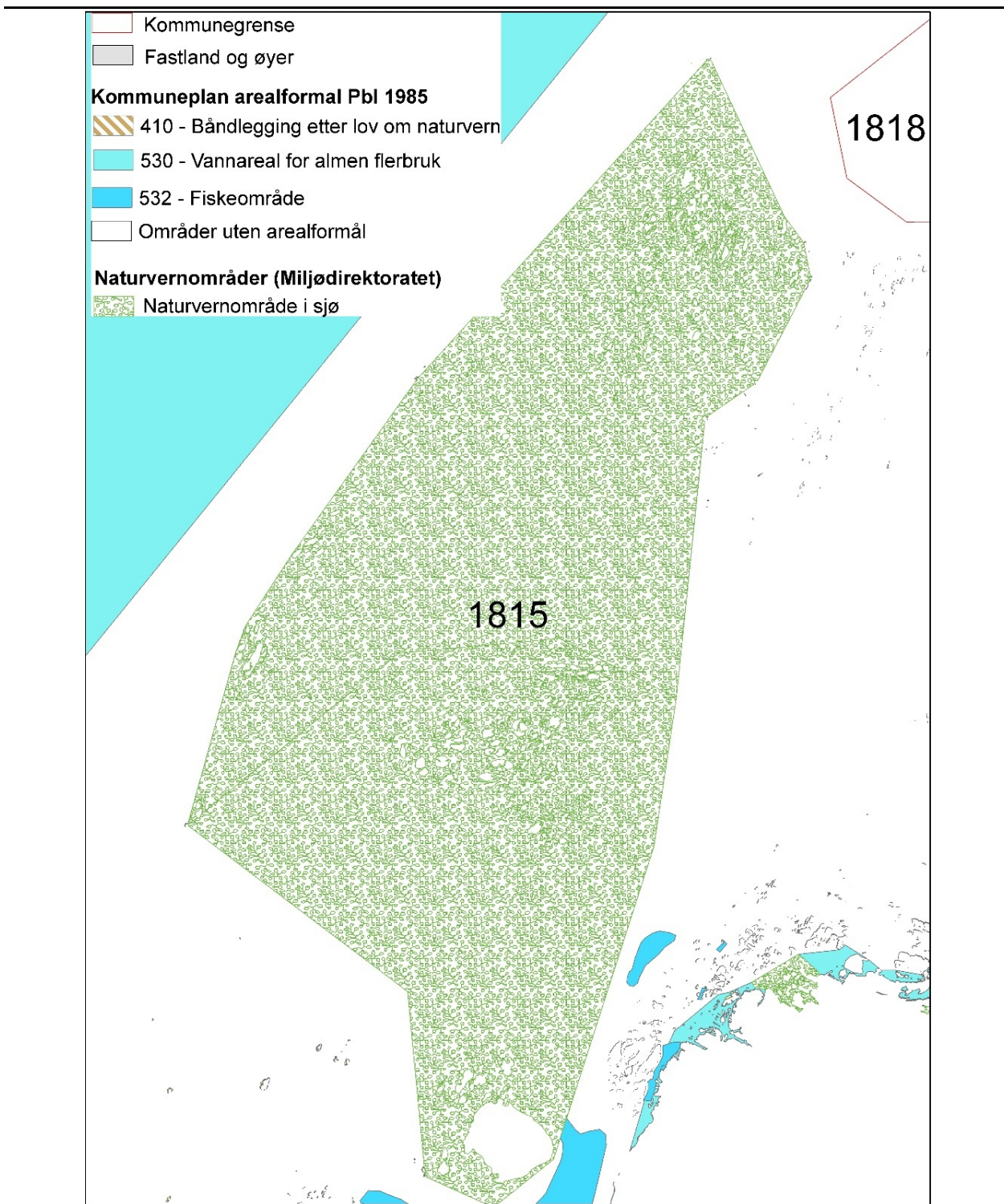
Kilde: Miljødirektoratet og Kommuneplaner i Norge digitalt arealplankartløsning

I Figur 6.3 vises et utsnitt fra kommune 1827. Der sammenfaller også naturvernområder i sjø i stor grad med underformål 6600 «Naturområde».

På to avgrensede områder innen naturvernområdet er imidlertid underformålene 6400 «Akvakultur» og 6800 «Kombinert formål i sjø og vassdrag med eller uten tilhørende strandsone» brukt.

Det er også bruk av båndleggingssone «730 - Båndlegging etter lov om kulturminner» i dette området. Båndleggingssonen i kommunedelplan dekker alle naturvernområde, mens båndleggingssonen i kommuneplanen i tillegg er lagt over øyer og det nærmeste området rundt.

Figur 6.4 Naturvernområder i sjø¹ og kommuneplandata arealformål etter pbl 1985. Eksempelfigur fra kommune 1815. Nordland. 2020

¹ Naturvernområde i sjø er basert på datagrunnlag fra Miljødirektoratet per 31.12.2019
Kilde: Miljødirektoratet og Kommuneplaner i Norge digitalt arealplankartløsning

Figur 6.4 viser sammenfall mellom vernet areal i sjø og kommuneplanens arealformål (etter gammel pbl 1985) 410 «Båndlegging etter lov om naturvern».

Arealformålet 532 «Fiskeområde» er i tillegg brukt på flere mindre områder av dette arealet.

Oppsummering naturvernområder i sjøområder

Kartfigurene i dette avsnittet (kapittel 6.2) illustrere ulik bruk og praktisering av kommuneplanens arealformål i tilknytning til naturvernområder i sjøområde.

I eksemplene fremkommer det bruk av arealformål til både flerbruk (figur 6.1) og enbruk (figur 6.2, 6.3 og 6.4) etter pbl 1985 og 2008 i naturvernområder.

Praktisering og bruk av arealformål «Fiske» i naturvernområder illustreres i figur 6.1 og 6.4. Der det er tillatt med fiske i slike områder vil det i plansammenheng være interessant å legge på flere kartlag over faktisk arealbruk i sjøområdet. Eksempelvis Fiskeriaktivitet etter redskap eller Fiskeplasser-Aktive/Passive redskap fra Fiskeridirektoratet. Hensikten vil være å tydeliggjøre og bidra til økt bevissthet rundt hvilke påvirkninger de ulike fiskemetodene kan medføre på marine naturområder.

Ved bruk av underformål 6400 «Akvakultur» i naturvernområder (figur 6.3), må det antas at hensynet til uønsket innvirkning på slike områder har vært vurdert opp mot utslipp og forurensing fra akvaanlegg.

I tillegg er det eksempler på bruk av restriksjonsområder i kommuneplan, og båndleggingssoner i både kommuneplan og kommunedelplan i tilknytning til naturvernområder.

Vi vil for øvrig minne om at eksemplene er ment å vise variasjoner i planpraksis. Det er i dette kapittelet kun illustrert et fåtall utvalgte eksempler fra casefylket Nordland, slik at det kan forekomme andre kombinasjoner i dette fylket så vel som i øvrige fylker og kommuner.

6.3. Eksempel over akvakultur-lokaliteter i sjø

I dette kapittelet blir det foretatt en sammenstilling mellom kommuneplanens arealformål i Nordland og akvakultur-lokaliteter punkter fra Fiskeridirektoratet (kapittel 5.3). Det blir gitt flere illustrasjoner over ulik bruk av arealformål i forbindelse med akvakulturanlegg. Der restriksjonsområder eller hensynssoner overlapper eller ligger nært opptil akvakultur-lokaliteter i sjøområde vil disse være del av illustrasjonen.

Tabell 6.4. Akvakultur-lokaliteter¹ som dekkes av arealformål i kommuneplan pbl 2008 og 1985. Antall og andel. Nordland. 2020

	Antall	Andel
Totalt akvakultur-lokaliteter	286	100
Akvakultur-lokaliteter med arealformål i kommuneplan	233	81
Herav innen pbl 2008	207	89
Akvakultur 6400	161	69
Bruk og vern av sjø og vassdrag, med tilhørende strandsone 6001	20	9
Kombinerte formål i sjø og vassdrag med eller uten tilhørende strandsone 6800	20	9
Fiskeri 6300	5	2
Næringsbebyggelse 1300	1	0
Herav innen pbl 1985	26	11
Akvakultur 533	18	8
Vannareal for almen flerbruk 530	3	1
Annen særskilt bruk eller vern 590	3	1
LNF-område i sjø og vassdrag 540	2	1
Akvakultur-lokaliteter uten arealformål i kommuneplan	53	19

¹ Innenfor virkeområdet til pbl 2008 som er 1 NM utenfor grunnlinja

Kilde: Fiskeridirektoratet og kommuneplan, Norge digitalt arealplankartløsning

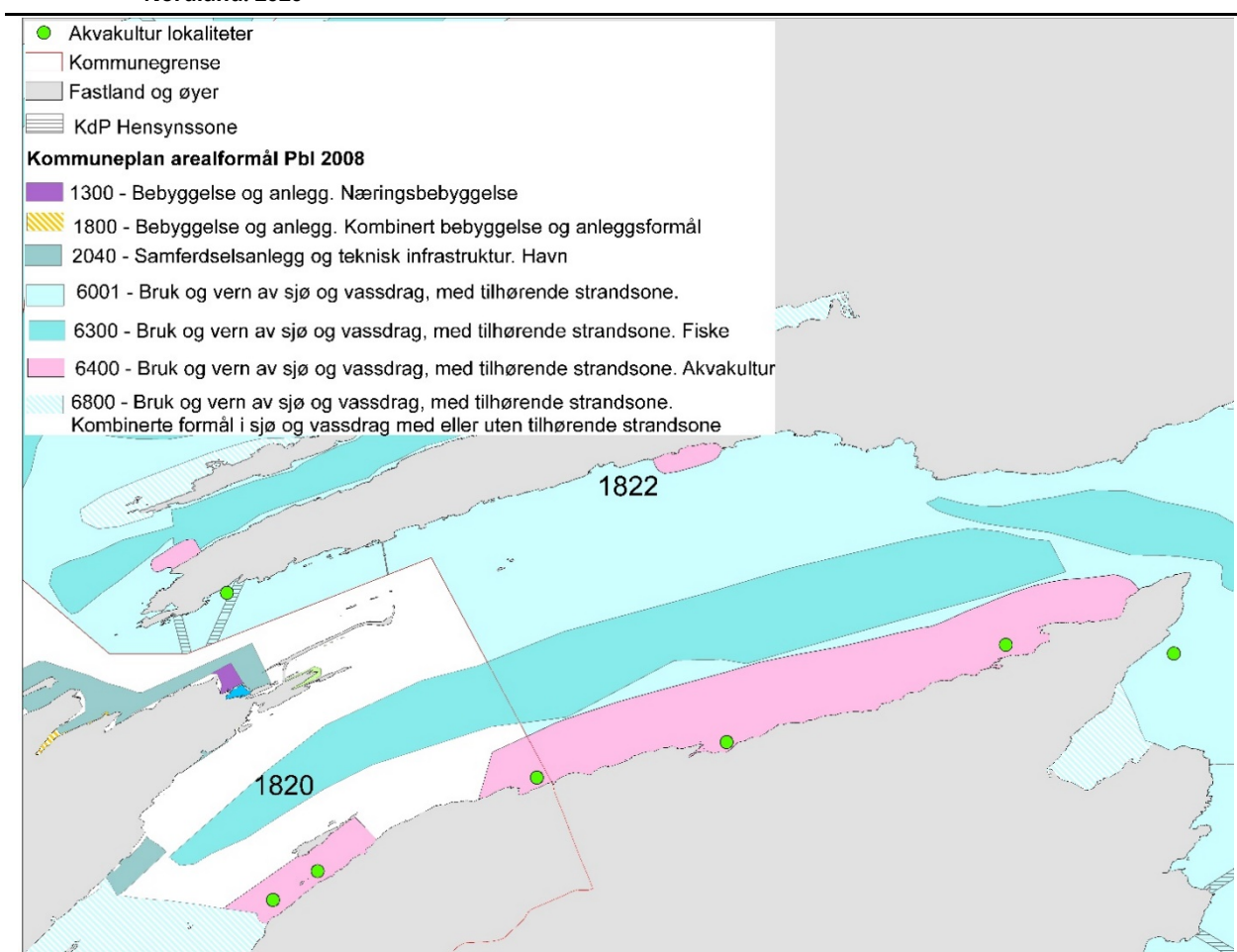
Hele 80 prosent av totalt antall akvakultur-lokaliteter i Nordland har etter tabell 6.4 arealformål i kommuneplan etter ny pbl 2008 eller gammel pbl 1985.

Av samtlige akvakultur-lokaliteter med arealformål, er bortimot 90 prosent av arealformålene etter pbl 2008, bare 10 prosent er etter gammel pbl 1985.

Tabell 6.4 viser at mest brukte arealformål i forbindelse med akvakultur-lokaliteter er 6400 og 533 «Akvakultur». Dette er såkalte enbruksområder, og det er denne som dominerer i plan over akvakultur i både ny og gammel pbl.

Det er også noe bruk av arealformål 6001 «Bruk og vern av sjø og vassdrag, med tilhørende strandsone» og 6800 «Kombinerte formål i sjø og vassdrag med eller uten tilhørende strandsone». Slike områder er flerbruksområder, og tillater kombinasjoner av arealformål og bruk.

Figur 6.5 Akvakultur-lokaliteter og kommuneplandata pbl 2008. Eksempelfigur fra kommune 1820 og 1822. Nordland. 2020

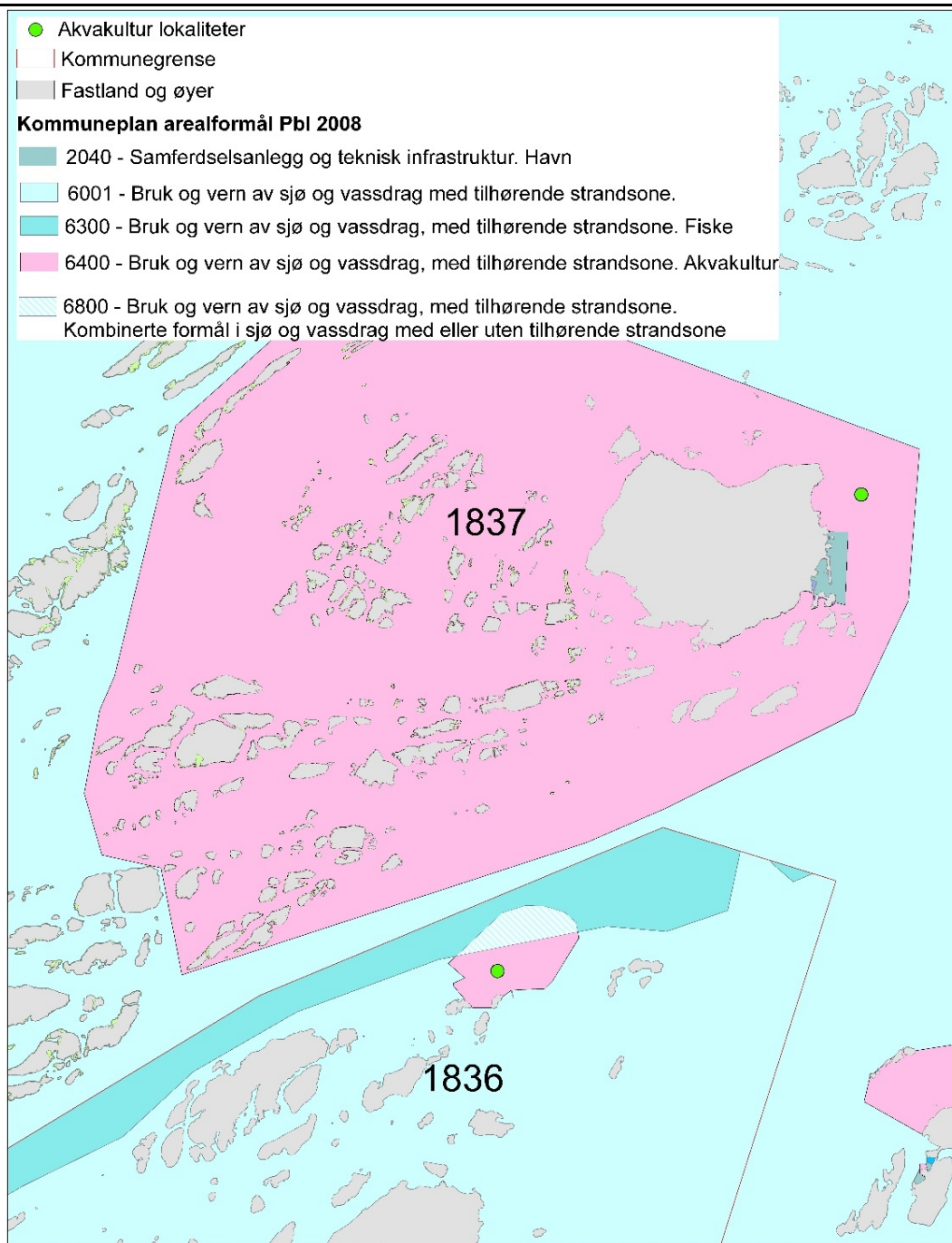
Kilde: Fiskeridirektoratet og Norge digitalt arealplankartløsning.

Kartutsnittet i figur 6.5 viser ulike bruk av arealformål i tilknytning til akvakultur-lokaliteter i kommune 1820 og 1822. I begge kommunene ligger flere akvakultur-lokaliteter i områder avsatt til underformål 6400 «Akvakultur».

I kommune 1822 er akvakultur-lokaliteter i tillegg lagt til arealer avsatt til hovedformål 6001 «Bruk av vern og sjø og vassdrag med tilhørende strandsone».

Nært opp til ett av akvakultur-lokalitetene i kommune 1822, er det vedtatt en kommunedelplan med hensynssone «Svømmelei». Kartgrunnlaget til reindrift- flyttlei ligger under ansvarsområdet til Landbruksdirektoratet (se kapittel 5.7).

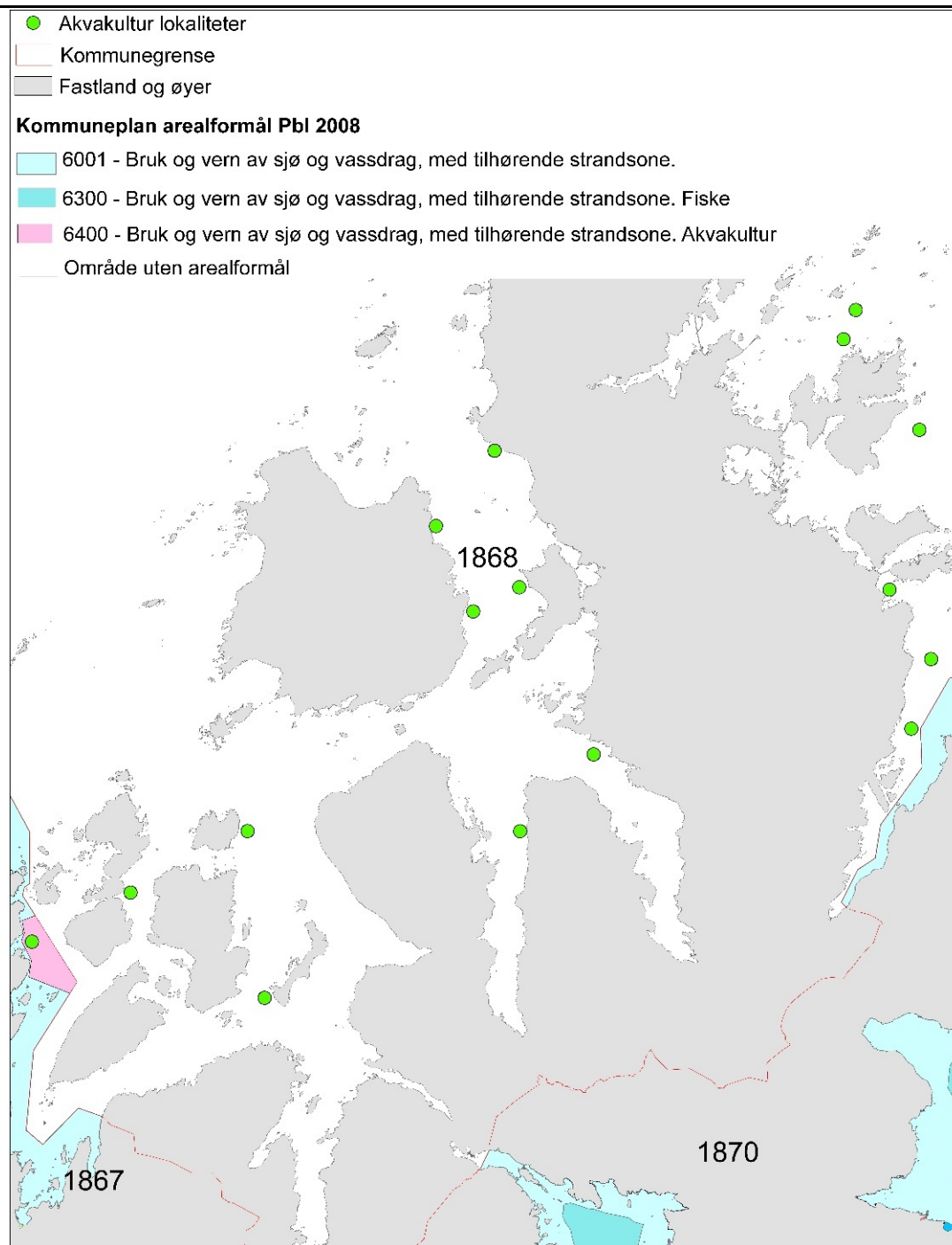
Figur 6.6 Akvakultur-lokaliteter og kommuneplandata pbl 2008. Eksempelfigur fra kommune 1837 og 1836. Nordland, 2020

Kilde: Fiskeridirektoratet og Norge digitalt arealplankartløsning.

I dette kartutsnittet (figur 6.6), ser vi at begge kommunene bruker underformål 6400 «Akvakultur» i områder med akvakultur-lokalitet. Det er for øvrig betydelig forskjell i arealet avsatt til dette formålet mellom kommunene 1836 og 1837.

Figur 6.7 Akvakultur-lokaliteter og kommuneplandata pbl 2008. Eksempelfigur fra kommune 1868 og 1867. Nordland. 2020

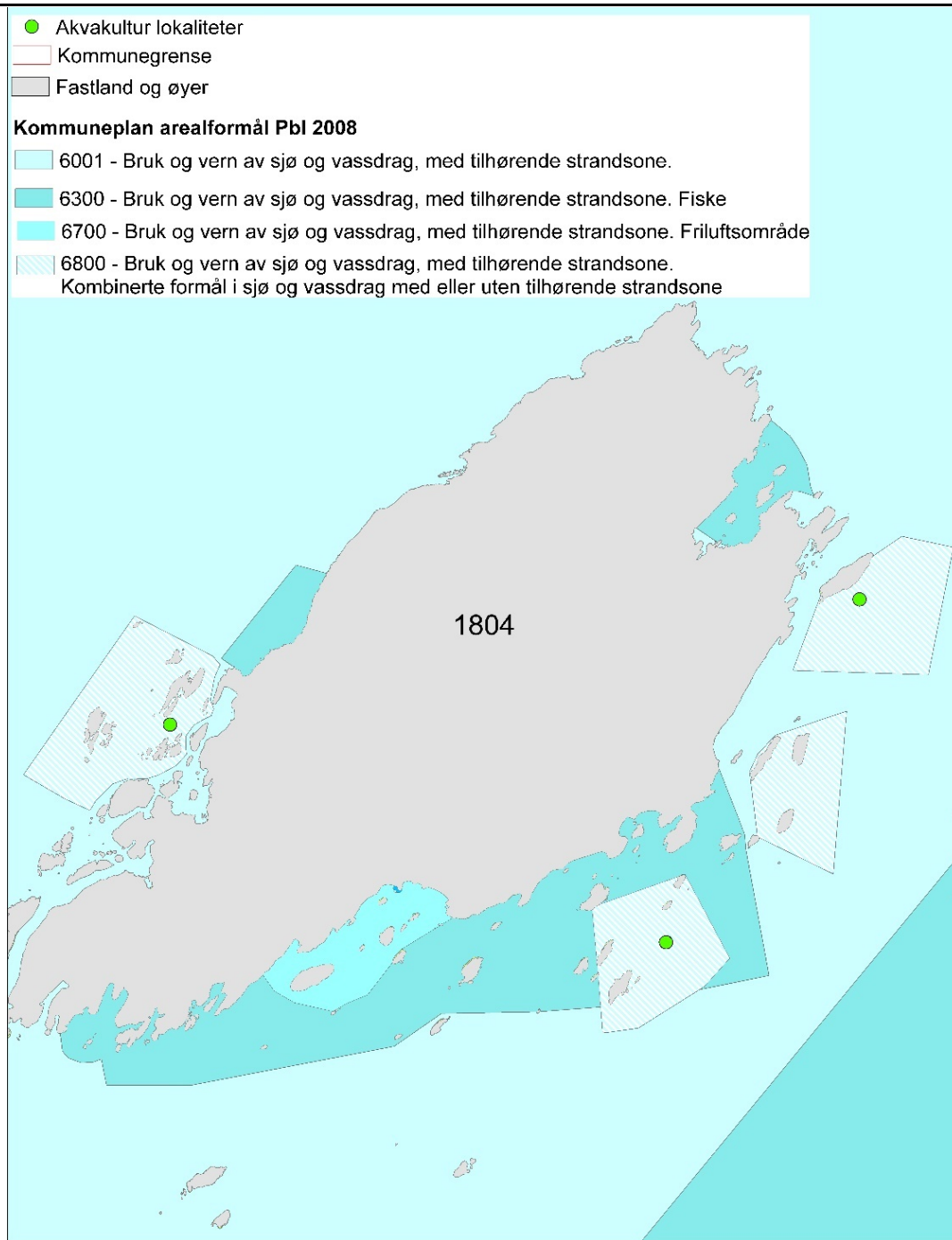

Kilde: Fiskeridirektoratet og Norge digitalt arealplankartløsning.

Figur 6.7 illustrerer sjøområder uten arealformål men med flere akvakultur-lokaliteter. Kommune 1868 har ikke tilgjengelige digitale vedtatte planer i sjøområde, hvorvidt kommunen har analoge vedtatte planer i sjøområde er uvisst da det ikke ligger innenfor dette arbeidet å sjekke ut.

I nabokommunen 1867 er det i forbindelse med akvakultur-lokalitet, avsatt et avgrenset areal til underformålet 6400 «Akvakultur».

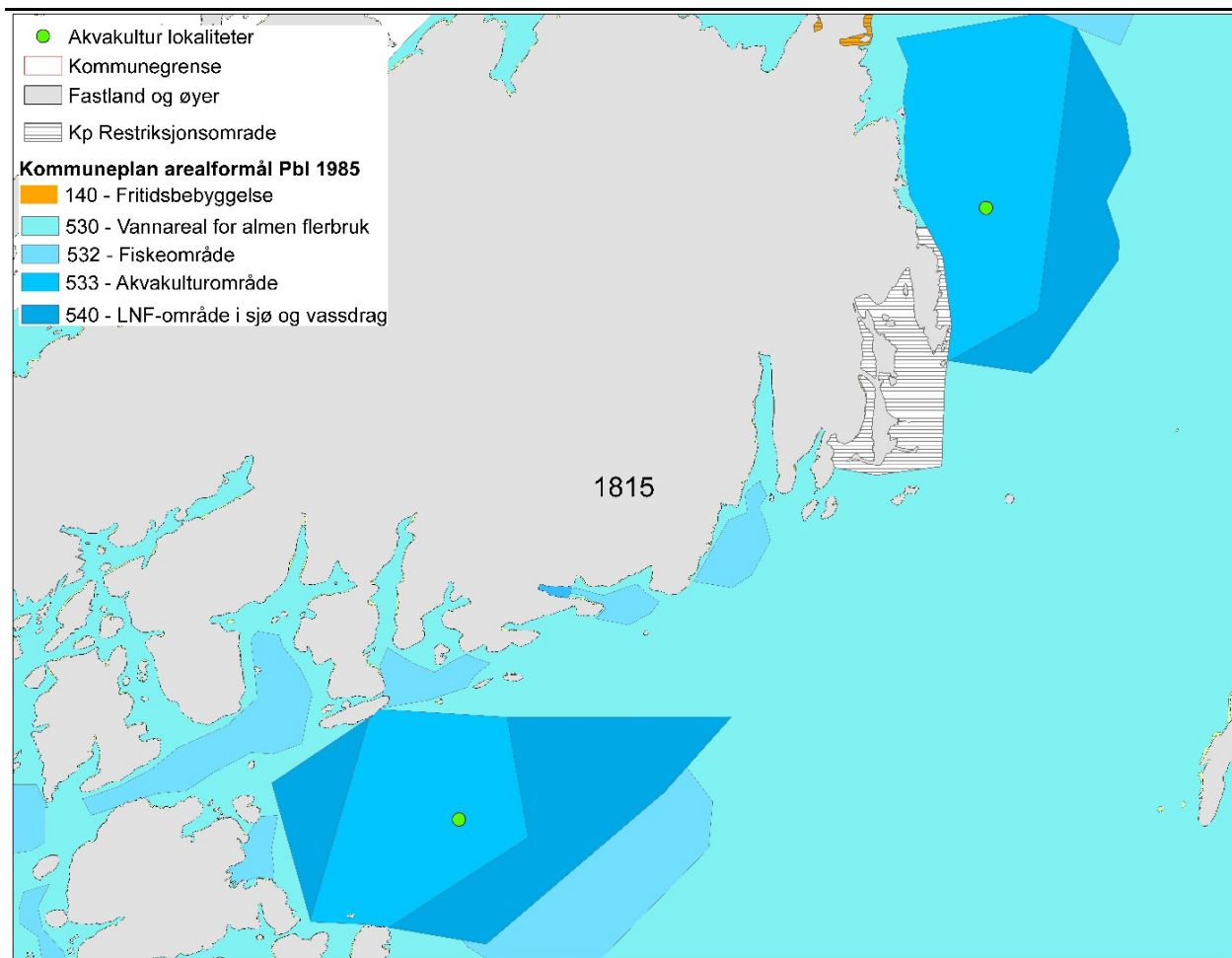
Figur 6.8 Akvakultur-lokaliteter og kommuneplandata pbl 2008. Eksempelfigur fra kommune 1804. Nordland. 2020

Kilde: Fiskeridirektoratet og Norge digitalt arealplankartløsning.

I figur 6.8 til kommune 1804 er det sammenfall mellom akvakultur-lokaliteter og underformål 6800 «Kombinert formål i sjø og vassdrag med eller uten tilhørende strandsone». Arealet avsatt til dette formålet kan tyde på at de er avgrenset etter Akvakultur-lokalitetene, men vi kjenner ikke til hvilke underformål som inngår i områder med Kombinert formål.

Figur 6.9 Akvakultur-lokaliteter og kommuneplandata pbl 1985. Eksempelfigur fra kommune 1815. Nordland. 2020

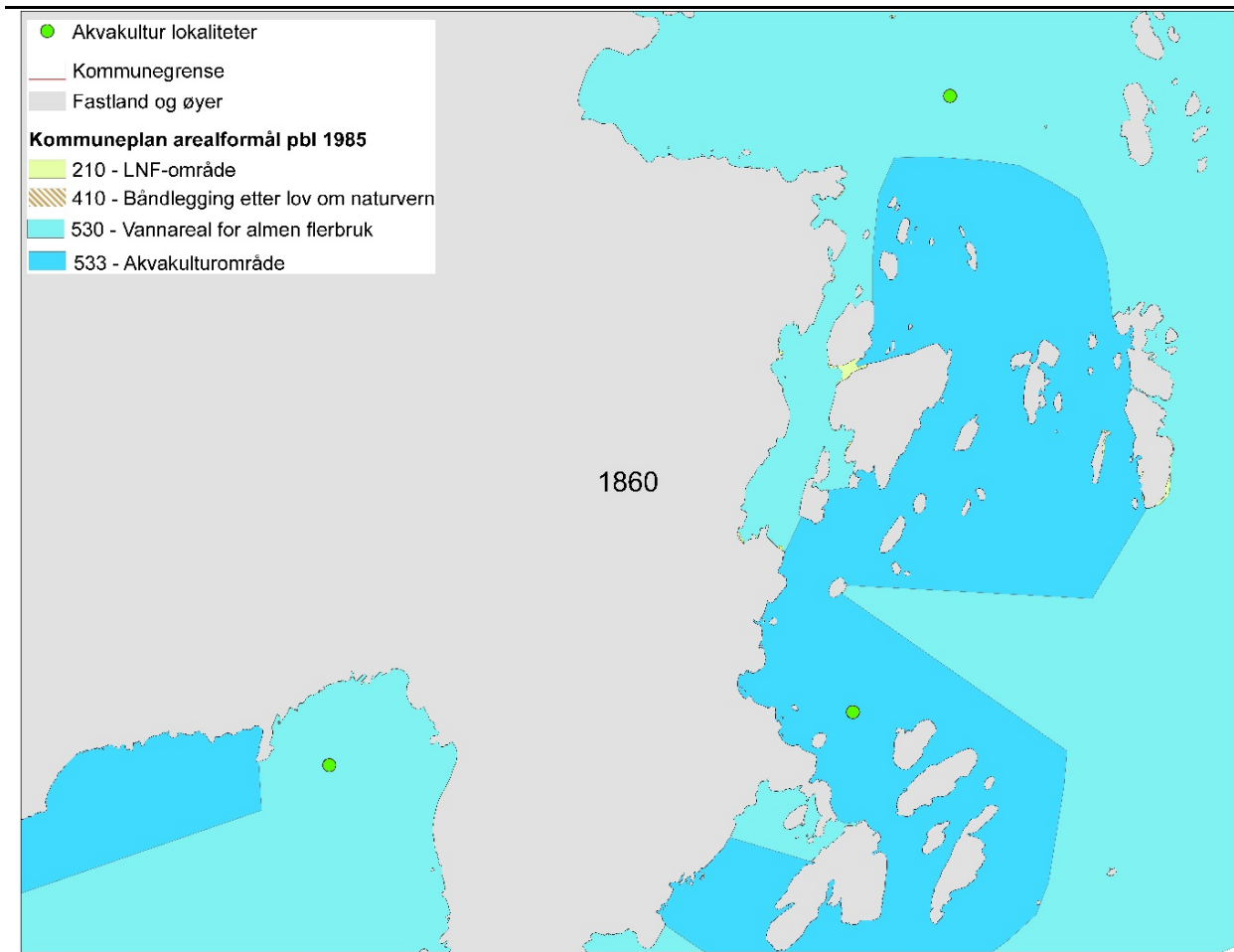

Kilde: Fiskeridirektoratet og Norge digitalt arealplankartløsning.

Figur 6.9 illustrerer bruk av arealformål 533 «Akvakulturområde» i tilknytning til akvakultur-lokaliteter.

Inntil det ene «Akvakulturområde» er det lagt inn et restriksjonsområde i kommuneplan med «OPLREST 149, dvs. område som er unntatt rettsvirkninger fordi tidligere vedtatt rikspolitiske bestemmelse, reguleringsplan eller bebyggelsesplan fortsatt skal gjelde». Det er ingen annen arealformål som ligger under restriksjonsområdet.

Her vises også et eksempel på hvordan arealformål 140 «Fritidsbebyggelse» strekker seg ut i sjø, men som opprinnelig er et arealformål for landområder.

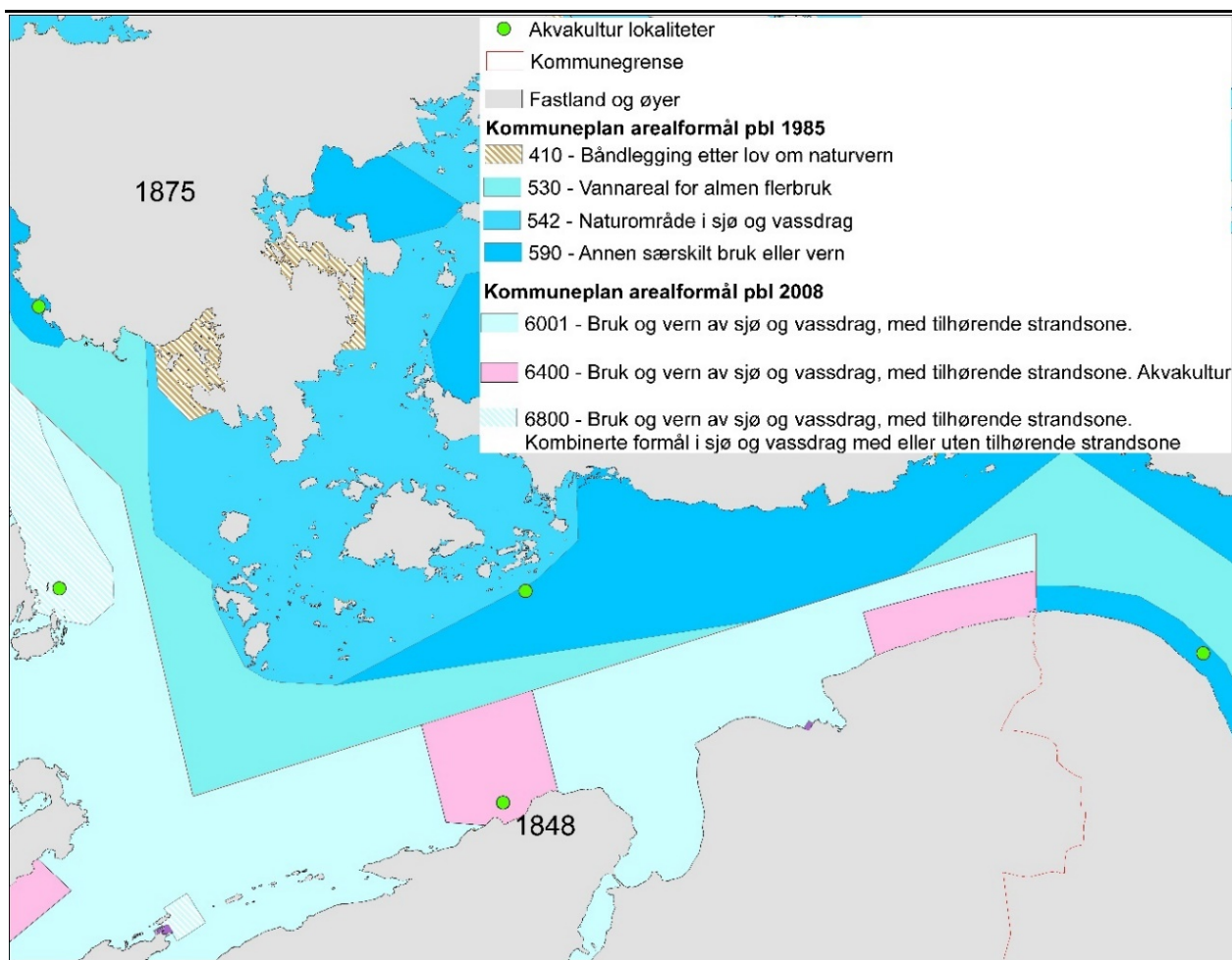
Figur 6.10 Akvakultur-lokalitet og kommuneplandata pbl 1985. Eksempelfigur fra kommune 1860, Nordland. 2020

Kilde: Fiskeridirektoratet og Norge digitalt arealplankartløsning.

Illustrasjonen over sjøområde i kommune 1860 viser bruk av arealformål 533 «Akvakulturområde» til akvakultur-lokaliteter. Området avsatt til dette formålet er betydelig større enn hva et anlegg krever av arealer.

I figur 6.10 er også akvakultur-lokaliteter å finne i arealer avsatt til arealformål 530 «Vannareal for almen flerbruk».

Figur 6.11 Akvakultur-lokaliteter og kommuneplandata pbl 2008 og 1985. Eksempelfigur fra kommune 1848 og 1875. Nordland. 2020

Kilde: Fiskeridirektoratet og Norge digitalt arealplankartløsning.

I figur 6.11 sees to tilgrensende kommuner, der kommune 1875 har kommuneplan etter gammel pbl 1985 og kommune 1848 etter ny pbl 2008.

I kommune 1875 er akvakultur-lokalitetene innenfor arealformål 590 «Annen særskilt bruk eller vern», og utgjør et større sammenhengende sjøområde uten klar avgrensing rundt lokalitetene.

Kommune 1848 har ulik praksis. Hvorav en akvakultur-lokalitet ligger i et avgrenset område med arealformål 6400 «Akvakultur», mens den andre i et område med arealformål 6800 «Kombinert formål i sjø og vassdrag med eller uten tilhørende strandsone».

Oppsummering akvakultur-lokaliteter

Kartfigurene er ment som eksempler på variasjon i planpraksis i forbindelse med akvakultur-lokaliteter i Nordland.

Det er i all hovedsak to ulike praksiser for hvordan akvakultur blir planlagt og satt av i kommuneplanens arealformål. Kommunene setter av større sjøområder ved bruk av hovedformål 590 «Annen særskilt bruk eller vern», 530 «Vannareal for almen flerbruk» eller 6001 «Bruk av vern og sjø og vassdrag med tilhørende strandsone». Dette er flerbruksområder og illustreres i figur 6.5, 6.10 og 6.11.

Eller kommunen avsetter et avgrenset område med arealformålet «Akvakultur». Dette gir spesifikke vilkår for bruk og vern av arealene, og det er bruk av slike enbruksområder som er mest utbredt planpraksis i forbindelse med akvakultur i Nordland (tabell 6.4). Flere av eksemplene illustrerer godt samsvar mellom planlagt og faktisk bruk til akvakultur. Arealene avsatt til «Akvakultur» varierer imidlertid i utbredelse og illustreres i figur 6.5, 6.6, 6.7, 6.9, 6.10 og 6.11.

Andre kartgrunnlag som kan være nyttige å kombinere i forbindelse med planarbeid og akvakultur er datasett over ulike naturområder og fiskebestand (m. beite- og gyteområder), der utslipp og forurensing fra slike anlegg kan påvirke miljøet negativt.

Ettersom vi kun har tatt for oss et casefylke og utvalgte eksempler, kan det forekomme andre kombinasjoner i Nordland så vel som i andre fylker og kommuner.

6.4. Eksempler over farled i sjø

Farledsdatasettet inneholder farled i sjøområder og er basert på Kystverkets grunnlagskart (kapittel 5.2). Farled fordeles på kategoriene Hovedled- og Biled, disse vises som linjer og lengde på sjøveiene kan beregnes. Farledsareal viser arealavgrensningen samlet sett for hoved- og biled i form av flater, og arealet kan beregnes.

Sammenstillingen mellom kommuneplanens arealformål og farled i Nordland viser følgende resultater fordelt på hoved- og biledlinje og farledsareal:

Tabell 6.5 Hovedled¹ etter mest brukte arealformål. Lengde. Nordland. 2020. Km og andel.

Arealformål	Km	Andel
Ingen arealformål	1 549	14
6001 - Bruk og vern av og sjø og vassdrag med tilhørende strandsone	3 545	33
6300 - Fiske	2 759	26
530 - Vannareal for almen flerbruk	1 063	10
6800 - Kombinerte formål i sjø og vassdrag med eller uten tilhørende strandsone	732	7
6200 - Farleder	429	4
6100 - Ferdsel	181	2
532 - Fiskeområde	144	1
6400 - Akvakultur	144	1
533 - Akvakulturområde	122	1
531 - Ferdselsområde	30	0
2030 - Lufthavn	27	0
2010 - Veg	25	0
6600 - Naturområde	24	0
Sum lengde hovedled	10 774	100

¹ Innenfor virkeområdet til pbl 2008 som er 1 NM utenfor grunnlinja

Kilde: Kystverket og Norge digitalt arealplankartløsning.

Tabell 6.6 Biled¹ etter mest brukte arealformål. Lengde. Nordland. 2020. Km og andel.

Arealformål	Km	Andel
Ingen arealformål	1 663	16
6001 - Bruk og vern av og sjø og vassdrag med tilhørende strandsone	3 650	36
6300 - Fiske	1 951	19
6800 - Kombinerte formål i sjø og vassdrag med eller uten tilhørende strandsone	714	7
530 - Vannareal for almen flerbruk	608	6
6100 - Ferdsel	526	5
6400 - Akvakultur	272	3
2040 - Havn	136	1
6200 - Farleder	135	1
532 - Fiskeområde	119	1
540 - Terminal	116	1
2001 - Samferdselsanlegg og teknisk infrastruktur (arealer)	94	1
533 - Akvakulturområde	80	1
6700 - Friluftsområde	49	0
222 - LNF-område m/spredt ervervsbebyggelse	24	0
531 - Ferdselsområde	23	0
680 - Havn	20	0
6600 - Naturområde	8	0
Sum lengde biled	10 186	100

¹ Innenfor virkeområdet til pbl 2008 som er 1NM utenfor grunnlinja

Kilde: Kystverket og Norge digitalt arealplankartløsning.

Ut fra tabell 6.5 og 6.6 kan vi se at hele 86 og 84 prosent av hoved- og biledlinje fra Kystverket sammenfaller med arealformål i kommuneplan.

Det er hovedformål 6001 «Bruk av vern av sjø og vassdrag, med tilhørende strandsone» og underformål 6300 «Fiske» som dominerer for både hoved- og biled. Disse utgjør samlet sett 69 og 45 prosent av alle arealformål brukt i forbindelse med farled.

Underformål 6200 «Farleder», 6100 «Ferdsel» eller 531 «Ferdelsområde» dekker imidlertid liten del av den totale lengde farled fra Kystverket, tilsvarende 6 prosent hver.

Det er betydelig mer bruk av arealformål til flerbruk enn enbruk i tilknytning til lengde farled. Flerbruksområdene er 6001 «Bruk av vern av sjø og vassdrag, med tilhørende strandsone», 6800 Kombinert formål i sjø og vassdrag med eller uten tilhørende strandsone» og 530 «Vannareal for almen bruk». Mest brukte enbruksområde er 6003 «Fiske».

Tabell 6.7 Farledareal^{1,2} etter mest brukte arealformål. Areal. Nordland. 2020. Km²

Arealformål	Km ²	Andel
Ingen arealformål	3 228	24
6001 - Bruk og vern av sjø og vassdrag, med tilhørende strandsone.	7 393	56
6100 - Ferdsel	846	6
6300 - Bruk og vern av sjø og vassdrag, med tilhørende strandsone. Fiske	831	6
6800 - Bruk og vern av sjø og vassdrag, med tilhørende strandsone. Kombinerte formål i sjø og vassdrag med eller uten tilhørende strandsone	393	3
530 - Vannareal for almen flerbruk	349	3
6200 - Farleder	116	1
6400 - Akvakultur	25	0
532 - Fiskeområde	25	0
533 - Akvakulturområde	19	0
540 - Terminal	9	0
6600 - Bruk og vern av sjø og vassdrag, med tilhørende strandsone. Naturområde	6	0
6700 - Friluftsområde	2	0
531 - Ferdselsområde	2	0
2030 - Lufthavn	2	0
542 - Naturområde i sjø og vassdrag	1	0
Totalt areal farleder i sjøområde²	13 247	100

¹ Innenfor virkeområdet til pbl 2008 som er 1 NM utenfor grunnlinja

² Farledareal er ikke differensiert på hovedled og biled.

³ Totalt areal farleder i sjøområde er basert på de mest brukte arealformålene og er derfor noe mindre enn totalt sett for fylket (13 248 km²). Tabellen har derfor heller ikke med alle arealformål som sammenfaller med farled og farledareal.

Kilde: Kystverket og Norge digitalt arealplankartløsning.

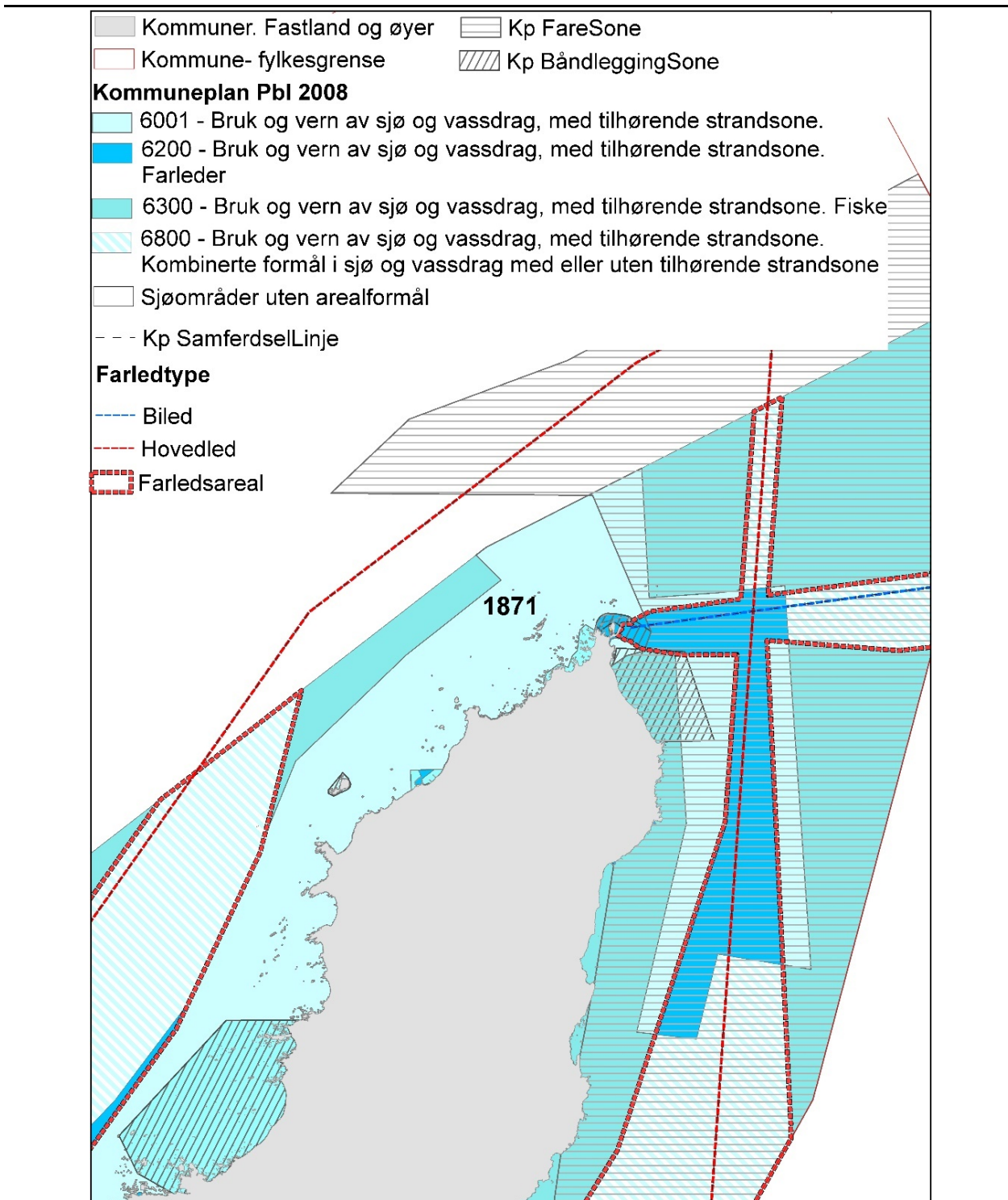
76 prosent av alt farledsareal fra Kystverket i Nordland har arealformål etter tabell 6.7. Mest brukt arealformål til farledareal er hovedformål 6001 «Bruk av vern av sjø og vassdrag, med tilhørende strandsone». Denne utgjør 56 prosent av alle arealformål brukt til farledareal i sjø.

Nest etter kommer underformål 6100 «Ferdse» og 6300 «Fiske», tilsvarende 6 prosent hver.

Arealformål fordelt etter enbruk- versus flerbruk viser at flerbruksområde 6001 «Bruk av vern av sjø og vassdrag, med tilhørende strandsone» dominerer i tilknytning til farledsareal sammenlignet med enbruksområder (Tabell 6.7).

Figurene nedenfor vil illustrere noen eksempler på ulike bruk av arealformål i tilknytning til farled og farledareal. Arealformål etter pbl 2008 og pbl 1985 er begge tatt med, og der restriksjonsområder eller hensynssoner overlapper med vernet areal i sjøområde vil også disse være del av illustrasjonen.

Figur 6.12 Farled og kommuneplandata pbl 2008. Eksempelfigur fra kommune 1871. Nordland. Hovedled, biled og farledareal 2020

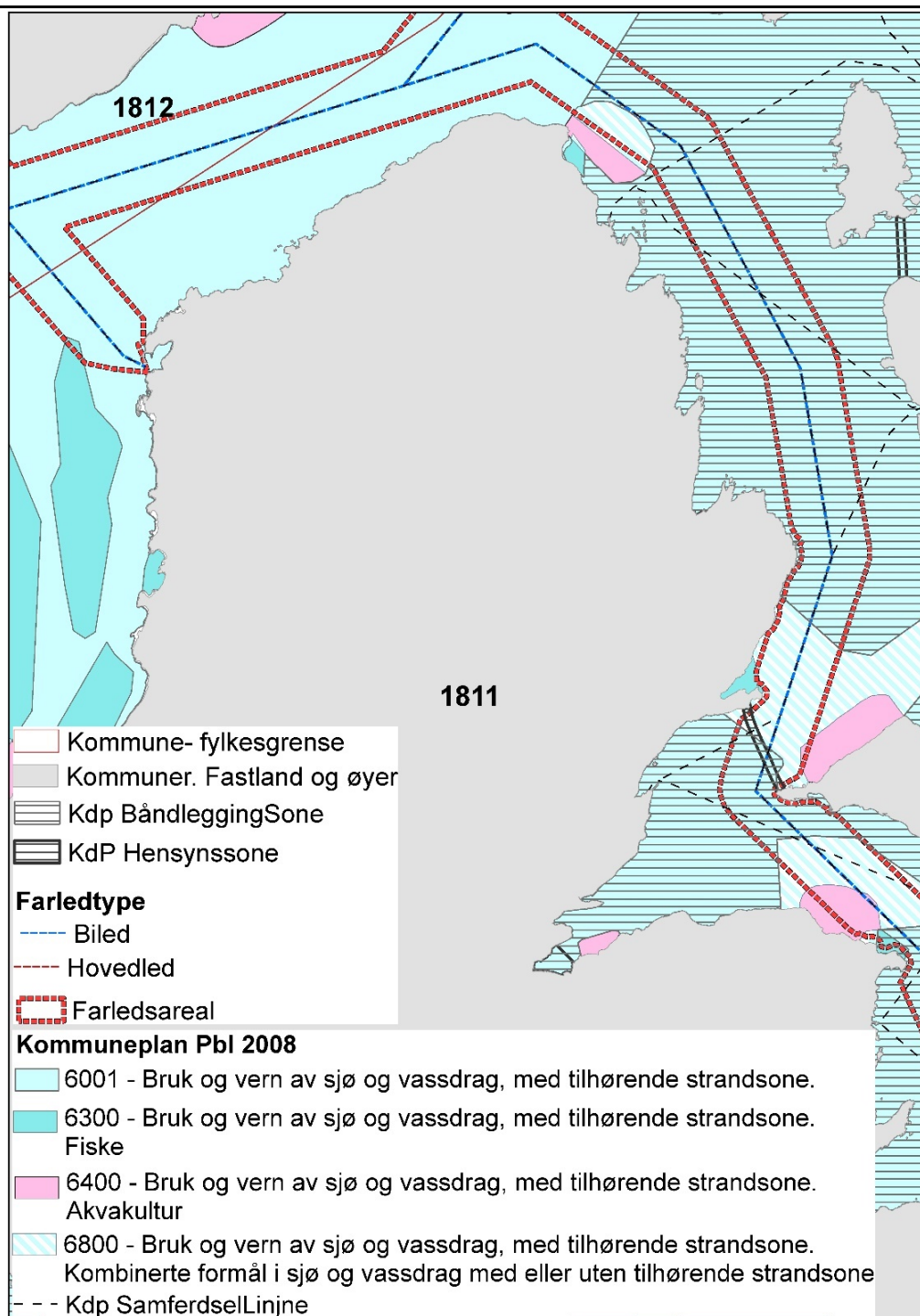
Kilde: Kystverket og Norge digitalt arealplankartløsning.

Figur 6.12 viser farleder i kommune 1871, og her har alle hoved- og biledlinjer tilhørende samferdselslinjer i kommuneplan.

Deler av sjøområdet mangler arealformål etter kommuneplan, der kommunen har arealformål dekket farledsareal i stor grad av underformål 6800 «Kombinert formål i sjø og vassdrag med eller uten tilhørende strandsone». I krysningsfeltet til hoved- og biled er det underformål 6200 «Farleder» som er planlagt arealformål. Yttergrensene til farledsareal og arealformål sammenfaller.

Det er i tillegg lagt inn et større område med «Faresone» i kommuneplanen, denne dekker også farled. Der biled legger inn til land er det en mindre Båndleggingssone «H710 - Båndlegging etter PBL» i kommuneplan.

Figur 6.13 Farled og kommuneplandata Pbl 2008. Eksempelfigur fra kommune 1811 og 1812. Nordland. Hovedled, biled og farledsareal 2020

Kilde: Kystverket og Norge digitalt arealplankartløsning.

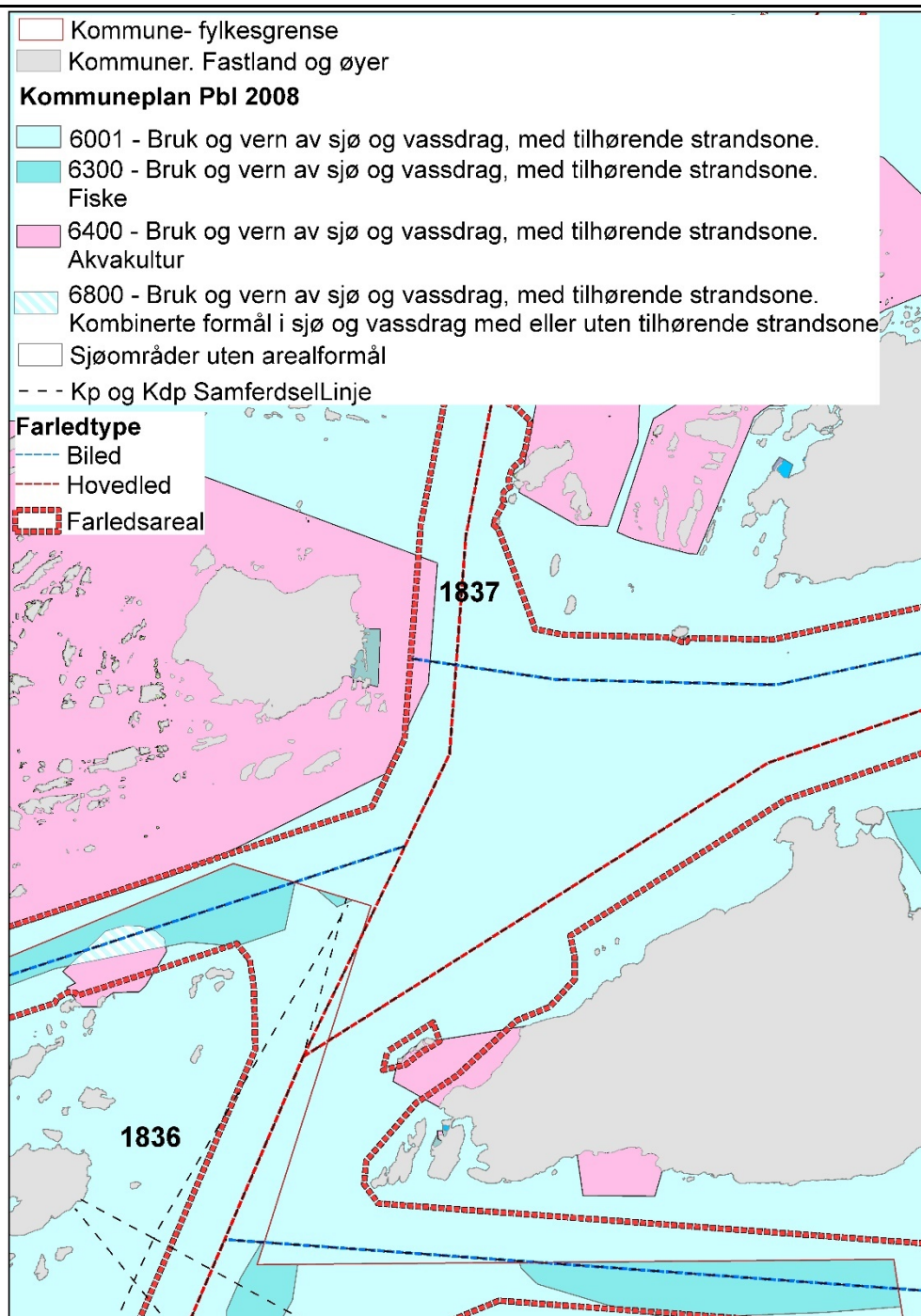
I figur 6.13 fremkommer biled- og farledsareal i kombinasjon med arealformål for kommune 1811 og 1812. Samferdselslinjer fra Kommunedelplan sammenfaller med alle biled.

Det er hovedformålet 6001 «Bruk og vern av sjø og vassdrag, med tilhørende strandsone» som i stor grad dekker biled- og farledsareal i begge kommunene.

I kommune 1811 sammenfaller imidlertid biled- og farledsareal flere steder med underformålet 6800 «Kombinert formål i sjø og vassdrag med eller uten tilhørende strandsone». I et av disse områdene ligger farledsareal i område avsatt til underformål 6400 «Akvakultur».

Kartutsnittet viser at det i kommune 1811 er lagt inn to kommunedelplaner. En med Båndleggings-sone som dekker store deler av biled og fareledsareal, og en Hensynssone av type «Svømmelei» som krysser en biled og farledsareal.

Figur 6.14 Farleder og kommuneplandata pbl 2008. Eksempelfigur fra kommune 1836 og 1837. Nordland. Hovedled, biled og farledsareal 2020

Kilde: Kystverket og Norge digitalt arealplankartløsning.

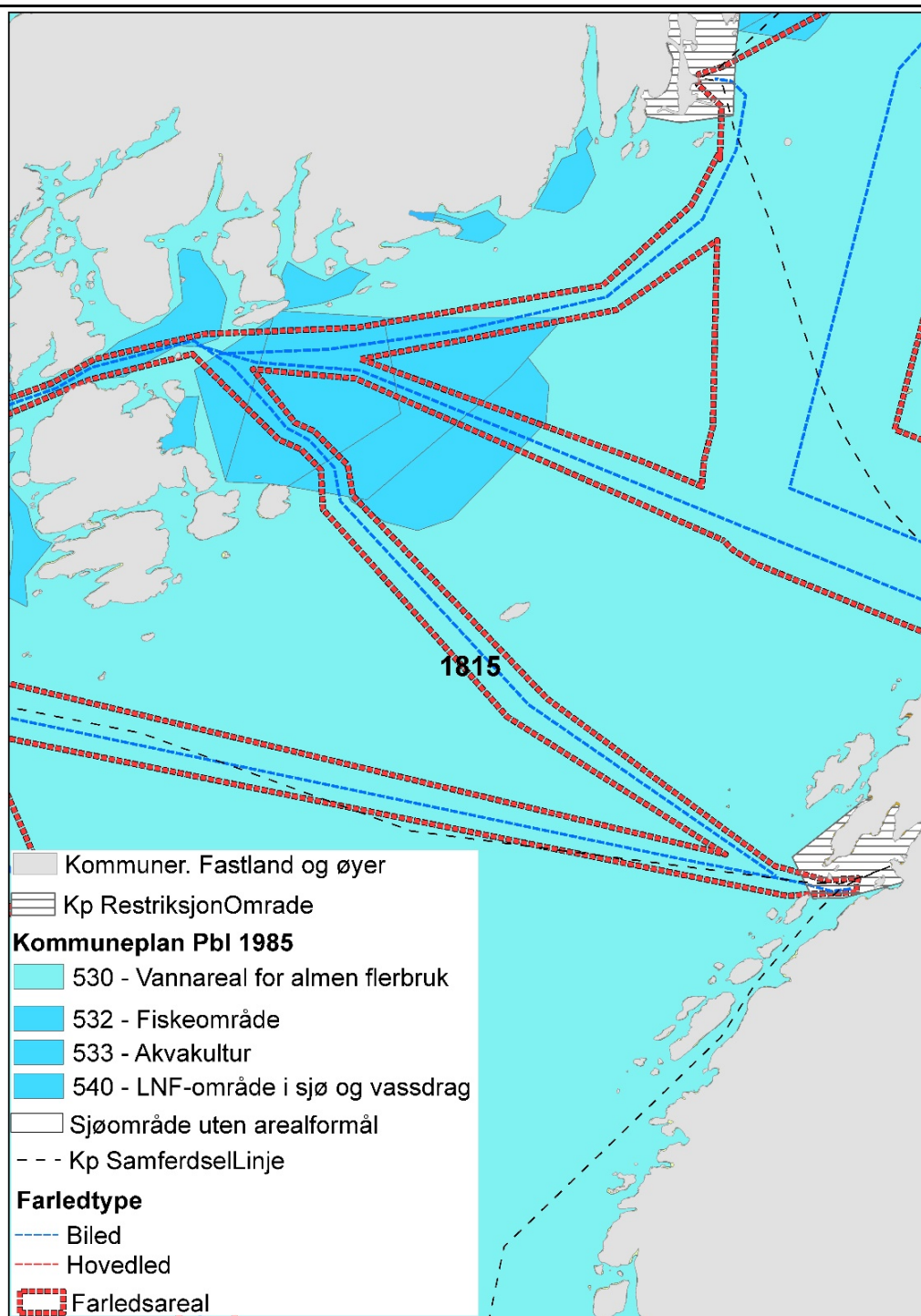
I figur 6.14 illustreres et utsnitt fra kommunene 1836 og 1837. Hoved- og biled følger også her samferdselslinjene til kommuneplanen.

I kommune 1836 sammenfaller hovedled og tilhørende farledsareal med hovedformål 6001 «Bruk og vern av sjø og vassdrag, med tilhørende strandsone».

For biled med farledsareal forekommer overlapp med underformål 6300 «Fiske» og 6800 «Bruk og vern av sjø og vassdrag, med eller uten tilhørende strandsone».

Det er i kartutsnittet relativt mye areal avsatt til underformål 6400 «Akvakultur», og disse sammenfaller i enkelte områder med farledsareal i begge kommunene.

Figur 6.15 Farled og kommuneplandata pbl 1985. Eksempelfigur fra kommune 1815. Nordland. Hovedled, biled og farledsareal 2020

Kilde: Kystverket og Norge digitalt arealplankartløsning.

Figur 6.15 viser et større sjøområde med flere bileder og tilhørende farledsareal i kommune 1815. Bileder og samferdselslinjene i kommuneplanen er i mindre grad sammenfallende i dette utsnittet.

Arealformål brukt til farled er i all hovedsak 530 «Vannareal for almen flerbruk». Biled og farledsareal går for øvrig gjennom et område der arealer er avsatt til arealformål 532 «Fiskeområde», 533 «Akvakultur» og 540 «LNF-område i sjø og vassdrag».

En kan også merke seg at der farleder møter land, er det i kommuneplanen lagt inn restriksjonsområder etter «OPL 111- Krav om reguleringsplan» og «149- områder unntatt fra rettsvirkning».

Oppsummering farled

Kartillustrasjonene viser at det til farled fra Kystverket er gjennomgående lite bruk av underformålene 6200 «Farleder», 6100 «Ferdseil» eller 531 «Ferdseilområde». Mest bruk er det av hovedformålet 6001 «Bruk og vern av sjø og vassdrag, med tilhørende strandsone» etter pbl 2008, og 530 «Vannareal for almen flerbruk» etter gammel pbl 1985.

I kombinasjon med farled er det også noe bruk av ulike underformål. Blant disse kan enkelte tenkes å kunne være til hinder for sjøtrafikken, dette gjelder særlig 6400 og 533 «Akvakultur» og 6300 og 532 «Fiskeområde».

Det kan også tenkes at omfattende sjøtrafikk vil kunne påvirke områder med særskilt verdi negativt, som eksempelvis områder avsatt med underformål 6400 «Bruk og vern av sjø og vassdrag, med tilhørende strandsone og 540 «LNF-område i sjø og vassdrag». Det kan i slike tilfeller være aktuelt å legge til kartgrunnlag over faktisk arealbruk og naturområder fra andre kilder for å avklare forholdene.

Arealformål til farled fordelt på enbruks- eller flerbruksområder, viser illustrasjonene at det er betydelig mere bruk av flerbruksområder etter både ny og gammel pbl. Dette stemmer overens med de vi finner vi igjen i statistikk over bruk av arealformål i tilknytning til farled i tabell 6.7.

Eksemplene er ment å vise variasjoner i planpraksis. Det kan imidlertid forekomme andre kombinasjoner i Nordland så vel som i andre fylker og kommuner ettersom vi kun har tatt for oss noen utvalgte eksempler i et casefylke.

7. Oppsummering og videre arbeid

Statistikk om arealer og samfunn er en del av kunnskapsgrunnlaget i all planlegging. KMD har vurdert et behov for statistikk i sjø på flere typer planer fra kommunene, i arbeidet inngår det i tillegg å kartlegge hvorvidt andre kartgrunnlag som ikke er del av plandata i sjøområder, kan egne seg til statistikkformål.

I forbindelse med kartlegging av hvilke statistikker og digitale kartdata over faktisk arealbruk i sjø det er behov i plansammenheng, ble det avholdt et møte med Stein Arne Rånes som er sentral i FAKS (personlig kommunikasjon, 19.08.2020). Der fremkom det et ganske entydig behov for nasjonal statistikk og digitale kartdata på fylkes og kommunenivå over plandata- og alle typer faktisk arealbruk i sjø. Også i rådgivende utvalg for arealstatistikk den 18.10.2019 ble det presisert økt etterspørsel etter arealstatistikk og ønsker om mest mulig informasjon fra store brukergrupper som kommuner/innbyggere/allmenheten/pressen. Det er behov for god, oppdatert informasjon om både faktisk og planlagt arealbruk samt analyser om endringer basert på plandata.

Videre fremkommer det at ved behandling av saker der det er store interessekonflikter og flere innsigelser til saken, er det svært viktig at avgjørelser kan tas med bakgrunn i fakta og felles forståelse av de fysiske forholdene.

Med dette som utgangspunkt vil det i de neste avsnittene bli en beskrivelse av hva som er mulig å utarbeide av nasjonal statistikk over planlagt bruk, så vel som faktisk arealbruk i sjøområder.

7.1. Mulighet for statistikk i sjøområder fra kommuneplandata

En viktig målsetning med dette arbeidet er å gi status over antall kommuner som har tilgjengelig kommuneplandata (for sjøområdene ut til 1 NM) i Norge digitalt. Det er utarbeidet statistikk på nasjonalt nivå på følgende tema:

- Sjøområder dekket med arealformål, etter lovverk.
 - I tillegg på kommunenivå (Vedleggsstabell A1)
- Arealformål i sjøområder fordelt etter lovverk
 - I tillegg detaljert oversikt for landet (Vedleggstabell A2)
- Flerbruks- vs enbruksområder.
 - I tillegg bruk av arealformål til flerbruk på kommunenivå (Vedleggstabell A3)

Dersom det er ønskelig, kan analysene som er foretatt i dette arbeidet brukes som grunnlag for utarbeidelse av statistikkbanktabeller. Det kan i tillegg være aktuelt og se på bruk av ulike arealformål og variasjonen i dekningsgrad etter for eksempel avstand fra land.

Utfordringer knyttet til statistikk fra kommuneplandata

En del av utfordringene knyttet til statistikk fra kommuneplandata vil være det samme for sjøområder som for landområder. I notatet «Statistikk fra Kommuneplaner» (Steinnes, 2018) er dette gjort grundig rede for.

En utfordring med slike statistikkbanktabeller er å få formidlet hvilken utgave av kommuneplanen som ligger til grunn for tallene. Problemet oppstår fordi det er en forsinkelse mellom når en plan er vedtatt, og når den er på plass i den nasjonale plandatabasen (Steinnes, 2018). En må altså anta at det er arealformål fra gjeldende plan som det analyseres mot.

Det beste er at det legges til rette og arbeides for at de nyeste planene kommer raskt på plass i den nasjonale plandatabasen, helst ved geosynkronisering, slik det allerede gjøres for en del kommuner. Da kan brukerne stole på at det som utgis i statistikken er basert på planen som var gyldig ved årsskiftet. Da kan også statistikkbanktabellene bygges uten å ha med andre årstall enn året analysen ble gjennomført, det vil si hvilket år uttrekket av plandataene og det tilsvarende arealbrukskartet gjelder for. Dette vil gi bare ett årstall i tabellen, som da blir enklere for brukerne å lese (Steinnes, 2018).

Det er også en utfordring å lage statistikk for planer etter både pbl 2008 og pbl 1985, ettersom arealformålene ikke er direkte sammenlignbare. Men etter hvert som planene blir rullert vil andel planer etter ny lov sannsynligvis øke.

Andre utfordringer som gjelder spesielt for kommuneplandata i sjø:

- Ingen eller bare delvis dekning av sjøområdet for et stort antall kommuner.
- Utstrakt bruk av arealformål som angir flerbruksområder, der kombinasjonen av underformål ikke er tilgjengelig for analyser. Dette muliggjør «tredimensjonal» planlegging, der det kan planlegges for forskjellig virksomhet på overflate, i vannsøyle og på bunnen. Kombinasjonen av underformål skal være angitt som en egenskap til formålsflaten eller være angitt i planbestemmelsene.
- Kommuner har ulik praksis/bruk av arealformål. Dette kan gjøre sammenligning mellom kommuner vanskelig. Eksempler på dette er vist i kapittel 6.
- Det er krevende å sjekke arealformål mot faktisk bruk, da det ikke finnes noe oppdatert arealbrukskart for sjøområder. Vi har derfor ikke de samme mulighetene for analyser mot faktisk bruk av sjøområder. Løsningen per i dag er derfor å gjøre analyser mot et utvalg av andre datakilder, slik det er gjort for case-fylket Nordland i kapittel 6.

7.2. Mulighet for digitale kartdata og statistikk over faktisk arealbruk i sjøområder

Det finnes en rekke digitale kartgrunnlag over faktisk arealbruk i sjøområder som kan egne seg til statistikkformål (kapittel 5). Statistikk og kartfigurer fra Nordland fylke i kapittel 6, illustrerer eksempler over sammenstilling av plandata og faktisk arealbruk på temaene; *naturvernområder i sjø, akvakultur-lokaliteter og farled*.

En slik sammenstilling vil kunne brukes til å kartlegge å lage statikk over status og endringer over tid for ulike næringer, og vil på sikt kunne bidra til en mer effektiv og bedre arealforvaltning av arealer i sjø. Statistikken over faktisk arealbruk på de tre utvalgte temaene i kombinasjon med kommuneplan i Nordland viser følgende;

- Faktisk arealbruk¹ i sjøområder som dekkes av kommuneplanens arealdel, etter lovverk. Areal/antall/lengde og andel.
- Faktisk arealbruk¹ i sjøområder som dekkes av ulik type arealformål i kommuneplanens arealdel, etter lovverk. Areal/antall/lengde og andel.

¹ Med Faktisk arealbruk mens kartlagene for de tre utvalgte temaene *naturvernområder i sjø, akvakultur-lokaliteter og farled*.

Dersom det er ønskelig, kan analysene som er foretatt i dette arbeidet brukes som grunnlag for utarbeidelse av statistikkbanktabeller ned på kommunenivå.

Digitale kartdata

Noe av utfordringen er at kartdata ligger på ulike kartløsninger, og at et og samme kartdata kan ligge innunder flere kartportaler. Dette gjør det krevende å få oversikt over hvilke temaer som dekkes og hvem som er eier av det enkelte datasett. Tilgangen til de ulike kartdatasettene kan ha begrensninger og hvilket format datasettene er tilgjengelig på varierer.

I kapittel 5 ble sentrale kilder og kartgrunnlag til statistikkformål i plansammenheng kartlagt på tre utvalgte tema: Naturområder, farled og akvakultur (tabell 5.1). Flere av disse datasettene er tilgjengelige i Geonorge, og er i stor grad DOK-datasett eller var i prosess for å bli godkjente (tabell 5.2). Dette gjør at vi har en felles kilde til en rekke datasettene som er aktuelle i statistikkssammenheng.

For at et datasett skal bli vurdert som egnet til statistikkformål i plansammenheng må visse forutsetninger være oppfylt (kapittel 5, s 30). Det at flere sentrale kartdata i statistikkssammenheng foreligger som DOK-datasett forenkler denne prosessen, ettersom dette allerede er gjennomgått i godkjeningsprosessen. Hva som er mulig på kort eller lengre sikt, avhenger av det enkelte datasett. Det fremkommer imidlertid at også DOK-datasett ikke nødvendigvis har tilfredsstillende kvalitet. Det må derfor påregnes en kvalitetsgjennomgang og egnethetsvurdering av det enkelte kartlag før det tas i bruk i statistikkssammenheng. I kapittel 5 foreligger en slik vurdering av de utvalgte kartdatasettene.

Noen utfordringer ved en slik statistikk vil være;

- Statistikk vil gi oversikt over ulik bruk av arealformål til et utvalg av faktisk arealbruk.
- Kommunene praktiserer ulik bruk av arealformål i forbindelse med lik type arealbruk (figurer i kapittel 6.2, 6.3 og 6.4), dette vil redusere verdien av sammenligningen mellom kommunen.
- Ta inn og kombinere flere faktiske forhold mot plan, som eksempelvis hvilket fiskeredskap som faktisk brukes (fiskeridirektoratet) der planen tillater fiske i naturvernområder for å få et mer helhetlig bilde.

Andre aktuelle kartlag over arealressurser og arter/biomasse som kan vurderes å være hensiktsmessig å kombinere med arealbruk i sjø er eksempelvis; Marine naturtyper, Artsutbredelse til fisk, skalldyr og sjøpattedyr etc.

- For en mest mulig fullstendig statistikk og oversikt over planlagt bruk mot et utvalg av faktisk arealbruk, må det tas en vurdering av behovet for å ta med hensynssoner, restriksjonsområder. Utfordringer i denne forbindelse er at det etter dagens metode ikke er mulig å hente inne disse automatisert. I tillegg viser eksemplene at det er ulik praksis hos kommunene og at det foreligger både restriksjonsområde og båndleggingssone i samme område (figur 6.2). Bruk av slike soner utgjør for øvrig en svært liten andel av det samlede arealet.

Statistikk

Etter en gjennomgang av hva som allerede foreligger av offentlig tilgjengelig statistikk på området fra de mest kjente kildene (kapittel 5.9), finner vi statistikk over arealbruk i sjøområder som kan være aktuelle i plansammenheng.

Utfordringen er at de fleste statistikker ikke er på kommune- eller fylkesnivå, kun landsnivå. Som for kartgrunnlag, er det heller ikke en felles oversikt over aktuelle statistikker og det kan av den grunn være krevende å finne frem til statistikkene.

Både kartgrunnlag og statistikker over faktisk arealbruk i sjøområder som egner seg i plansammenheng, bør en vurdere å lette tilgjengeligheten for brukere med å samle slike kartgrunnlag og statistikker i en felles portal. Eksempelvis tilsvarende faktasidene på ssb.no eller lignende.

Vedlegg A: Tabeller – eksempler på mulig utforming av statistikkbanktabeller

Tabell A1. Dekningsgrad for arealformål fra kommuneplan i sjøområder¹, etter lovverk. Kommune. Norge digitalt arealplankartløsning 2020

Komm nr	Navn	Sjø- område km ²	Har sjøområde som inneholder arealformål	Sjøområde med arealformål totalt, km ²	Deknings- grad areal- formål totalt, prosent	Arealformål pbl 1985, km ²	Dekningsgrad arealformål pbl1985, prosent	Arealformål pbl 2008, km ²	Dekningsgrad arealformål pbl 2008, prosent
0301	Oslo	27	Nei	0	0	0	0	0	0
1101	Eigersund	115	Ja	75	65	0	0	75	65
1103	Stavanger	517	Ja	193	37	0	0	193	37
1106	Haugesund	164	Ja	0	0	0	0	0	0
1108	Sandnes	101	Nei	0	0	0	0	0	0
1111	Sokndal	152	Ja	88	58	0	0	88	58
1119	Hå	93	Ja	93	100	0	0	93	100
1120	Klepp	76	Ja	46	60	0	0	46	60
1122	Gjesdal	9	Ja	9	100	0	0	9	100
1124	Sola	182	Ja	147	81	0	0	147	81
1127	Randaberg	66	Nei	0	0	0	0	0	0
1130	Strand	132	Ja	0	0	0	0	0	0
1133	Hjelmeland	96	Ja	1	1	0	0	1	1
1134	Suldal	173	Ja	173	100	0	0	173	100
1135	Sauda	18	Nei	0	0	0	0	0	0
1144	Kvitsøy	171	Ja	0	0	0	0	0	0
1145	Bokn	142	Ja	96	68	0	0	96	68
1146	Tysvær	212	Ja	0	0	0	0	0	0
1149	Karmøy	534	Nei	0	0	0	0	0	0
1151	Utsira	133	Nei	0	0	0	0	0	0
1160	Vindafjord	145	Ja	0	0	0	0	0	0
1505	Kristiansund	341	Ja	289	85	289	85	0	0
1506	Molde	490	Ja	489	100	267	55	222	45
1507	Ålesund	964	Ja	891	92	427	44	463	48
1511	Vanylven	99	Ja	98	99	0	0	98	99
1514	Sande	229	Ja	188	82	0	0	188	82
1515	Herøy	400	Ja	399	100	0	0	399	100
1516	Ulstein	160	Ja	159	99	0	0	159	99
1517	Hareid	53	Ja	53	100	0	0	53	100
1520	Ørsta	127	Ja	22	17	1	1	21	16
1525	Stranda	79	Nei	0	0	0	0	0	0
1528	Sykkylven	63	Ja	63	100	7	11	56	89
1531	Sula	65	Ja	65	100	0	0	65	100
1532	Giske	413	Ja	5	1	5	1	0	0
1535	Vestnes	115	Ja	114	99	0	0	114	99
1539	Rauma	135	Ja	17	13	10	8	7	5
1547	Aukra	249	Ja	247	99	0	0	247	99
1554	Averøy	351	Ja	350	100	4	1	347	99
1557	Gjemnes	89	Ja	89	100	89	100	0	0
1560	Tingvoll	168	Ja	168	100	0	0	168	100
1563	Sunndal	86	Ja	86	100	0	0	86	100
1566	Surnadal	88	Nei	0	0	0	0	0	0
1573	Smøla	939	Ja	0	0	0	0	0	0
1576	Aure	409	Ja	3	1	0	0	3	1
1577	Volda	122	Ja	0	0	0	0	0	0
1578	Fjord	70	Nei	0	0	0	0	0	0
1579	Hustadvika	515	Ja	225	44	2	0	223	43
1804	Bodø	3429	Ja	3 429	100	0	0	3 429	100
1806	Narvik	659	Ja	197	30	1	0	197	30
1811	Bindal	559	Ja	559	100	0	0	559	100
1812	Sømna	510	Ja	510	100	0	0	509	100

Komm nr	Navn	Sjø- område km ²	Har sjøområde som inneholder arealformål	Sjøområde med arealformål totalt, km ²	Deknings- grad areal- formål totalt, prosent	Arealformål pbl 1985, km ²	Dekningsgrad arealformål pbl1985, prosent	Arealformål pbl 2008, km ²	Dekningsgrad arealformål pbl 2008, prosent
1813	Brønnøy	968	Ja	4	0	4	0	0	0
1815	Vega	1782	Ja	910	51	910	51	0	0
1816	Vevelstad	122	Ja	122	100	0	0	122	100
1818	Herøy	1196	Ja	426	36	0	0	426	36
1820	Alstahaug	397	Ja	186	47	0	0	186	47
1822	Leirfjord	131	Ja	131	100	0	0	131	100
1824	Vefsn	101	Ja	100	99	95	94	5	5
1827	Dønna	567	Ja	565	100	0	0	565	100
1828	Nesna	219	Ja	218	99	1	1	217	99
1832	Hemnes	64	Ja	64	100	64	99	0	1
1833	Rana	128	Ja	128	100	0	0	128	100
1834	Lurøy	1073	Ja	1 075	100	2	0	1 073	100
1835	Træna	705	Ja	705	100	0	0	705	100
1836	Rødøy	1718	Ja	1 718	100	1	0	1 717	100
1837	Meløy	1872	Ja	1 869	100	0	0	1 869	100
1838	Gildeskål	837	Ja	834	100	0	0	834	100
1839	Beiarn	18	Ja	18	100	0	0	18	100
1840	Saltdal	30	Ja	30	99	30	99	0	0
1841	Fauske	84	Ja	84	100	0	0	84	100
1845	Sørfold	192	Ja	192	100	192	100	0	0
1848	Steigen	2473	Ja	2 473	100	0	0	2 473	100
1851	Lødingen	516	Nei	0	0	0	0	0	0
1853	Evenes	137	Nei	0	0	0	0	0	0
1856	Røst	1587	Nei	0	0	0	0	0	0
1857	Værøy	1407	Ja	1 371	97	0	0	1 371	97
1859	Flakstad	369	Ja	231	63	0	0	231	63
1860	Vestvågøy	1124	Ja	354	32	342	30	12	1
1865	Vågan	1438	Ja	1 435	100	0	0	1 435	100
1866	Hadsel	617	Ja	613	99	0	0	613	99
1867	Bø	543	Ja	543	100	0	0	543	100
1868	Øksnes	552	Nei	0	0	0	0	0	0
1870	Sortland	371	Ja	371	100	0	0	371	100
1871	Andøy	986	Ja	986	100	0	0	986	100
1874	Moskenes	814	Ja	141	17	0	0	141	17
1875	Hamarøy	795	Ja	795	100	529	67	266	33
3001	Halden	19	Ja	19	100	0	0	19	100
3002	Moss	114	Ja	114	100	0	0	114	100
3003	Sarpsborg	21	Ja	21	100	0	0	21	100
3004	Fredrikstad	267	Ja	0	0	0	0	0	0
3005	Drammen	28	Ja	28	100	0	0	28	100
3011	Hvaler	377	Ja	376	100	0	0	376	100
3017	Råde	40	Ja	39	96	0	0	39	96
3019	Vestby	18	Ja	17	100	0	0	17	100
3020	Nordre Follo	8	Ja	8	100	8	100	0	0
3021	Ås	1	Ja	1	100	0	0	1	100
3022	Frogn	30	Ja	30	100	0	0	30	100
3023	Nesodden	55	Ja	55	100	0	0	55	100
3024	Bærum	24	Ja	24	100	0	0	24	100
3025	Asker	158	Ja	158	100	0	0	158	100
3049	Lier	6	Ja	6	100	0	0	6	100
3425	Engerdal	0	Nei	0	0	0	0	0	0
3801	Horten	79	Ja	79	100	0	0	79	100
3802	Holmestrand	55	Ja	55	100	0	0	55	100
3803	Tønsberg	54	Ja	54	100	0	0	54	100
3804	Sandefjord	97	Ja	94	97	0	0	94	97
3805	Larvik	246	Ja	246	100	0	0	246	100
3806	Porsgrunn	35	Nei	0	0	0	0	0	0

Komm nr	Navn	Sjø- område km ²	Har sjøområde som inneholder arealformål	Sjøområde med arealformål totalt, km ²	Deknings- grad areal- formål totalt, prosent	Arealformål pbl 1985, km ²	Dekningsgrad arealformål pbl1985, prosent	Arealformål pbl 2008, km ²	Dekningsgrad arealformål pbl 2008, prosent
3807	Skien	5	Nei	0	0	0	0	0	0
3811	Færder	469	Ja	284	61	0	0	284	61
3813	Bamble	67	Ja	66	99	65	98	1	1
3814	Kragerø	244	Ja	244	100	0	0	244	100
4201	Risør	115	Ja	0	0	0	0	0	0
4202	Grimstad	126	Nei	0	0	0	0	0	0
4203	Arendal	127	Nei	0	0	0	0	0	0
4204	Kristiansand	260	Ja	0	0	0	0	0	0
4205	Lindesnes	324	Ja	281	87	0	0	281	87
4206	Farsund	230	Ja	32	14	0	0	32	14
4207	Flekkefjord	190	Ja	0	0	0	0	0	0
4213	Tvedestrand	96	Ja	50	52	0	0	50	52
4215	Lillesand	130	Nei	0	0	0	0	0	0
4225	Lyngdal	65	Ja	53	81	0	0	53	81
4227	Kvinesdal	9	Nei	0	0	0	0	0	0
4601	Bergen	106	Ja	10	9	9	9	1	1
4602	Kinn	1119	Ja	844	75	18	2	826	74
4611	Etne	79	Ja	0	0	0	0	0	0
4612	Sveio	129	Ja	129	100	0	0	129	100
4613	Bømlo	504	Ja	389	77	0	0	389	77
4614	Stord	83	Ja	0	0	0	0	0	0
4615	Fitjar	99	Ja	99	100	0	0	99	100
4616	Tysnes	229	Ja	229	100	0	0	229	100
4617	Kvinnherad	417	Ja	417	100	0	0	417	100
4618	Ullensvang	210	Ja	180	86	0	0	180	86
4619	Eidfjord	27	Ja	27	100	27	100	0	0
4620	Ulvik	25	Ja	22	88	0	0	22	88
4621	Voss	39	Ja	36	93	0	0	36	93
4622	Kvam	146	Nei	0	0	0	0	0	0
4623	Samnanger	21	Ja	21	100	0	0	21	100
4624	Bjørnafjorden	237	Ja	130	55	0	0	130	55
4625	Austevoll	378	Ja	365	97	0	0	365	97
4626	Øygarden	630	Ja	391	62	0	0	391	62
4627	Askøy	120	Ja	0	0	0	0	0	0
4628	Vaksdal	42	Ja	0	0	0	0	0	0
4629	Modalen	7	Ja	7	100	0	0	7	100
4630	Osterøy	57	Ja	57	100	0	0	57	100
4631	Alver	301	Ja	94	31	0	0	94	31
4632	Austrheim	105	Nei	0	0	0	0	0	0
4633	Fedje	116	Nei	0	0	0	0	0	0
4634	Masfjorden	87	Ja	87	100	0	0	87	100
4635	Gulen	389	Ja	389	100	0	0	389	100
4636	Solund	676	Ja	0	0	0	0	0	0
4637	Hyllestad	126	Nei	0	0	0	0	0	0
4638	Høyanger	247	Ja	212	86	0	0	212	86
4639	Vik	138	Nei	0	0	0	0	0	0
4640	Sogndal	216	Ja	108	50	1	0	107	50
4641	Aurland	49	Ja	49	100	49	100	0	0
4642	Lærdal	64	Ja	0	0	0	0	0	0
4643	Årdal	32	Ja	32	100	0	0	32	100
4644	Luster	100	Ja	100	100	0	0	100	100
4645	Askvoll	673	Ja	673	100	0	0	673	100
4646	Fjaler	72	Ja	2	2	0	0	2	2
4647	Sunnfjord	55	Ja	33	60	0	0	33	60
4648	Bremanger	493	Ja	18	4	5	1	12	3
4649	Stad	414	Ja	403	97	0	0	403	97
4650	Gloppen	65	Ja	0	0	0	0	0	0

Komm nr	Navn	Sjø- område km ²	Har sjøområde som inneholder arealformål	Sjøområde med arealformål totalt, km ²	Deknings- grad areal- formål totalt, prosent	Arealformål pbl 1985, km ²	Dekningsgrad arealformål pbl1985, prosent	Arealformål pbl 2008, km ²	Dekningsgrad arealformål pbl 2008, prosent
4651	Stryn	78	Ja	12	16	0	0	12	16
5001	Trondheim	187	Ja	185	99	0	0	185	99
5006	Steinkjer	128	Ja	55	43	0	0	55	43
5007	Namsos	464	Ja	326	70	0	0	326	70
5014	Frøya	2 629	Ja	771	29	0	0	771	29
5020	Osen	815	Ja	815	100	0	0	815	100
5028	Melhus	3	Ja	2	90	1	54	1	36
5029	Skaun	29	Ja	29	100	0	0	29	100
5031	Malvik	64	Ja	64	100	0	0	64	100
5035	Stjørdal	62	Ja	62	100	0	0	62	100
5036	Frosta	171	Nei	0	0	0	0	0	0
5037	Levanger	191	Ja	190	99	0	0	190	99
5038	Verdal	17	Ja	16	95	0	0	16	95
5046	Høylandet	5	Ja	5	99	0	0	5	99
5049	Flatanger	674	Ja	673	100	0	0	673	100
5052	Leka	1 085	Ja	1 085	100	0	0	1 085	100
5053	Inderøy	196	Ja	196	100	0	0	196	100
5054	Indre Fosen	332	Ja	331	100	329	99	2	1
5055	Heim	214	Ja	206	96	75	35	131	61
5056	Hitra	795	Ja	784	99	0	0	784	99
5057	Ørland	1 053	Ja	1 049	100	0	0	1 049	100
5058	Åfjord	1 058	Ja	1 038	98	0	0	1 038	98
5059	Orkland	244	Ja	100	41	2	1	98	40
5060	Nærøysund	2 111	Ja	449	21	0	0	449	21
5401	Tromsø	1 832	Nei	0	0	0	0	0	0
5402	Harstad	1 075	Nei	0	0	0	0	0	0
5403	Alta	710	Ja	710	100	0	0	710	100
5404	Vardø	547	Ja	374	68	374	68	0	0
5405	Vadsø	710	Nei	0	0	0	0	0	0
5406	Hammerfest	1 856	Ja	1 491	80	1 475	79	16	1
5411	Kvæfjord	189	Ja	189	100	0	0	188	100
5412	Tjeldsund	211	Nei	0	0	0	0	0	0
5413	Ibestad	351	Ja	351	100	0	0	351	100
5414	Gratangen	62	Ja	62	100	0	0	62	100
5415	Lavangen	23	Ja	23	99	0	0	23	99
5417	Salangen	64	Ja	63	99	0	0	63	99
5418	Målselv	34	Nei	0	0	0	0	0	0
5419	Sørreisa	30	Ja	30	100	0	1	30	99
5420	Dyrøy	181	Ja	181	100	0	0	181	100
5421	Senja	1 766	Ja	1 157	66	0	0	1 156	65
5422	Balsfjord	245	Nei	0	0	0	0	0	0
5423	Karlsøy	2 489	Ja	2487	100	0	0	2 487	100
5424	Lyngen	487	Nei	0	0	0	0	0	0
5425	Storfjord	63	Nei	0	0	0	0	0	0
5426	Gáivuotna	124	Nei	0	0	0	0	0	0
5427	Skjervøy	1078	Nei	0	0	0	0	0	0
5428	Nordreisa	245	Nei	0	0	0	0	0	0
5429	Kvænangen	574	Ja	573	100	0	0	573	100
5432	Loppa	1 563	Ja	0	0	0	0	0	0
5433	Hasvik	1 201	Ja	543	45	543	45	0	0
5434	Måsøy	1 521	Ja	1 391	91	1 391	91	0	0
5435	Nordkapp	1 713	Nei	0	0	0	0	0	0
5436	Porsanger	1 126	Nei	0	0	0	0	0	0
5438	Lebesby	1 726	Ja	1717	99	0	0	1 717	99
5439	Gamvik	637	Ja	0	0	0	0	0	0
5440	Berlevåg	505	Ja	388	77	388	77	0	0
5441	Tana	316	Ja	317	100	317	100	0	0

Komm nr	Navn	Sjø- område km ²	Har sjøområde som inneholder arealformål	Sjøområde med arealformål totalt, km ²	Deknings- grad areal- formål totalt, prosent	Arealformål pbl 1985, km ²	Dekningsgrad arealformål pbl1985, prosent	Arealformål pbl 2008, km ²	Dekningsgrad arealformål pbl 2008, prosent
5442	Nesseby	201	Ja	201	100	201	100	0	0
5443	Båtsfjord	326	Ja	229	70	229	70	0	0
5444	Sør-Varanger	1 067	Nei	0	0	0	0	0	0

¹ Innenfor virkeområdet til pbl 2008 som er 1NM utenfor grunnlinja.

Tabell A2. Arealformål etter pbl 1985 og 2008 for sjøområder¹. Landet. Norge digitalt arealplankartløsning 2020. Km²

Arealformål	Areal, km ²
Arealformål etter pbl 2008, total	48450,7
1001 Bebyggelse og anlegg	1,4
1110 Boligbebyggelse	1,0
1120 Fritidsbebyggelse	2,1
1130 Sentrumsformål	0,8
1150 Forretninger	0,1
1160 Offentlig eller privat tjenesteyting	0,3
1170 Fritids- og turistformål	0,6
1200 Råstoffutvinning	2,4
1300 Næringsbebyggelse	11,8
1400 Idrettsanlegg	0,4
1500 Andre typer nærmere angitt bebyggelse og anlegg	63,4
1600 Uteoppholdsareal	0,0
1700 Grav og urnelund	0,0
1800 Kombinerte bebyggelse og anleggsformål	1,6
2001 Samferdsel og teknisk infrastruktur	0,9
2010 Veg	0,5
2020 Bane	0,0
2030 Lufthavn	6,8
2040 Havn	24,4
2050 Hovednett for sykkel	0,0
2070 Kollektivknutepunkt	0,0
2080 Parkering	0,1
2100 Trase for teknisk infrastruktur	0,0
2800 Kombinerte formål for samferdselsanlegg og/eller teknisk infrastruktur	0,1
3001 Blågrønn struktur	0,6
3020 Naturområde	0,4
3030 Turdrag	0,0
3040 Friområde	1,5
3050 Park	0,1
3800 Kombinerte grønnstrukturformål	0,0
4000 Forsvaret	0,0
4001 Forsvaret	0,2
4020 Skytefelt/øvingsområde	76,1
4030 Forlegning/leir	0,0
5000 Landbruks-, natur- og friluftformål samt reindrift (LNFR)	0,0
5001 Landbruks-, natur- og friluftformål samt reindrift (LNFR)	17,4
5100 LNFR-areal for nødvendige tiltak for landbruk og reindrift og gårdstilknyttet næringsvirksomhet basert på gårdens ressursgrunnlag	27,7
5200 LNFR-areal for spredt bolig-, fritids- eller næringsbebyggelse mv.	0,4
5210 Spredt boligbebyggelse	0,2
5220 Spredt fritidsbebyggelse	0,5
5230 Spredt næringsbebyggelse	0,0
6000 Bruk og vern av sjø og vassdrag med tilhørende strandsone	50,7
6001 Bruk og vern av sjø og vassdrag med tilhørende strandsone	27 058,8
6100 Ferdsl	1 890,5
6110 Ankringsområde	0,0
6200 Farled	1 322,2
6230 Småbåthavn	25,2

Arealformål		Areal, km ²
6300	Fiske	8 106,8
6400	Akvakultur	607,7
6500	Drikkevann	3,1
6600	Naturområde	1 084,0
6700	Friluftsområde	589,1
6800	Kombinerte formål i sjø og vassdrag med eller uten tilhørende strandsone	7 468,4
Arealformål etter pbl 1985, total		8 783,4
100	Byggeområder	1,0
101	Bebyggelse	0,2
102	Tettbebyggelse	0,4
110	Boligområde	0,1
120	Sentrumsområde	0,0
130	Erverv	0,7
131	Forretning	0,0
133	Industri	0,8
140	Fritidsbebyggelse	1,1
150	Offentlige bygninger	0,0
155	Bygninger med særskilt angitt almenntilleggsformål	0,0
160	Kommunaltekniske anlegg	0,0
161	Grav- og urnelund	0,0
162	Avfallsbehandling	0,0
163	Kommunalteknisk virksomhet	0,0
170	Friluftsområde	0,6
171	Idrettsanlegg	0,0
172	Park/turveg	0,0
190	Annet byggeområde	1,5
200	Landbruk-, natur- og friluftsområder (LNF)	5,2
210	LNF-område uten bestemmelser om spredt bebyggelse	16,7
220	LNF-område med bestemmelser om spredt bebyggelse	0,3
221	LNF-område der spredt boligbebyggelse er tillatt	1,3
222	LNF-område der spredt ervervsbebyggelse som ikke tilknyttet stedbunden næring er tillatt	0,1
223	LNF-område der spredt fritidsbebyggelse er tillatt	0,8
300	Områder for råstoffutvinning	0,0
310	Gruvedrift	0,0
320	Massetak	0,2
400	Områder som er båndlagt eller skal båndlegges	0,0
410	Båndlegging etter lov om naturvern	335,2
420	Båndlegging etter lov om kulturminner	0,3
460	Båndlegging for forsvaret	0,0
470	Områder som skal reguleres etter pbl	5,3
490	Båndlegging etter annet lovverk	3,6
500	Områder for særskilt bruk eller vern av sjø og vassdrag	51,9
520	Vannareal for alment friluftsliv	19,5
521	Småbåthavn	2,3
522	Idrettsområde	0,9
530	Vannareal for allmenn flerbruk	5 249,8
531	ferdselsområde	23,0
532	Fiskeområde	1 144,8
533	Akvakulturområde	183,9
540	LNF-område i sjø og vassdrag	360,7
541	Friluftsområde i sjø og vassdrag	546,0
542	Naturområde i sjø og vassdrag	270,0
590	Annen særskilt bruk eller vern	553,2
600	Viktige ledd i kommunikasjonssystemet	0,1
610	Vegareal	0,2
620	Parkering	0,0
630	Fotgjengerstrøk	0,0
631	Bilfritt trafikkareal	0,0
632	Gang- og sykkelareal	0,0
640	Terminal	0,0

Arealformål	Areal, km ²
641	Terminalbygg 0,0
650	Jernbaneareal 0,0
670	Flyplass 0,1
680	Havn 1,5

¹ Innenfor virkeområdet til pbl 2008 som er 1NM utenfor grunnlinja.

Tabell A3. Sjøområder¹ avsatt til flerbruksformål² for kommuner som har mer enn 1 kvadratkilometer av sjøområdet dekket med arealformål etter pbl 2008. Norge digitalt arealplankartløsning 2020

Kommunenr	Kommunenavn	Sjøareal dekket med arealformål etter pbl 2008 fra kommuneplan (km ²)	Sjøareal avsatt til flerbruksformål (km ²)	Andel av sjøareal avsatt til flerbruksformål (prosent)
1101	Eigersund	74,7	69,8	93,4
1103	Stavanger	192,6	162,9	84,6
1111	Sokndal	88,4	88,3	99,9
1119	Hå	92,8	89,3	96,2
1120	Klepp	45,8	0,0	0,0
1122	Gjesdal	8,6	8,1	93,7
1124	Sola	147,0	142,5	96,9
1134	Suldal	173,3	148,3	85,5
1145	Bokn	96,3	91,8	95,3
1506	Molde	222,4	172,4	77,5
1507	Ålesund	463,4	325,1	70,1
1511	Vanylven	98,4	90,0	91,4
1514	Sande	187,5	103,5	55,2
1515	Herøy	399,2	332,2	83,2
1516	Ulstein	159,2	39,5	24,8
1517	Hareid	53,0	52,8	99,6
1520	Ørsta	21,0	20,9	99,7
1528	Sykkylven	56,1	54,9	98,0
1531	Sula	64,7	62,3	96,3
1535	Vestnes	114,0	110,8	97,2
1539	Rauma	6,7	0,0	0,0
1547	Aukra	247,1	221,3	89,6
1554	Averøy	346,6	345,1	99,6
1560	Tingvoll	168,5	165,9	98,5
1563	Sunndal	86,4	85,9	99,5
1576	Aure	3,0	0,0	0,0
1579	Hustadvika	223,1	119,5	53,6
1804	Bodø	3 429,1	3 108,0	90,6
1806	Narvik	196,6	193,0	98,2
1811	Bindal	558,9	463,9	83,0
1812	Sømna	509,1	403,3	79,2
1816	Vevelstad	122,0	88,1	72,2
1818	Herøy	425,9	21,3	5,0
1820	Alstahaug	185,9	47,2	25,4
1822	Leirfjord	130,7	81,9	62,6
1824	Vefsn	4,9	1,9	39,4
1827	Dønna	565,4	397,2	70,3
1828	Nesna	216,5	178,0	82,2
1833	Rana	128,1	86,0	67,2
1834	Lurøy	1 073,4	972,2	90,6
1835	Træna	705,2	571,5	81,0
1836	Rødøy	1 717,3	1 551,0	90,3
1837	Meløy	1 868,9	1 647,0	88,1
1838	Gildeskål	834,1	794,4	95,2
1839	Beiarn	17,6	17,6	99,9
1841	Fauske	83,7	79,5	94,9
1848	Steigen	2 472,7	2 330,1	94,2
1857	Værøy	1 370,6	0,0	0,0
1859	Flakstad	230,6	2,2	1,0

Kommunenr	Kommunenavn	Sjøareal dekket med arealformål etter pbl 2008 fra kommuneplan (km ²)	Sjøareal avsatt til flerbruksformål (km ²)	Andel av sjøareal avsatt til flerbruksformål (prosent)
1860	Vestvågøy	12,3	10,1	82,3
1865	Vågan	1 435,2	1 215,8	84,7
1866	Hadsel	613,0	428,0	69,8
1867	Bø	542,7	387,1	71,3
1870	Sortland	370,5	288,9	78,0
1871	Andøy	985,6	546,8	55,5
1874	Moskenes	141,3	0,0	0,0
1875	Hamarøy	265,7	250,3	94,2
3001	Halden	19,0	18,5	97,3
3002	Moss	114,3	21,3	18,7
3003	Sarpsborg	21,5	20,2	94,2
3005	Drammen	27,6	12,7	45,9
3011	Hvaler	376,3	373,5	99,3
3017	Råde	38,5	29,2	75,7
3019	Vestby	17,5	3,1	17,6
3021	Ås	1,0	0,0	0,0
3022	Frogn	29,7	1,9	6,2
3023	Nesodden	55,1	30,7	55,7
3024	Bærum	24,4	21,4	87,4
3025	Asker	158,3	69,0	43,6
3049	Lier	5,9	0,4	6,7
3801	Horten	79,2	75,1	94,9
3802	Holmestrand	55,0	46,9	85,3
3803	Tønsberg	53,9	51,5	95,5
3804	Sandefjord	94,4	92,7	98,2
3805	Larvik	245,5	205,7	83,8
3811	Færder	284,5	281,3	98,9
3814	Kragerø	243,8	238,3	97,7
4205	Lindesnes	280,5	277,3	98,8
4206	Farsund	31,6	31,3	98,9
4213	Tvedestrand	49,7	42,8	86,0
4225	Lyngdal	53,0	49,4	93,3
4602	Kinn	825,8	673,0	81,5
4612	Sveio	128,8	1,3	1,0
4613	Bømlo	389,3	318,2	81,7
4615	Fitjar	99,2	84,1	84,8
4616	Tysnes	229,1	212,9	92,9
4617	Kvinnherad	417,3	353,2	84,7
4618	Ullensvang	179,7	65,9	36,7
4620	Ulvik	22,1	21,5	97,4
4621	Voss	35,9	15,6	43,4
4623	Samnanger	21,2	18,4	86,8
4624	Bjørnafjorden	130,0	105,5	81,2
4625	Austevoll	365,2	278,4	76,2
4626	Øygarden	391,1	235,0	60,1
4629	Modalen	6,7	5,0	74,2
4630	Osterøy	56,9	53,0	93,1
4631	Alver	93,9	76,4	81,3
4634	Masfjorden	86,8	52,2	60,2
4635	Gulen	388,8	89,7	23,1
4638	Høyanger	212,3	205,6	96,8
4640	Sogndal	107,3	70,0	65,2
4643	Årdal	32,5	31,7	97,6
4644	Luster	100,0	98,6	98,6
4645	Askvoll	673,4	402,3	59,7
4646	Fjaler	1,6	1,5	98,3
4647	Sunnfjord	32,9	7,3	22,1
4648	Bremanger	12,3	9,5	77,1

Kommunenr	Kommunenavn	Sjøareal dekket med arealformål etter pbl 2008 fra kommuneplan (km ²)	Sjøareal avsatt til flerbruksformål (km ²)	Andel av sjøareal avsatt til flerbruksformål (prosent)
4649	Stad	402,9	385,6	95,7
4651	Stryn	12,4	9,2	74,2
5001	Trondheim	184,5	184,1	99,8
5006	Steinkjer	54,9	54,6	99,6
5007	Namsos	326,1	66,1	20,3
5014	Frøya	771,0	332,6	43,1
5020	Osen	815,0	653,9	80,2
5028	Melhus	1,0	1,0	100,0
5029	Skaun	28,6	28,3	98,7
5031	Malvik	64,2	38,2	59,5
5035	Stjørdal	62,3	56,9	91,2
5037	Levanger	189,7	189,6	100,0
5038	Verdal	16,0	14,0	87,5
5046	Høylandet	4,8	0,0	0,0
5049	Flatanger	673,3	670,5	99,6
5052	Leka	1 085,1	1 082,6	99,8
5053	Inderøy	195,5	130,5	66,8
5054	Indre Fosen	2,0	1,9	93,6
5055	Heim	131,1	60,3	46,0
5056	Hitra	783,7	693,4	88,5
5057	Ørland	1 048,8	726,8	69,3
5058	Åfjord	1 037,8	1 002,4	96,6
5059	Orkland	97,5	39,2	40,2
5060	Nærøysund	449,5	376,2	83,7
5403	Alta	709,6	262,7	37,0
5406	Hammerfest	15,9	14,1	88,7
5411	Kvæfjord	188,5	167,1	88,7
5413	Ibestad	350,8	196,3	56,0
5414	Gratangen	61,7	46,3	75,2
5415	Lavangen	22,9	20,6	90,2
5417	Salangen	63,2	40,4	63,9
5419	Sørreisa	29,7	19,7	66,5
5420	Dyrøy	180,9	112,2	62,0
5421	Senja	1 156,4	820,7	71,0
5423	Karlsøy	2 487,0	902,6	36,3
5429	Kvænanen	573,1	40,6	7,1
5438	Lebesby	1 717,0	339,5	19,8

¹ Andel av kommunens sjøareal innenfor pbl 2008 sitt virkeområde ut til 1NM utenfor grunnlinja som er dekket med arealformål.

² Flerbruksformål omfatter her formål 6001 Bruk og vern av sjø og vassdrag med tilhørende strandsone og 6800 Kombinerte formål i sjø og vassdrag med eller uten tilhørende strandsone.

Referanser

Fiskeridirektoratet. (april 2021). *Om oss*. <https://www.fiskeridir.no/Om-oss>

Forsvarsbygg. (april 2021). *Om oss*. <https://www.forsvarsbygg.no/no/om-oss/>

Geonorge. (april 2021). *DOK-statusregisteret*. Versjon 13.1.2719. <https://register.geonorge.no/det-offentlige-kartgrunnlaget>

Geonorge. (april 2021b). *Kartkatalogen*. Versjon 13.1.609. <https://kartkatalog.geonorge.no/>.

Geonorge. (06.juni. 2021c). *Om Geonorge*. <https://www.geonorge.no/aktuelt/om-geonorge/>

Havforskningsinstituttet. (april 2021). <https://www.hi.no/hi>

Hoset, M. (2017). *Evaluering av egnethet for det offentlige kartgrunnlaget (DOK)*. Rapport Nordconsult, 2017. Kartverket. https://www.kartverket.no/globalassets/geodataarbeid/dok-og-temadataarbeid/rapport_egnethet-av-dok-data-nois.pdf

Kartverket. (04.desember.2021). *Det offentlige kartgrunnlaget. Det offentlige kartgrunnlaget (DOK) er offentlige geografiske data som er tilrettelagt for kommunenes plan- og byggesaksarbeid*. <https://www.kartverket.no/geodataarbeid/dok-og-temadata/det-offentlige-kartgrunnlaget>

Klima og miljødepartementet (KLD). (2021): *Noreg trer inn i viktige allianser for natur*. Nyheit | Dato 23.04.2021. <https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/noreg-trer-inn-i-viktige-allianser-for-natur/id2845873/>

Kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD). (2020). *Planlegging i sjøområdene. Veileder*. [Planveileder sjo \(regjeringen.no\)](https://www.regjeringen.no)

Kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD). (2020b). *Lovkommentar til plandelen av plan- og bygningsloven (2020). Kapittel 8 Regional plan og planbestemmelse*. Veiledninger og brosjyrer. <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/lovkommentar-til-plandelen-av-plan-og-bygningsloven/id2701235/?ch=11>

Kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD). (2020c). *Lovkommentar til plandelen av plan- og bygningsloven (2020) Kapittel 9. Interkommunalt plansamarbeid. § 9-1. Interkommunalt plansamarbeid*. Veiledninger og brosjyrer. <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/lovkommentar-til-plandelen-av-plan-og-bygningsloven/id2701235/?ch=12>

Kongsvinger kommune. (2019). *Kommuneplanens arealdel planbeskrivelse 2019-2030*. <https://www.kongsvinger.kommune.no/article47434-21778.html>

Kystverket. (3.mai 2021). *Hva er Kystverket?* <https://www.kystverket.no/Om-Kystverket/Kva-er-Kystverket/>

Landbruksdirektoratet. (april 2021). *Om direktoratet*. <https://www.landbruksdirektoratet.no/nb/om-direktoratet>

Meld. St. 29 (2020–2021). *Heilskapleg nasjonal plan for bevaring av viktige område for marin natur. Kapittel 1.2 Arbeidet med bevaring av marin natur*. Klima- og miljødepartementet (KMD) 9.arpil

2021. <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/meld.-st.-29-20202021/id2843433/?q=havpanel&ch=1#kap1-2>
- Meld. St. 29 (2020–2021b). *Heilskapleg nasjonal plan for bevaring av viktige område for marin natur. Kapittel 3.1.5 Arealbaserte tiltak etter anna lovgiving*. Klima- og miljødepartementet (KMD) 9.april 2021. <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/meld.-st.-29-20202021/id2843433/?q=nasjonale%20m%C3%A5l&ch=3#kap3-1-5>
- Miljødirektoratet. (12.02.2019): *Norges verneområder*. <https://www.miljodirektoratet.no/ansvarsomrader/vernet-natur/norges-verneomrader/>
- Miljødirektoratet. (april, 2021): *Om Miljødirektoratet*. <https://www.miljodirektoratet.no/om-oss/>
- Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE). (05.05.2021). *Om NVE*. <https://www.nve.no/om-nve/?ref=mainmenu>
- Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE). (10.08.2021b). *Vindkraft*. Sist oppdatert 21.06.2021. <https://www.nve.no/energi/energisystem/vindkraft/>
- Regjeringen (2018): *Reguleringsplanveileder - Dispensasjon*. <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/reguleringsplanveileder/id2609532/?ch=13>
- Regjeringen (2018b): *Rundskriv H-6/18. Lover og retningslinjer for planlegging og ressursutnytting i kystnære sjøområder*. <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/lover-og-retningslinjer-for-planlegging-og-ressursutnytting-i-kystnare-sjoomrader/id2616581/>
- Regjeringen (2020): *Lovkommentar til plandelen av plan- og bygningsloven*. Revidert utgave. 2020. [Lovkommentar til plandelen av plan- og bygningsloven \(2020\) - regjeringen.no](https://www.regjeringen.no/lovkommentar-til-plandelen-av-plan-og-bygningsloven-2020)
- Regjeringen (2021): *Kommuneplanens arealdel*. [Kommuneplanens arealdel - regjeringen.no](https://www.regjeringen.no/kommuneplanens-arealdel)
- Rørholt og Steinnes (2020): *Planlagt utbygd areal 2019 til 2030 – En kartbasert metode for estimering av fremtidige arealendringer med negativ klimaeffekt*. Notater 2020/10. Statistisk sentralbyrå. [Planlagt utbygd areal 2019 til 2030 - SSB](https://www.ssb.no/planlagt-utbygd-areal-2019-til-2030)
- Steinnes. (2018): *Statistikk basert på kommuneplaner*. Notater 2018/12. Statistisk sentralbyrå. [Statistikk basert på kommuneplaner - SSB](https://www.ssb.no/statistikk-basert-pa-kommuneplaner)
- Sørdahl, P.B., Solås, A.M., Kvalvik, I. & Hersoug, B. (2017): *Hvordan planlegges kystsonen? Kartlegging av gjeldende planpraksis etter plan- og bygningsloven i sjøområdene*. Rapport 15/2017. Nofima. https://www.regjeringen.no/contentassets/adc94a1dbb034519983b5090334beea0/nofima_planlegging_kystsonen.pdf
- Sverdrup-Thygeson, Anne. (2021): *Naturvern på papiret. Skulle det vise seg at vernet er i veien, er det bare å oppheve det*. Morges miljø- og biovitenskaplige universitet (NMBU). Kronikktekst | Dato: 23. April 2021. kl 21:33. <https://www.nmbu.no/fakultet/mina/forskning/prosjekter/anne-sverdrup-thygeson/anne/temasider/kronikktekster/node/43059>
- Vesterålen regionråd. (2018): *Kystsoneplan for Vesterålen*. [Kystsoneplan \(vestreg.no\)](https://www.vestreg.no/kystsoneplan)

Figurliste

Figur 4.1	Sjøområder ¹ med arealformål, etter lovverk. Norge digitalt arealplankartløsning, 2020	17
Figur 4.2	Andel kommuner som har arealformål tilgjengelig i ulik grad for sjøområder ¹ og landområder ² . Norge digitalt arealplankartløsning, 2017, 2019 og 2020. Landet	20
Figur 4.3	Eksempler på kommuner med ulik dekningsgrad for arealformål i sjøområder ¹ . Norge digitalt arealplankartløsning, 2020	21
Figur 4.4	Andel av areal dekket med arealformål i sjø ¹ og på land ² , etter lovverk ³ . Norge digitalt arealplankartløsning, 2019 og 2020. Landet	21
Figur 4.5	Eksempler på bruk av arealformål i sjø, pbl 2008. Norge digitalt arealplankartløsning, 2020	23
Figur 4.6	Fordeling av arealformål ¹ i sjøområder ² , pbl 2008 og pbl 1985. Norge digitalt arealplankartløsning, 2020. Landet	24
Figur 4.7	Eksempel på bruk av arealformål i sjø for kommune der 95 prosent av sjøarealet ¹ som er dekket av arealformål er avsatt til flerbruk. Norge digitalt arealplankartløsning, 2020	26
Figur 4.8	Utsnitt som viser bruk av arealformål i sjø for kommune der 95 prosent av sjøarealet ¹ som er dekket av arealformål er avsatt til flerbruk. Norge digitalt arealplankartløsning, 2020	26
Figur 4.9	Eksempel på bruk av arealformål i kommune der 1 prosent av sjøarealet ¹ som er dekket av arealformål er avsatt til flerbruk. Norge digitalt arealplankartløsning, 2020	27
Figur 4.10	Eksempel på bruk av arealformål i kommune der 55 prosent av sjøarealet ¹ er avsatt til flerbruksformål. Norge digitalt arealplankartløsning, 2020	28
Figur 6.1	Naturvernområde i sjø ¹ og kommuneplandata arealformål etter pbl 2008. Eksempelfigur fra kommune 1804. Nordland. 2020	42
Figur 6.2	Naturvernområde i sjø ¹ og kommuneplandata pbl 2008. Eksempelfigur fra kommune 1811, 1812 og 1813. Nordland. 2020	43
Figur 6.3	Naturvernområde i sjø ¹ og kommuneplandata pbl 2008. Eksempelfigur fra kommune 1827. Nordland. 2020	44
Figur 6.4	Naturvernområder i sjø ¹ og kommuneplandata arealformål etter pbl 1985. Eksempelfigur fra kommune 1815. Nordland. 2020	45
Figur 6.5	Akvakultur-lokaliteter og kommuneplandata pbl 2008. Eksempelfigur fra kommune 1820 og 1822. Nordland. 2020	47
Figur 6.6	Akvakultur-lokaliteter og kommuneplandata pbl 2008. Eksempelfigur fra kommune 1837 og 1836. Nordland. 2020	48
Figur 6.7	Akvakultur-lokaliteter og kommuneplandata pbl 2008. Eksempelfigur fra kommune 1868 og 1867. Nordland. 2020	49
Figur 6.8	Akvakultur-lokaliteter og kommuneplandata pbl 2008. Eksempelfigur fra kommune 1804. Nordland. 2020	50
Figur 6.9	Akvakultur-lokaliteter og kommuneplandata pbl 1985. Eksempelfigur fra kommune 1815. Nordland. 2020	51
Figur 6.10	Akvakultur-lokalitet og kommuneplandata pbl 1985. Eksempelfigur fra kommune 1860. Nordland. 2020	52
Figur 6.11	Akvakultur-lokaliteter og kommuneplandata pbl 2008 og 1985. Eksempelfigur fra kommune 1848 og 1875. Nordland. 2020	53
Figur 6.12	Farled og kommuneplandata pbl 2008. Eksempelfigur fra kommune 1871. Nordland. Hovedled, biled og farledareal 2020	57
Figur 6.13	Farled og kommuneplandata Pbl 2008. Eksempelfigur fra kommune 1811 og 1812. Nordland. Hovedled, biled og farledsareal 2020	58

Figur 6.14	Farleder og kommuneplandata pbl 2008. Eksempelfigur fra kommune 1836 og 1837. Nordland. Hovedled, biled og farledsareal 2020.....	59
Figur 6.15	Farled og kommuneplandata pbl 1985. Eksempelfigur fra kommune 1815. Nordland. Hovedled, biled og farledsareal 2020.....	60